

Urząd Miejski w Dąbrowie Górniczej

Lokalny Program Rewitalizacji Miasta Dąbrowa Górnicza na lata 2008-2020

Dąbrowa Górnicza 2008

Spis treści

1. Diagnoza miasta w kontekście Lokalnego Programu Rewitalizacji Miasta Dąbrowa Górnica	6
1.1. Profil miasta Dąbrowa Górnica i uzasadnienie programu rewitalizacji	6
1.2. Sytuacja społeczna miasta Dąbrowa Górnica	9
1.3. Sytuacja gospodarcza miasta Dąbrowa Górnica	16
1.4. Sytuacja kulturowa miasta Dąbrowa Górnica	19
1.5. Sytuacja środowiskowa miasta Dąbrowa Górnica	21
1.6. Tereny i obiekty wymagające rewitalizacji w mieście Dąbrowa Górnica	22
1.7. Obszary rewitalizacji miasta Dąbrowa Górnica	39
1.8. Analiza SWOT rewitalizacji miasta Dąbrowa Górnica	44
2. Lokalny Program Rewitalizacji Miasta Dąbrowa Górnica w kontekście dokumentów studialno-planistycznych	46
2.1. Strategia rozwoju województwa śląskiego oraz Regionalny Program Operacyjny województwa śląskiego na lata 2008-2013	47
2.2. Strategia rozwoju miasta: Dąbrowa Górnica 2020	49
2.3. Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Dąbrowa Górnica	52
2.4. Miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego w podziale na obszary rewitalizacji	53
2.5. Pozostałe dokumenty dotyczące rozwoju miasta Dąbrowa Górnica	55
3. Założenia strategiczne Lokalnego Programu Rewitalizacji Miasta Dąbrowa Górnica	56
3.1. Jednostki strukturalne obligatoryjne programu rewitalizacji miasta Dąbrowa Górnica	58
3.2. Jednostki strukturalne fakultatywne programu rewitalizacji miasta Dąbrowa Górnica	60
3.3. Priorytety i cele strategiczne Lokalnego Programu Rewitalizacji Miasta Dąbrowa Górnica	62
3.3.1. Priorytety i cele strategiczne rewitalizacji obszaru I	62

3.3.2.	Priorytety i cele strategiczne rewitalizacji obszaru II	63
3.3.3.	Priorytety i cele strategiczne rewitalizacji obszaru III	63
3.3.4.	Priorytety i cele strategiczne rewitalizacji obszaru IV	64
3.3.5.	Priorytety i cele strategiczne rewitalizacji obszaru V	64
3.3.6.	Priorytety i cele strategiczne rewitalizacji obszaru VI	65
3.3.7.	Priorytety i cele strategiczne rewitalizacji obszaru VII	66
3.3.8.	Priorytety i cele strategiczne rewitalizacji obszaru VIII	66
4.	Cele operacyjne Lokalnego Programu Rewitalizacji Miasta Dąbrowa Górnicza	67
4.1.	Cele operacyjne rewitalizacji obszaru I	67
4.2.	Cele operacyjne rewitalizacji obszaru II	67
4.3.	Cele operacyjne rewitalizacji obszaru III	67
4.4.	Cele operacyjne rewitalizacji obszaru IV	68
4.5.	Cele operacyjne rewitalizacji obszaru V	68
4.6.	Cele operacyjne rewitalizacji obszaru VI	68
4.7.	Cele operacyjne rewitalizacji obszaru VII	68
4.8.	Cele operacyjne rewitalizacji obszaru VIII	69
5.	Typy projektów rewitalizacji miasta Dąbrowa Górnicza	70
5.1.	Typy projektów rewitalizacji obszaru I	70
5.2.	Typy projektów rewitalizacji obszaru II	70
5.3.	Typy projektów obszaru III	71
5.4.	Typy projektów obszaru IV	71
5.5.	Typy projektów obszaru V	71
5.6.	Typy projektów obszaru VI	72
5.7.	Typy projektów obszaru VII	72
5.8.	Typy projektów obszaru VIII	72
6.	Lista projektów rewitalizacyjnych zgłoszonych w wyniku uruchomienia pierwszego naboru projektów	73
7.	Wdrażanie Lokalnego Programu Rewitalizacji Miasta Dąbrowa Górnicza	78
7.1.	Zasady wdrażania Lokalnego Programu Rewitalizacji Miasta Dąbrowa Górnicza	79

7.2. Organizacja procesu wdrażania Lokalnego Programu Rewitalizacji Miasta Dąbrowa Górnica	79
7.3. Warunki wdrażania Lokalnego Programu Rewitalizacji Miasta Dąbrowa Górnica	81
7.4. Procedura wdrażania Lokalnego Programu Rewitalizacji Dąbrowa Górnica	82
7.5. Działania inicjujące i oceniające wdrażanie Lokalnego Programu Rewitalizacji Miasta Dąbrowa Górnica	82
7.6. Ocena programu rewitalizacji miasta Dąbrowa Górnica – wskaźniki realizacji celów operacyjnych	83
Załącznik 1. Lista osób biorących udział w pracach nad Lokalnym Programem Rewitalizacji Miasta Dąbrowa Górnica	91
Załącznik 2. Indykatywna tabela finansowa Lokalnego Programu Rewitalizacji Miasta Dąbrowa Górnica	95
Spis tabel	97
Spis rysunków	97
Spis map	97

Szanowni Państwo

Dokument, który trafia do Państwa, to pierwsze tak szeroko traktujące o problemach rewitalizacji Dąbrowy Górniczej opracowanie. Efekt pracy przedstawicieli różnych dąbrowskich środowisk, którzy znaleźli czas i zechcieli wypowiedzieć się na temat aktualnych problemów miasta oraz przedsięwzięć wymagających podjęcia już teraz i w najbliższej przyszłości.

Lokalny Program Rewitalizacji to próba usystematyzowania kierunków działań na rzecz odnowy i rozwoju miasta. Przemysłanej interwencji na zdegradowanych obszarach, które warto i trzeba ożywić przywracając im dawne lub nadając nowe funkcje społeczno-gospodarcze.

Celem naszych działań jest zwiększenie szans rozwojowych miasta i poprawa jakości życia mieszkańców. Przygotowaliśmy ten dokument także z myślą o aplikowaniu o fundusze Unii Europejskiej oraz wykorzystaniu możliwości finansowych, które stwarzają programy krajowe. Miasto w tym procesie przyjmuje rolę inicjatora przedsięwzięć, koordynatora działań i potencjalnego beneficjenta zewnętrznych środków finansowych.

Rewitalizacja to proces kompleksowy i długotrwały. Wymaga zaangażowania sektorów: publicznego, prywatnego i obywatelskiego. Współpracujemy z każdym, kto faktycznie chce zaangażować się w jego realizację. Chciałbym, by dokument stał się podstawą integracji wielu środowisk Dąbrowy Górniczej, by służył budowie projektów na rzecz rozwiązywania problemów zdegradowanych i wymagających rewitalizacji obszarów miasta.

Program jest dokumentem otwartym. Oznacza to, że nie tylko można, ale wręcz trzeba systematycznie weryfikować jego zawartość. Zgodnie z potrzebami i oczekiwaniami dąbrowian oraz możliwościami finansowymi. Liczę, że z tej możliwości będą chcieli skorzystać przedsiębiorcy, instytucje kultury, spółdzielnie i wspólnoty mieszkaniowe, kościoły i związki wyznaniowe, organizacje pozarządowe, wyższe uczelnie, a wreszcie grupy mieszkańców. Do takiej też aktywności serdecznie zachęcam. Dla Państwa to możliwość i gwarancja realnego wpływu na decyzje dotyczące wdrażania programu. Dla samorządu Dąbrowy Górniczej warunek jego skuteczności i powodzenia.

Zbigniew Podraza

Prezydent Dąbrowy Górniczej

1. Diagnoza miasta w kontekście Lokalnego Programu Rewitalizacji Miasta Dąbrowa Górnicza

1.1. Profil miasta Dąbrowa Górnicza i uzasadnienie programu rewitalizacji

Miasto Dąbrowa Górnicza leży we wschodniej części Aglomeracji Górnośląskiej. Jest miastem rozległym przestrzennie. Z powierzchnią wynoszącą 188,8 km², Dąbrowa Górnicza zajmuje pierwszą pozycję wśród 14 miast Aglomeracji Górnośląskiej i Województwa Śląskiego. Ludność miasta wynosi około 125 tysięcy mieszkańców. Od 2007 roku Dąbrowa Górnicza wchodzi w skład międzygminnego Górnośląskiego Związku Metropolitalnego, który tworzy 14 miast na prawach powiatu. Obszar ten stanowi spójny organizm funkcjonalno-przestrzenny. W obowiązującym od 2008 roku podziale województwa śląskiego na terytorialne jednostki statystyczne NUTS 3, Dąbrowa Górnicza stała się częścią podregionu sosnowieckiego.

Dąbrowa Górnicza należy w Aglomeracji Górnośląskiej do grupy ośrodków miejskich powyżej 100 tys. mieszkańców. Ze względu na swoją rozległość przestrzenną Dąbrowa Górnicza wraz z Jaworzniem cechuje się najniższym w skali aglomeracji poziomem koncentracji ludności i gospodarki. Wraz z Rudą Śląską, Jaworzniem, Mysłowicami i Piekarami Śląskimi zalicza się do grupy ośrodków miejskich o specjalizacji przemysłowej. Wymienione ośrodki nie weszły do tej pory w stadium postindustrialne, pomimo dokonującego się w nich procesu restrukturyzacji. Są to ośrodki, które cechuje niedorozwój sektora usług w ich gospodarce. Rozwój sektora usług, w tym usług wyższej rangi powinien stanowić priorytet rozwojowy Dąbrowy Górniczej. W grupie miast powyżej 100 tys. ludności, Dąbrowa Górnicza wraz z Rudą Śląską jest ośrodkiem o najniższym potencjale kreatywnym, na który składają się podmioty sektora nauki i szkolnictwa wyższego, przemysły wysokich technologii oraz podmioty sektora i przemysłów kultury.

Przed Dąbrową Górniczą jako z jednej strony ośrodkiem o dominacji funkcji przemysłowej, a z drugiej, miastem posiadającym duże możliwości aktywizacji gospodarczej i osadniczej ze względu na posiadane rezerwy terenowe, stoi presja i wyzwanie rewitalizacyjne. Głównymi motywami i uzasadnieniem dla programu rewitalizacji całego miasta są:

- występowanie w mieście licznych osiedli mieszkaniowych, w tym dużych blokowisk oraz osiedli i kolonii robotniczych wymagających technicznej i usługowej odnowy. W odniesieniu do większości zespołów mieszkaniowych niezbędna jest ich rewitalizacja społeczno-kulturowa,

- utrata przez miasto części tradycyjnej bazy ekonomicznej w wyniku restrukturyzacji programów produkcji i zatrudnienia w przedsiębiorstwach oraz likwidacji całych przedsiębiorstw przemysłowych. W konsekwencji tych procesów w różnych dzielnicach znajdują się tereny i obiekty poprzemysłowe wymagające rewitalizacji gospodarczej,
- potrzeba stworzenia z miasta zwartej jednostki osadniczej, spójnej ekonomicznie, społecznie i terytorialnie, wymaga ożywienia i podniesienia rangi jego centrum ogólnomiejskiego obejmującego obecne Śródmieście w integracji z dzielnicą Gołonóg oraz centrów lokalnych w takich dzielnicach jak Ząbkowice i Strzemieszyce. Jest to rewitalizacja kulturowa i gospodarcza,
- potrzeba zachowania w mieście najcenniejszego dziedzictwa przyrodniczego, a także ożywienia i wzmocnienia w oparciu o posiadane walory przyrodnicze funkcji rekreacyjnej. Dotyczy to w głównej mierze zbiorników wodnych Pogorii, tzw. Szwajcarii Zagłębiowskiej oraz Pustyni Błędowskiej. Wymienione tereny powinny podlegać rewitalizacji przyrodniczej.

Poprzez przygotowanie programu rewitalizacji miasta opartego na zintegrowanych działaniach i projektach rewitalizacyjnych wymagających koordynacji i współdziałania różnych partnerów lokalnych możliwe jest uzyskanie znaczących dla przyszłości miasta efektów. W szczególności nastąpi podniesienie:

- rangi miasta poprzez ożywienie jego centrum ogólnomiejskiego i centrów lokalnych,
- jakości życia mieszkańców w zakresie warunków zamieszkania i estetyki krajobrazu miejskiego,
- atrakcyjności miasta poprzez uporządkowanie gospodarki i użytkowania terenów, w tym zwłaszcza atrakcyjności inwestycyjnej terenów poprzemysłowych,
- pozycji miasta w aglomeracji poprzez aktywizację ponadlokalnej funkcji rekreacyjno-przyrodniczej.

Wizyty studialne w terenie oraz warsztaty analityczne z udziałem specjalistów, pracowników samorządowych i przedstawicieli różnych instytucji stały się podstawą delimitacji zasięgu terytorialnego programu rewitalizacji miasta. Struktura terytorialna miasta definiowana na użytek programu rewitalizacji obejmuje siedem dzielnic i zespołów dzielnic. Są to: Śródmieście, Gołonóg, Ząbkowice, Strzemieszyce, Łęknice-Korzeniec-Pogoria, Łosień-Łęka-Okradzionów i Błędów (Tab. 1). Program rewitalizacji miasta obejmuje 7 dzielnic i zespołów dzielnic, w których:

- skupiają się tereny i obiekty, które potencjalnie mogą zostać objęte działaniami i projektami rewitalizacyjnymi,
- możliwa jest identyfikacja obszarów rewitalizacji obejmujących różne rodzaje terenów i obiektów rewitalizacji w oparciu o kryterium zwartości przestrzennej,
- celowe jest wyznaczenie jednostek strukturalnych lokalnego programu rewitalizacji miasta z zastosowaniem kryterium funkcjonalnego.

Wykorzystanie wszystkich wymienionych kryteriów wskazuje, że lokalnym programem rewitalizacji można potencjalnie objąć prawie 75 % powierzchni i 95% ludności miasta.

Tabela 1. Dzielnice i zespoły dzielnic Dąbrowy Górniczej objęte Lokalnym Programem Rewitalizacji według zajmowanej powierzchni i liczby mieszkańców.

DZIELNICA / ZESPOŁY DZIELNIC	Powierzchnia		Ludność 2001		Ludność 2007	
	ha	%	tys.	%	tys.	%
ŚRÓDMIEŚCIE (CENTRUM + REDEN)	930	4,9	60 397	46,4	57 716	45,9
GOŁONÓG	821	4,4	34 202	26,3	32 869	26,2
ZĄBKOWICE	2 516	13,4	10 642	8,2	11 105	8,8
STRZEMIESZYCE	2 115	11,2	10 260	7,9	9 814	7,8
ŁĘKNICE – KORZENIEC - POGORIA	1 343	7,1	4 523	3,5	3 612	2,9
ŁOSIEŃ, ŁĘKA, OKRADZIONÓW	3 286	17,5	3 468	2,7	3 400	2,7
BŁĘDÓW	1 891	10,0	1 601	1,2	1 739	1,4
DZIELNICE I ZESPOŁY DZIELNIC OGÓŁEM	12 902	73,4	125 093	96,2	120 255	95,7
OGÓŁEM	18 800	100,0	130 197	100,0	125 631	100,0

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miejskiego w Dąbrowie Górniczej

1.2. Sytuacja społeczna miasta Dąbrowa Górnicza

Dąbrowa Górnicza cechuje się stosunkowo niskim poziomem identyfikacji mieszkańców z miastem ze względu na duży odsetek ludności, która napłynęła do miasta w ostatnich kilkudziesięciu latach. Budowa „Huty Katowice”, Koksowni „Przyjaźń” oraz inwestycji towarzyszących generowała w podstawowym zakresie ruchy migracyjne. W zabudowie mieszkaniowej miasta dominują duże osiedla mieszkaniowe w formie tzw. „wielkiej płyty”, których powstanie było związane z funkcjonowaniem na terenie miasta dużych przedsiębiorstw państwowych.

Cechami charakterystycznymi sytuacji społecznej Dąbrowy Górniczej uzasadniającymi objęcie społeczeństwa miasta i dużych osiedli mieszkaniowych programem rewitalizacji są:

- niski poziom integracji społecznej, słabo zaawansowany proces kształtowania się autentycznych społeczności lokalnych, niska obecność postaw i zachowań charakterystycznych dla społeczeństwa obywatelskiego,
- występowanie zjawisk patologii społecznych, wykluczenia społecznego i niskiego poziomu bezpieczeństwa publicznego w komunalnych i dawnych zakładowych zasobach mieszkaniowych.

Dominującą formą własności zasobów mieszkaniowych w Dąbrowie Górniczej jest własność spółdzielcza. W wyniku polityki prywatyzacji komunalnych zasobów mieszkaniowych zwiększa się równocześnie udział własności prywatnej zarządzanej w formie wspólnot mieszkaniowych. Z ankiety przeprowadzonej wśród największych zarządców nieruchomości mieszkaniowych wynika, że głównymi problemami w zakresie warunków zamieszkania są:

- niezadowalający stan techniczny budynków, w szczególności konieczność neutralizacji azbestu (problem dotyczy co najmniej 200 budynków), termomodernizacji oraz wymiany instalacji wod.-kan.,
- niska jakość osiedlowych przestrzeni publicznych, w szczególności wynikająca ze złego stanu technicznego dróg i chodników, niewystarczającej ilości miejsc parkingowych, zaniedbanych placów zabaw i zdewastowanych obiektów małej architektury,
- problemy społeczne, których skutkiem jest niski poziom bezpieczeństwa publicznego w osiedlach mieszkaniowych oraz wzrastający poziom zaległości opłat czynszowych. W przypadku największej spółdzielni mieszkaniowej „Lokator” średni wskaźnik zaległości wynosi 11,4%, z kolei w komunalnych zasobach mieszkaniowych

zaległości kształtowały się w 2006 r. na poziomie 40,75%.¹ Należy dodać, większość zaległości stanowią zaległości długoterminowe. Wysoki poziom zaległości niekorzystnie odbija się na zarządzaniu nieruchomościami, w szczególności ograniczając możliwości przeprowadzania remontów i modernizacji.

Tabela 2. Stan zasobów mieszkaniowych w mieście Dąbrowa Górnicza

Zarządca/Osiedle	Liczba budynków	Liczba lokali mieszkalnych	Liczba mieszkańców 31.12.2007	Stan zaległości 31.12.2007	Stan techniczny	Problemy
Spółdzielnia Mieszkaniowa „Lokator”	233	17 024	42 694	11,4 %	dobry lub dostateczny	Neutralizacja azbestu (97 budynków) Monitoring osiedli Miejsca parkingowe
Mydlice Płd. (1)	15	1 444	3 336	12,3 %		
Mydlice Płd. (2)	32	2 119	5 770	11,8 %		
Mydlice Płn.	14	1 801	5 378	9,7 %		
Śródmieście	25	1 280	2 567	8,0 %		
Centrum-Północ	30	1 242	2 833	16,1 %		
Reden	33	2 778	6 059	9,2 %		
Os. Mickiewicza	32	1 510	4 205	15,5 %		
Os. Kasprzaka	23	2 077	5 180	12,6 %		
Os. Morcinka	17	1 839	4 773	8,8 %		
Os. Łęknice	12	935	2 593	11,9 %		
Spółdzielnia Mieszkaniowa „Metalurg”	23+24	708	1 870	4,6 %	dobry	Miejsca parkingowe Modernizacja placów zabaw Estetyka przestrzeni publicznej
Centrum	17	538	1 320			
Gołonóg	1 + 24 ²	45	196			
Ząbkowice	5	125	354	6,0 %		
Spółdzielnia Mieszkaniowa „Damek”, Gołonóg /Os. Morcinka/	5	173	529	230 135 zł	dobry	Miejsca parkingowe Natężenie ruchu samochodowego
Spółdzielnia Mieszkaniowa „Sami Swoi” Gołonóg /Os. Kasprzaka/	8		1 249	3-8 %	zadawalający	Neutralizacja azbestu (1 budynek) Remont dróg i chodników
Spółdzielnia Mieszkaniowa „Górnik”, Śródmieście, os. Struga	17	436	1 339	6,41 zł/m2	dobry	Termomodernizacja Instalacje wod.-kan. Chodniki i zatoki parkingowe Modernizacja placów zabaw
Spółdzielnia Mieszkaniowa przy Hutniczym Przedsiębiorstwie Remontowym, Śródmieście	17	392	1 112		Dobry	Ocieplenie dwóch budynków Dojazdy do budynków
Spółdzielnia Mieszkaniowa „Fenix”, Ząbkowice, Os. Młodych Hutników	7	900	2 766	16%	Średni	Neutralizacja azbestu (7 budynków) Termomodernizacja Monitoring osiedla
Miejski Zarząd Budynków Mieszkalnych	341	10 463	25 122	25 122 tys.	B. dobry 25% Dobry – 29% Średni – 31% Zły – 15%	Neutralizacja azbestu (88 budynków) Modernizacja budynków Poprawa estetyki osiedli
Centrum	76	2 189	4 890	6 408 tys.		
Reden	60	1 354	3 260	2 189 tys.		
Stary Gołonóg	68	2 367	5 446	4 316 tys.		

¹ Dane MZBM Dąbrowa Górnicza. Por. „Strategia restrukturyzacji zarządzania gminnymi zasobami lokalowymi w Dąbrowie Górniczej, Urząd Miejski w Dąbrowie Górniczej, Dąbrowa Górnicza 2007, Tabela 11, s.13

² 24 domy jednorodzinne

Gołonóg Pozostałe (Łączna, Spisaka, Strzemieszycy, Ząbkowice)	54 83	3 463 1 090	8 670 2 856	5 983 tys. 2 856 tys.		mieszkaniowych Poprawa bezpieczeństwa
Spółka Mieszkaniowa „Paryż”	27	806	1 910		dobry	Neutralizacja azbestu (4 budynki)
Śródmieście	14	710	1 699			Remont dróg i chodników
Pogoria	13	96	211			Miejsca parkingowe Termomodernizacja
Zakład Usługowo-Handlowy „Partner”	75		5 054	18%		Remont dróg osiedlowych i chodników
Gołonóg /Os. Tysiąclecia, os. Kasprzaka/	3		680	5%	Dobry	Modernizacja placów zabaw
Śródmieście /Adamieckiego/	4		830	5%	Średni	Brak miejsc parkingowych
Śródmieście /Norwida, Majakowskiego, Wyspiańskiego/	15		930	15%	Niezadawal.	Neutralizacja azbestu (10600 m ²)
Reden /Os. Mickiewicza/	6		270	8%	Dobry	Remont lub likwidacja
Centrum /Bandrowskiego, Cupiała, Orzeszkowej/	13		670	15%	Niezadawal.	Remont, patologie
Centrum /Łukasieńskiego/	10		820	10%	dobry	
Centrum /Żeromskiego, Sienkiewicza/	12		300	20%	zły	
Centrum /Chopina, Przybyłaka/	5		30	40%	Bardzo zły	
Zielona	6		430	60%	zły	
Ząbkowice	1		94	2%	Bardzo dobry	

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych uzyskanych od zarządców nieruchomości

W Śródmieściu, tj. w Centrum oraz na Redenie, a także w dzielnicy Gołonóg dominuje osiedlowa zabudowa z substandardowymi zasobami mieszkaniowymi. Wewnątrzosiedlowe przestrzenie publiczne wymagają ponownego urządzenia dla wypełniania funkcji codziennego użytkowania przez mieszkańców. Substancja mieszkaniowa dużych osiedli wymaga wymiany infrastruktury technicznej oraz usunięcia występujących w skali powszechnej pokryw acekolowych i termomodernizacji. Powyższe przesądza o konieczności podjęcia szeroko zakrojonych działań rewitalizacyjnych nakierowanych na radykalną poprawę warunków zamieszkania i jakości życia.

W Dąbrowie Górniczej można wyróżnić obszary szczególnie zagrożone zjawiskiem wykluczenia społecznego i patologii społecznych. W pierwszej kolejności są to skupiska lokali socjalnych, z których największe zlokalizowane jest w Gołonogu w budynkach położonych przy ulicach Łącznej i Sadowej. Najniższy standard lokali mieszkalnych jest ponadto w budynkach położonych w centrum miasta, m.in. przy reprezentacyjnej ul. 3 Maja oraz ul. Limanowskiego, w Strzemieszycach przy ul. Hotelowej, w Ząbkowicach na osiedlu Sikorskiego oraz w dzielnicy Łęknice w dawnej kolonii robotniczej.

Tabela 3. Skupiska lokali socjalnych w Dąbrowie Górniczej

Lp.	Dzielnica	Ulica	Liczba lokali socjalnych
1	Gołonóg	Łączna, Sadowa	260
2	Strzemieszyce	Hotelowa	48
3	Gołonóg	Komuny Paryskiej	36
4	Łęknice-Korzeniec-Pogoria	Robotnicza	26
5	Ząbkowice	Sikorskiego	20
6	Śródmieście	Limanowskiego	17
7	Śródmieście	3 Maja	14
		Suma	421

Źródło: dane MZBM Dąbrowa Górnicza, czerwiec 2007

Duże skupiska lokali socjalnych pogłębiają jeszcze zjawisko wykluczenia społecznego, czego dowodem jest największa ilość beneficjentów pomocy społecznej rekrutująca się z tego typu obszarów. Tabela 4 pokazuje, że ponad 86% dodatków mieszkaniowych jest wypłacana mieszkańcom Śródmieścia i Gołonoga. Porównując z kolei dwa centra lokalne – Ząbkowice i Strzemieszyce okazuje się, że znacznie większa ilość dodatków mieszkaniowych jest przeznaczana na pomoc gospodarstwom domowych w Ząbkowicach.

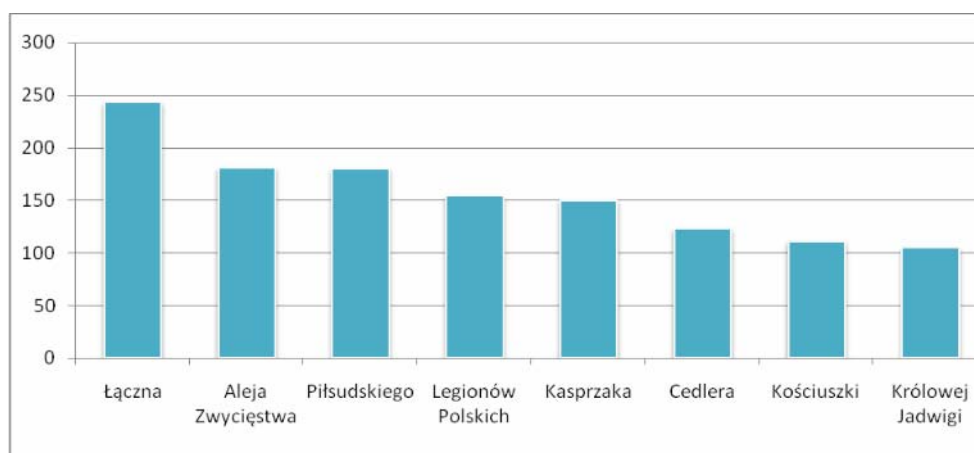
Tabela 4. Dodatki mieszkaniowe w Dąbrowie Górniczej w II kwartale 2007 r. w podziale na dzielnice

Lp.	Dzielnica	Liczba przyznanych dodatków
1	Śródmieście (Centrum + Reden)	534
2	Gołonóg	383
3	Ząbkowice	108
4	Strzemieszyce	21
5	Łęknice-Korzeniec-Pogoria	17
6	Okradzionów	1
	Suma	1 064

Źródło: dane Wydziału Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej Urzędu Miejskiego w Dąbrowie Górniczej

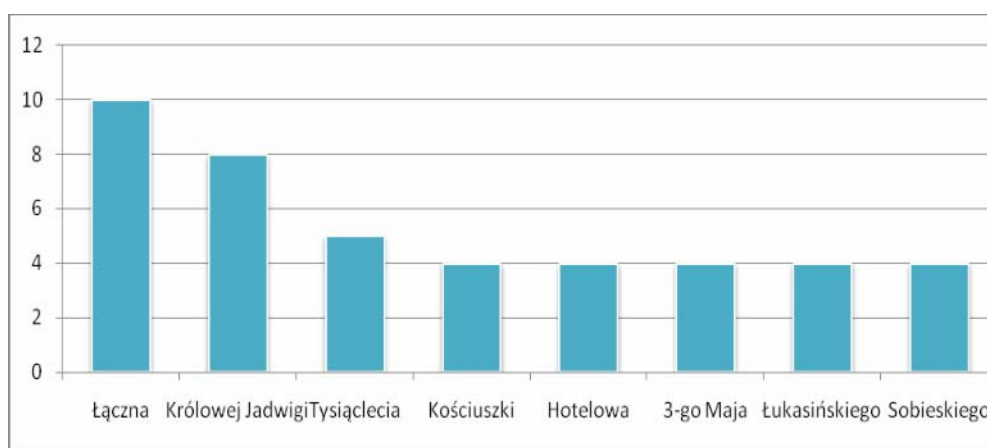
Z Raportu dotyczącego oceny stanu bezpieczeństwa na terenie miasta sporządzonego przez Komendę Miejską Policji w Dąbrowie Górniczej wynika, że najmniej bezpiecznymi dzielnicami miasta są Śródmieście i Gołonóg. Szczegółowa analiza odnotowanych przestępstw i wykroczeń pokazuje, że w przypadku interwencji domowych czy też rozbojów najczęściej tego typu zdarzeń miało miejsce na ulicach z dużą ilością lokali socjalnych. Miejscami niebezpiecznymi są również główne ciągi komunikacyjne, takie jak al. Piłsudskiego czy al. Kościuszki, gdzie odnotowano najwięcej przestępstw oraz ulice dużych osiedli mieszkaniowych – np. ul. Morcinka – zagrożonych ze względu na niebezpieczeństwo kradzieży mienia.

Rysunek 1. Ilość interwencji domowych Policji w Dąbrowie Górniczej – najbardziej zagrożone ulice

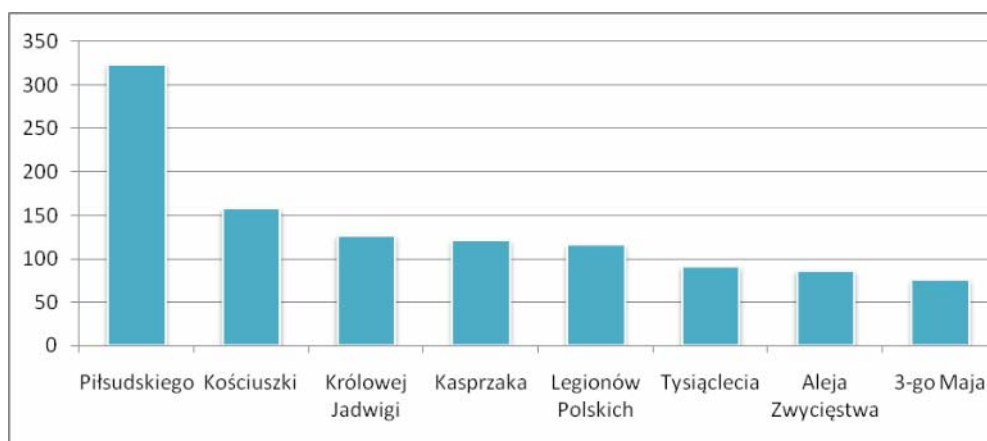
Źródło: Informacja o stanie bezpieczeństwa na terenie miasta oraz sprawozdanie z działalności Komendanta Miejskiego Policji w Dąbrowie Górniczej w 2007 r.

Rysunek 2. Ilość rozbojów w Dąbrowie Górniczej – najbardziej zagrożone ulice

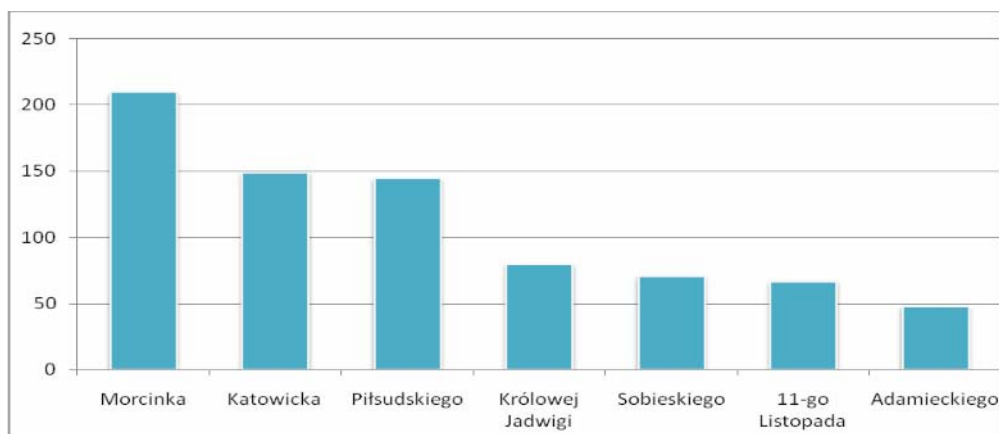
Źródło: Informacja o stanie bezpieczeństwa na terenie miasta oraz sprawozdanie z działalności Komendanta Miejskiego Policji w Dąbrowie Górniczej w 2007 r.

Rysunek 3. Ilość przestępstw w Dąbrowie Górniczej – najbardziej zagrożone ulice

Źródło: Informacja o stanie bezpieczeństwa na terenie miasta oraz sprawozdanie z działalności Komendanta Miejskiego Policji w Dąbrowie Górniczej w 2007 r.

Rysunek 4. Ilość kradzieży w Dąbrowie Górniczej – najbardziej zagrożone ulice

Źródło: Informacja o stanie bezpieczeństwa na terenie miasta oraz sprawozdanie z działalności Komendanta Miejskiego Policji w Dąbrowie Górniczej w 2007 r.

Uwzględniając dane dotyczące wykroczeń, władze miasta powinny po pierwsze realizować zadania mające na celu dekoncentrację miejsc będących skupiskami patologii społecznych, a po drugie dążyć do poprawy bezpieczeństwa na najbardziej uczęszczanych ulicach Śródmieścia i Gołonoga oraz na terenie dużych blokowisk mieszkaniowych.

Na przygotowanie i wdrażanie Lokalnego Programu Rewitalizacji w warunkach Dąbrowy Górniczej korzystnie wpływają takie czynniki, jak:

- wysokie aspiracje mieszkańców osiedli mieszkaniowych i szerokie zaangażowanie spółdzielni i wspólnot mieszkaniowych jako przyszłych beneficjentów działań rewitalizacyjnych o charakterze społecznym i technicznym,
- korzystna sytuacja budżetowa miasta umożliwiająca uruchomienie zarówno znaczących „miękkich” projektów rewitalizacji społecznej wspierających inicjatywy społeczności lokalnych, jak i projektów „twardych” dotyczących monitorowania osiedli i zapewniania wyższego poziomu bezpieczeństwa publicznego.

W tej sytuacji rysuje się potrzeba podjęcia daleko idącej współpracy władz lokalnych, zakładu budżetowego zarządzających komunalnymi zasobami mieszkaniowymi oraz spółdzielni i wspólnot mieszkaniowych w dziedzinie podejmowania i realizacji projektów rewitalizacyjnych poprawiających warunki życia mieszkańców.

Dla władz miasta coraz większym wyzwaniem staje się problem niepełnosprawności, szczególnie w grupie dzieci i młodzieży. Według danych Narodowego Spisu Powszechnego w 2002 r. liczba osób niepełnosprawnych w województwie śląskim wynosiła 560,7 tys., co stanowiło 11,8% ludności regionu oraz 10,3% ogółu osób niepełnosprawnych w kraju. W województwie śląskim co ósmy mieszkaniec był osobą niepełnosprawną, natomiast

w kraju co siódmy. W poszczególnych powiatach województwa śląskiego natężenie zjawiska niepełnosprawności było zróżnicowane i wahało się od 6,3% do 13,6% ogółu ludności.

Największe natężenie niepełnosprawności zanotowano w południowej oraz północnowschodniej części regionu, czyli na obszarze Dąbrowy Górniczej, Sosnowca, Jaworzna, powiatu będzińskiego i zawierciańskiego. Szacuje się, iż na terenie tym zamieszkałym przez ponad 725 tys. mieszkańców problemem niepełnosprawności dotkniętych jest ok. 95 tys. osób.

Tylko w Dąbrowie Górniczej mieszka prawie 20 tys. osób niepełnosprawnych i liczba ta rośnie, o czym świadczy pełne stałe obłożenie placówek już funkcjonujących tj. Ośrodka Szkolno-Wychowawczego z oddz. wczesnej interwencji; Specjalnego Ośrodka Szkolno-Wychowawczego dla Dzieci Słabowidzących i Niewidomych oraz Zespołu Szkół Specjalnych nr 5 im. Jana Pawła II. Dąbrowa jest jednym z wielu miast na terenie województwa śląskiego, w którym ze względu na zagrożenie ekologiczne obserwuje się od wielu lat wzrost liczby dzieci z zaburzeniami rozwoju.

Na podstawie danych Narodowego Spisu Powszechnego Ludności Mieszkań w 2002 r. można szacować następującą liczbę osób niepełnosprawnych w Dąbrowie Górniczej:

– 0-15 lat:	391
– 16-24 lat:	503
– 25-44 lat:	952
– 45-64 lat:	3990
– 65-74 lat:	5500
– powyżej 75 lat:	7308
Razem:	18644

Na podstawie przedstawionych danych stwierdzić należy, iż głównym problemem w zakresie tworzenia odpowiednich warunków dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych jest niewystarczająca infrastruktura, nie spełniająca wymogów zarówno pod względem jakości, jak również ilości. Brak jest obiektów, które pozwolą tej grupie społecznej mimo niepełnosprawności żyć w poczuciu własnej wartości i przydatności dla innych.

Osób niepełnosprawnych w młodym wieku jest coraz więcej. Systematycznie rośnie liczba dzieci i młodzieży z nieuleczalnymi, przewlekłymi schorzeniami, które w odpowiednich warunkach, mimo niepełnosprawności muszą się uczyć, zdobywać zawód i rozpoczynać samodzielne życie.

Ze względu na powyższe problemy wykluczające możliwości modernizacji i rozbudowy obecnych obiektów, najbardziej odpowiednim rozwiązaniem jest budowa nowego obiektu w nowej lokalizacji, połączona z funkcjami towarzyszącymi minimalizująca koszty eksploatacji, a zapewniająca jednocześnie odpowiednie warunki funkcjonowania.

Podsumowując, obecna sytuacja miasta w wymiarze społecznym uzasadnia potrzebę uwzględnienia w Lokalnym Programie Rewitalizacji Miasta społecznych działań rewitalizacyjnych.

1.3. Sytuacja gospodarcza miasta Dąbrowa Górnicza

Dotychczasowy przebieg procesów restrukturyzacji gospodarczej miasta doprowadził do likwidacji miejsc pracy, wystąpienia długotrwałego strukturalnego bezrobocia i pojawienia się w mieście znacznej liczby terenów i obiektów poprzemysłowych. Zjawisko bezrobocia i wykluczenia społecznego będące skutkiem procesów restrukturyzacji każe ściśle łączyć ze sobą działania rewitalizacji gospodarczej i społecznej. Wiąże się to z jednej strony z działaniami wspierającymi rozwój małej przedsiębiorczości, a z drugiej z rozwijaniem nowych funkcji na terenach i obiektach poprzemysłowych. Rozwój sektora małych i średnich przedsiębiorstw i zachęcanie do napływu na teren miasta kapitałów i inwestorów zewnętrznych sprzęga restrukturyzację gospodarki miasta z jego rewitalizacją.

Na dzień 31 grudnia 2007 r. w Dąbrowie Górniczej 6906 osób zarejestrowanych było w Powiatowym Urzędzie Pracy jako bezrobotni. Liczba ta stanowiła 11,8% ogółu osób aktywnych zawodowo. W porównaniu z końcem 2006 r. stopa bezrobocia spadła o 3,7 punktu procentowego. Mimo znacznego spadku bezrobocia, nadal utrzymują się negatywne tendencje wzrostowe w:

- udziale bezrobotnych kobiet (60,8% ogółu bezrobotnych na koniec 2007 r.),
- udziale bezrobotnych w wieku 45-54 lata (32% ogółu bezrobotnych na koniec 2007 r.).

Głównymi mierzalnymi przyczynami wysokiego bezrobocia wśród kobiet są:

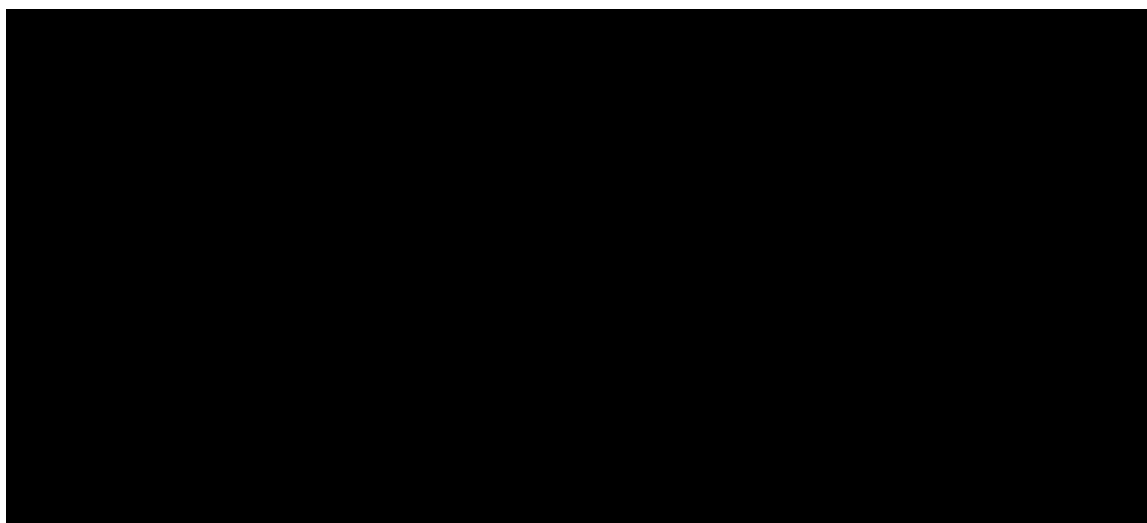
- brak doświadczenia zawodowego (większość kobiet bez stażu pracy),
- kwalifikacje zawodowe nieadekwatne do warunków rynku pracy.

Dane statystyczne pokazują, że zjawiskiem o coraz większym natężeniu jest wzrost udziału osób starszych w ogólnej liczbie bezrobotnych. Średnia wieku zarejestrowanych w dąbrowskim urzędzie pracy podnosi się, a wzrost udziału bezrobotnych można było odnotować w dwóch najwyższych przedziałach wiekowych.

Z punktu widzenia problemu wykluczenia społecznego i niskiej aktywizacji na rynku pracy duże znaczenie ma liczba osób długotrwale bezrobotnych. Mimo, że w Dąbrowie Górniczej na koniec 2007 r. odnotowano spadek liczby osób długotrwale bezrobotnych, to ich udział nadal wynosił ok. 63% ogółu bezrobotnych. Według danych Powiatowego Urzędu Pracy można wskazać trzy najważniejsze przyczyny długotrwałego bezrobocia:

- przyzwyczajenie się do statusu bezrobotnego i wyspecjalizowanie z korzystania z różnych źródeł pomocy społecznej,
- niedopasowanie kwalifikacyjno-zawodowe osób bezrobotnych do zapotrzebowania zgłaszanego przez pracodawców,
- utrzymywanie się relatywnie niskich płac osób słabo wykwalifikowanych oraz niekorzystne regulacje dotyczące opodatkowania i oskładkowania płac, powodujące małą motywację do poszukiwania i podjęcia pracy.

Rysunek 5. Struktura wiekowa bezrobotnych na koniec 2007 r.

Źródło: „Charakterystyka dąbrowskiego rynku pracy w 2007 r.”, Powiatowy Urząd Pracy w Dąbrowie Górniczej

Procesy restrukturyzacyjne, ukierunkowane na obniżenie kosztów funkcjonowania na konkurencyjnym rynku, ponoszone przez dąbrowskie firmy, spowodowały w 2007 roku wypowiedzenie umów o pracę 483 osobom. Ponadto do zwolnienia przewidziano kolejne 123 osoby. Należy jednakże zauważyć, że w roku 2007 zakłady pracy realizowały przede wszystkim plan redukcji zatrudnienia z roku 2006, kiedy to zgłosiły zamiar zwolnienia 590 pracowników (dotyczy to przede wszystkim Arcelor Mittal S.A.). Mimo to w 2007 roku liczba zarejestrowanych osób bezrobotnych, którzy zostali zwolnieni z przyczyn dotyczących zakładu pracy zmniejszyła się w porównaniu z rokiem 2006 ze 193 do 128. Oznacza to, że znaczna część spośród zwolnionych nie zasilila zbiorowości osób bezrobotnych.

W 2007 roku redukcje zatrudnienia realizowane były lub przewidziane zostały do realizacji w 4 firmach z terenu Dąbrowy Górniczej:

- Arcelor Mittal S.A. – 440 osób (w trakcie wypowiedzenia),
- Centrum Sportu i Rekreacji – 27 osób (w trakcie wypowiedzenia),
- Ecom P.U.H.P – 16 osób (w trakcie wypowiedzenia),

- Zakład Przeróbki Mechanicznej Węgla „Dąbrowa” Sp. z o.o. – 80 osób (przewidzianych do zwolnienia).³

Miasto znajduje się w stosunkowo korzystnej sytuacji gospodarczej ze względu na napływ kapitału i inwestorów strategicznych do przedsiębiorstw przemysłowych działających w mieście. Są to między innymi:

- Arcelor Mittal S.A.,
- Koksownia Przyjaźń sp. z o.o.,
- ThyssenKrupp Energostal S.A.,
- Saint Gobain-Glass Polska,
- Sekurit Saint Gobain Hanglas Polska sp. z o.o.,
- Stalprofil S.A.,
- KEM,
- URSA Polska sp. z o.o.,
- Huta Bankowa sp. z o.o.,
- Brembo sp. z o.o.,
- Hobas System Polska sp. z o.o.,
- Pronox Technology S.A.

Bezpośrednie inwestycje zagraniczne przyczyniają się do korzystnej sytuacji dochodowej miasta mierzonej dochodami własnymi na mieszkańca. Pod tym względem Dąbrowa Górnicza zajmuje wysoką pozycję w Górnośląskim Związku Metropolitalnym. Wszystko to stwarza możliwości realnego wsparcia miejscowego biznesu i zachęcania inwestorów zewnętrznych do lokalizacji firm na terenie miasta.

Na terenach i w obiektach poprzemysłowych znajdujących się w Śródmieściu pożądana jest realizacja projektów rewitalizacyjnych wzmacniających funkcje centrotwórcze. Natomiast tereny i obiekty poprzemysłowe położone w ośrodkach lokalnych, takich głównie jak Ząbkowice i Strzemieszyce zasługują na aktywizację gospodarczą. Jest to zarazem aktywizacja skutkująca odrodzeniem się lokalnych centrów dzielnicowych.

W procesie rewitalizacji gospodarczej mieszczą się działania rewitalizacyjne związane z rozwojem funkcji turystyczno-rekreacyjnej miasta. Funkcja ta korzystnie wiąże centrum Śródmiejsko-Gołonoskie z terenami rekreacyjnymi zbiorników Pogoria i walorami rekreacyjno-kulturalnymi Wzgórza Gołonoskiego. Działania rewitalizacyjne skutkujące rozwojem funkcji turystyczno-rekreacyjnej zapewnią aktywizację walorów przyrodniczo-rekreacyjnych „Szwajcarii Zagłębiowskiej” i Pustyni Błędowskiej.

³ Według danych Powiatowego Urzędu Pracy w Dąbrowie Górniczej.

Dobra dostępność transportowo-komunikacyjna miasta połączona z rewitalizacją dworców kolejowych, w tym zwłaszcza centralnego dla miasta Dworca Dąbrowa Górnicza przyczyni się do wydatnego podniesienia atrakcyjności inwestycyjnej miasta i jego rozwoju gospodarczego.

Rewitalizacja gospodarcza Dąbrowy Górniczej sprzężona z rewitalizacją centrum ogólnomiejskiego i centrów lokalnych doprowadzi do wzmocnienia pozycji miasta we wschodniej części Górnośląskiego Związku Metropolitalnego oraz jego pozycji w grupie miast powyżej 100 tysięcy mieszkańców. Dąbrowa Górnicza w większym stopniu, w oparciu o swój potencjał i działalności gospodarcze wykorzysta udogodnienia i korzyści aglomeracyjne związane zwłaszcza z rynkiem nieruchomości, rynkiem konsumenckim oraz rynkiem pracy. Uzyskanie powodzenia w dziedzinie rewitalizacji gospodarczej przyspieszy rozwój sektora usług w mieście i jego wejście w stadium postindustrialne.

1.4. Sytuacja kulturowa miasta Dąbrowa Górnicza

W mieście występują obiekty o wartości kulturowej zasługujące na odnowę i rewitalizację. Na obszarze ogólnomiejskiego centrum obejmującego Śródmieście i Gołonóg dotyczy to w szczególności dokończenia remontu Muzeum „Szttygarka” wraz z kopalnią ćwiczebną, przebudowy zabytkowego Pałacu Kultury Zagłębia oraz renowacji obiektów sakralnych, takich jak: Bazylika Matki Boskiej Anielskiej, kościół św. Barbary, zabytkowy kościół św. Antoniego wraz z cmentarzem i zespołem przyrodniczo-krajobrazowym „Wzgórze Gołonoskie”. W obrębie „Starówki” działaniami rewitalizacyjnymi należy objąć dworzec PKP Dąbrowa Górnicza, budynek restauracji „Hubertus”, budynek po byłym kinie „Ars”. W obrębie Śródmieścia zachowania i wykorzystania pod nowe funkcje wymaga dziedzictwo przemysłowe, na które składają się tereny i obiekty poprzemysłowe DEFUM, Huty „Bankowej” i Kopalni „Paryż”.

W dzielnicy Ząbkowice rewitalizacja kulturowa dotyczyć powinna centrum lokalnego i w szczególności objąć dworzec PKP wraz z pałacykiem naczelnika, Dom Kultury, dawne kino, oraz teren parku z amfiteatrem. W dzielnicy Strzemieszyce na rewaloryzację zasługują cenne architektonicznie obiekty budowlane, takie jak dworzec PKP i kino oraz centrum lokalne zorganizowane wzdłuż ulicy Warszawskiej.

W większości dzielnic miasta występują obiekty dziedzictwa przemysłowego w postaci kolonii i osiedli robotniczych. Dotyczy to w szczególności Śródmieścia, gdzie położona jest kolonia robotnicza „Huta Bankowa” przy ul. Żeromskiego, osiedle robotnicze na Redenie przy ul. Mickiewicza, w Gołonogu – tzw. osiedle „Stary Gołonóg”, w zespole dzielnic Łęknice-Korzeniec-Pogoria kolonia Huty Bankowej „Zielona” przy ul. Robotniczej oraz przy ul.

Pogoria kolonia robotnicza „Matheron”. W dzielnicy Ząbkowice osiedle przy ul. Sikorskiego i osiedle przy ul. Chemicznej. Natomiast w Strzemieszycach domy kolejowe przy ul. Gruszczyńskiego oraz stary tartak i stary młyn.

Dziedzictwem kulturowym miasta zasługującym na objęcie działaniami konserwacyjnymi i modernizacyjnymi są parki miejskie. Są to: Park Hallera (część A i część B), Park Zielona, Park Podlesie oraz parki w dzielnicy Ząbkowice i Strzemieszyce.

O potencjale kulturowym miasta Dąbrowa Górnicza decydują następujące instytucje:

- Pałac Kultury Zagłębia, będący centrum inicjatyw kulturalnych w mieście. Atutem placówki są duże zasoby lokalowe, m.in. sala teatralna na 699 miejsc, a także szereg oddziałów, w tym 11 świetlic środowiskowych oraz 6 klubów osiedlowych. Kluby zlokalizowane są na obszarze blokowisk, natomiast świetlice na tzw. „zielonych” terenach miasta, m.in. Łęka, Łosień, Okradzionów. Wielość oddziałów sprzyja integracji społeczności lokalnych, w szczególności umożliwia kultywowanie tradycji i dbanie o tożsamość wśród mieszkańców dzielnic oddalonych od centrum miasta.
- Miejska Biblioteka Publiczna, posiadająca bogate ponad 100-letnie tradycje. MBP posiada 18 filii położonych w różnych dzielnicach miasta.
- Muzeum Miejskie „Szttygarka” posiadające m.in. następujące działy: historyczny, archeologiczny, przyrodniczy, etnografii lokalnej i kultur pozaeuropejskich, podróżniczy. Uzupełnienie stanowi dział wydawniczo-graficzny. W ramach muzeum funkcjonuje również sztolnia ćwiczebna, w której prezentowane są maszyny i urządzenia górnicze.
- Młodzieżowy Ośrodek Pracy Twórczej, jedyna w mieście placówka oświatowa wychowania pozaszkolnego. W stałych 74 całorocznych formach zajęć uczestniczy obecnie około 900 wychowanków.
- Zespół Szkół Plastycznych w skład którego wchodzi Ogólnokształcąca Szkoła Sztuk Pięknych oraz Liceum Plastyczne, a także Zespół Szkół Muzycznych (obejmujący Ogólnokształcąca Szkołę Muzyczną I stopnia oraz Szkołę Muzyczną I stopnia).

Potencjał Dąbrowy Górniczej w zakresie sektora kultury przedstawiono w oparciu o analizę porównawczą z sąsiednim Sosnowcem oraz porównywalnymi pod względem liczby mieszkańców i struktury społeczno-gospodarczej Tychami.⁴

⁴ Na podstawie diagnozy strategicznej priorytetu: „Różnorodność form spędzania czasu wolnego”, w ramach prac nad „Strategią rozwoju miasta: Dąbrowa Górnicza 2020”, Urząd Miejski w Dąbrowie Górniczej, Dąbrowa Górnicza 2007, s. 8-13

Tabela 5. Potencjał sektora kultury w mieście Dąbrowa Górnicza – analiza porównawcza

	Dąbrowa Górnicza		Sosnowiec		Tychy	
	ilość	Wskaźnik na 1000 mieszkańców	ilość	Wskaźnik na 1000 mieszkańców	ilość	Wskaźnik na 1000 mieszkańców
Biblioteki i filie	19	0,146	22	0,097	16	0,122
Księgozbiór	575 747	4 435	841 390	3 747	358 352	2 735
Wypożyczenia	718 833	5 538	1 216 027	5 416	560 824	4 280
Muzea	1	0,0077	1	0,0044	2	0,015
Zwiedzający muzea	1 150	8 859	18 475	82 292	38 356	29 278
Wydatki na kulturę	16 646 597	127 550	14 456 129	63 860	6 925 441	52 580

Źródło: opracowanie własne na podstawie diagnozy strategicznej oraz Banku Danych Regionalnych – dane za 2006 r.

MBP w Dąbrowie Górniczej w porównaniu z Sosnowcem i Tychami posiada największy księgozbiór w przeliczeniu na 1000 mieszkańców. Ponadto notuje najwyższy wskaźnik ilości wypożyczeń księgozbioru. W odniesieniu do porównywalnych miast Dąbrowa Górnicza charakteryzuje się bardzo małą liczbą zwiedzających. W pewnym stopniu należy to tłumaczyć remontem budynku i niemożnością udostępniania go zwiedzającym. Wydatki na kulturę i ochronę dziedzictwa kulturowego w Dąbrowie Górniczej są w przeliczeniu na 1000 mieszkańców około dwukrotnie wyższe niż w Sosnowcu i w Tychach.

Dąbrowa Górnicza posiada jedną z ostatnich pozycji wśród miast aglomeracji pod względem liczby osób odwiedzających muzea. Również za niewystarczającą należy uznać aktywność wystawienniczą. Właściwie oprócz Pałacu Kultury Zagłębia w mieście nie ma galerii i salonów sztuki.

Pozytywnie na tle pozostałych miast aglomeracji ocenić należy biblioteczny potencjał miasta. Dąbrowa Górnicza plasuje się na 3 miejscu (po Katowicach i Jaworznie) pod względem wielkości księgozbioru. Innym atutem miasta jest rozwinięta sieć domów i ośrodków kultury oraz klubów i świetlic osiedlowych. Również pod względem ilości zespołów artystycznych, których w Dąbrowie Górniczej jest 57, miasto posiada wiodącą pozycję na tle pozostałych ośrodków aglomeracji.

1.5. Sytuacja środowiskowa miasta Dąbrowa Górnicza

Miasto Dąbrowa Górnicza znajduje się w korzystnej sytuacji środowiskowej. Stan składowych środowiska przyrodniczego, takich jak woda, gleba, powietrze mieści się w granicach dopuszczalnych norm zanieczyszczeń. Wyjątki dotyczą terenów przemysłowych i obszarów sąsiadujących z nimi. Miasto posiada duży potencjał przyrodniczo-rekreacyjny, na który składają się w podstawowym zakresie zbiorniki Pogoria, Szwajcaria Zagłębiowska i

Pustynia Błędowska. Dotyczy to także Parku Hallera, Wzgórza Gołonoskiego, Parku Zielona. Korzystna sytuacja środowiskowa wiąże się w sposób naturalny z rozległością przestrzenną miasta i występowaniem wolnych i niezagospodarowanych terenów.

W mieście rozbudowy i modernizacji wymaga infrastruktura ochrony środowiska, a zwłaszcza systemu oczyszczania i odprowadzania ścieków w rejonie zbiorników Pogoria, rewitalizacja cieków wodnych, w tym rzeki Przemszy. Zachowania wymaga dziedzictwo przyrodnicze Pustyni Błędowskiej i „Szwajcarii Zagłębiowskiej” (Dolina Białej Przemszy i Lasu w Nowej Kuźnicy). Uregulowania wymaga gospodarka odpadami komunalnymi i przemysłowymi. W zakresie odpadów komunalnych na pierwszy plan wysuwa się rekultywacja wysypiska śmieci położonego przy ul. Niemcewicza. Natomiast w zakresie odpadów poprzemysłowych rekultywacji wymagają składowiska odpadów pogórnictwa i hutniczych. Przywrócenia stanu przed eksploatacją piasku poprzez zalesienie wymagają tereny po byłej kopalni piasku tzw. „Wypaleniska”.

Posiadany przez miasto duży potencjał przyrodniczo-rekreacyjny i rozwój w skali aglomeracji funkcji turystyczno-rekreacyjnej o randze ponadlokalnej zobowiązuje władze miasta i społeczności lokalne do rygorystycznego przestrzegania zasad zrównoważonego rozwoju i edukacji podnoszącej świadomość ekologiczną mieszkańców. Z kolei tereny znajdujące się w otoczeniu Arcelor Mittal SA, Elektrociepłowni „EC Nowa”, Koksowni „Przyjaźń” podlegają największej presji środowiskowej w formie zwiększonej emisji zanieczyszczeń i wysokiego natężenia hałasu. Rekultywacji i rewitalizacji wymagają tereny objęte kończącą się eksploatacją złóż dolomitów.

1.6. Tereny i obiekty wymagające rewitalizacji w mieście Dąbrowa Górnicza

W trakcie prac diagnostycznych nad „Lokalnym Programem Rewitalizacji Miasta Dąbrowa Górnicza na lata 2008-2020” dokonano wstępnej identyfikacji terenów i obiektów wymagających podjęcia działań rewitalizacyjnych. Lista terenów i obiektów została sporządzona na podstawie zgłoszeń poszczególnych zespołów ds. rewitalizacji powołanych spośród pracowników Urzędu Miejskiego w Dąbrowie Górniczej. Następnie wykaz ten został zweryfikowany i uzupełniony w wyniku wizyt studialnych, w których oprócz przedstawicieli zespołów ds. rewitalizacji uczestniczyli również członkowie zespołu badawczo-metodycznego odpowiedzialni za opracowanie dokumentu. Równocześnie za pośrednictwem portalu internetowego miasta, jak również miesięcznika „Przegląd Dąbrowski” zwrócono się do mieszkańców Dąbrowy Górniczej z prośbą o wskazanie 3 najważniejszych obszarów bądź konkretnych obiektów, które wymagają rewitalizacji, z

uwzględnieniem ich największych problemów oraz potencjałów rozwojowych. W odpowiedzi wpłynęło 78 ankiet, a przedstawione w nich propozycje zostały uwzględnione w trakcie identyfikacji terenów i obiektów rewitalizacji.

Ostateczny spis terenów i obiektów wymagających rewitalizacji ustalony został w trakcie 4 warsztatów strategicznych, w których uczestniczyli przedstawiciele wszystkich środowisk lokalnych. W wyniku warsztatów strategicznych wytypowano 11 rodzajów typów i obiektów rewitalizacji oraz 30 obszarów rewitalizacji w mieście Dąbrowa Górnicza. Poszczególnym rodzajom terenów i obiektów przypisano określone typy rewitalizacji.

W Tabeli 6 przedstawiono tereny i obiekty wymagające rewitalizacji w podziale na poszczególne dzielnice i zespoły dzielnic. Poniżej natomiast dokonano szczegółowej charakterystyki terenów i obiektów, kładąc nacisk na identyfikację zarówno problemów przyczyniających się powstawania zjawisk kryzysowych, jak i potencjałów, jakie tkwią w poszczególnych terenach bądź obiektach i mogą w efekcie być podstawą odbudowy lub wprowadzenia nowych funkcji.

Reprezentacyjne przestrzenie publiczne

Do reprezentacyjnych przestrzeni publicznych w Dąbrowie Górniczej w pierwszej kolejności zaliczyć należy główne ciągi komunikacyjne oraz place i ulice handlowe zlokalizowane na obszarze Śródmieścia i dzielnicy Gołonóg, a w szczególności oś komunikacyjną miasta łączącą te dwie dzielnice.

Główną oś układu miejskiego tworzy ciąg ulic głównych: Sobieskiego, Królowej Jadwigi, al. Róż oraz al. Piłsudskiego. Ciąg ten stanowi powiązania zewnętrzne ponadlokalne, łącząc Dąbrowę Górniczą z Będzinem oraz tworzy równocześnie główne połączenie lokalne relacji: Śródmieście – Reden – Gołonóg – Huta / Koksownia.

Oprócz ciągu ulic Królowej Jadwigi i al. Piłsudskiego jako głównej osi integracji funkcjonalnej i przestrzennej miasta, za najważniejsze uznano następujące obszary przestrzeni publicznych miasta:

- obszar w rejonie al. Kościuszki i ul. Królowej Jadwigi stanowiący przedpole Pałacu Kultury Zagłębia – plac Wolności będący głównym węzłem przesiadkowym pasażerskiej komunikacji publicznej,
- ulicę Kościuszki na odcinku od ul. Królowej Jadwigi do dworca PKP „Dąbrowa Górnicza”,
- ciąg ulic Majakowskiego, Kopernika, Poniatowskiego, przecinających główną oś komunikacyjną miasta w okolicach targowiska przy ul. Poniatowskiego,
- ulicę Legionów Polskich wzdłuż Parku Gen. Hallera, Muzeum Miejskiego „Szttygarka” oraz osiedli Mydlice Płn. i Mydlice Płd.

Wyżej wymienione ciągi komunikacyjne charakteryzują się dużymi uciążliwościami w postaci wzmożonego ruchu samochodowego, co z kolei skutkuje największą intensywnością niebezpiecznych zdarzeń drogowych w postaci kolizji samochodowych i wypadków z udziałem pieszych.

W drugiej kolejności wśród głównych przestrzeni publicznych należy wymienić ulicę 3 Maja, wyłączoną z ruchu kołowego na odcinku do ul. Bandrowskiego, która w przeszłości stanowiła główny pasaż handlowy miasta. W południowej części ulica stanowi oś widokową skierowaną ku budynkowi Muzeum Miejskiego „Szttygarka”.

Główny ciąg handlowy można wyodrębnić również w dzielnicy Gołonóg, stanowiącej drugi po Śródmieściu obszar o funkcjach ogólnomiejskich. Duże nagromadzenie obiektów handlowych znajduje się przy placu Bema oraz ul. Wybickiego.

Reprezentacyjne przestrzenie publiczne wymagające rewitalizacji należy również wyodrębnić na obszarze dzielnic: Żąbkowice i Strzemieszyce, które stanowią centra lokalne. W Żąbkowicach główną oś komunikacyjną tworzy ul. Armii Krajowej. W bezpośrednim jej sąsiedztwie znajdują się główne tereny i obiekty użyteczności publicznej: dworzec PKP „Żąbkowice” wraz z otoczeniem, budynek Domu Kultury, Park Tysiąclecia, a także tereny przemysłowe i poprzemysłowe Huty Szkła Okiennego, Huty Szkła Gospodarczego oraz Zakładów „Erg”. W Strzemieszyczach głównymi ciągami komunikacyjnymi są położone równolegle względem siebie ulice Warszawska i Ofiar Katynia. Obszar ten charakteryzuje się zdegradowaną zabudową usługowo-mieszkaniową. Dominującymi obiektami publicznymi są zdewastowany zabytkowy zespół dworca kolejowego wraz z przylegającym do niego zaniedbanym placem dworcowym oraz kościół p.w. Najświętszego Serca Pana Jezusa.

Do problemów związanych z reprezentacyjnymi przestrzeniami publicznymi należy zaliczyć:

- przemieszanie i kolizję funkcji w centrum miasta,
- niską jakość i niedostatek miejsc centralnych oraz usług centrotwórczych,
- niedorozwój w zakresie funkcji biznesowej w sąsiedztwie reprezentacyjnych przestrzeni publicznych,
- degradację tkanki miejskiej obszaru centralnego,
- dekapitalizację zasobów mieszkaniowych zlokalizowanych w sąsiedztwie reprezentacyjnych przestrzeni publicznych,
- relatywnie niski poziom bezpieczeństwa publicznego,
- zbyt duże natężenie ruchu samochodowego.

Wśród potencjałów reprezentacyjnych przestrzeni publicznych na pierwszy plan wysuwają się:

- lokalizacja w centrum miasta, w szczególności dobra dostępność komunikacyjna do miast Górnośląskiego Związku Metropolitalnego,
- stosunkowo duża liczba wolnych, możliwych do zagospodarowania przestrzeni w Śródmieściu i w Gołonogu.

Dworce kolejowe

W Dąbrowie Górniczej na szczególną uwagę zasługują obiekty o walorach historycznych, związane z rozwojem linii kolejowych: Warszawsko-Wiedeńskiej i Iwanogrodzko-Dąbrowskiej. Zaliczają się do nich m.in. dworce kolejowe w Ząbkowicach, Dąbrowie, Gołonogu i Strzemieszycach:

- Zespół dworcowy w Ząbkowicach, w skład którego wchodzi główny budynek dworca – tzw. „Dworzec Wiedeński” z 1880 r., magazyn ekspedycji towarowej z 1895 r. oraz budynki zabudowy mieszkaniowej przy ul. Dworcowej z lat 1880-1926.
- Zespół dworcowy w Dąbrowie składający się z głównego budynku dworca z 1888 r., budynków nastawni oraz towarzyszących im budynków zabudowy mieszkaniowej z 1912 r. położonych wzdłuż ulic Kościuszki i Konopnickiej.
- Główny budynek dworcowy w Gołonogu z 1890 r.
- Stacja i lokomotywnia w Strzemieszycach Wielkich, tj. główny budynek dworca z 1890 r., hala wachlarzowa lokomotywowni z 1906 r., wieża wodna z 1900 r. oraz towarzyszące budynki zabudowy mieszkaniowej i dawnej przychodni lekarskiej z lat 1907-1920. W szczególności należy odnowić zaniedbany plac dworcowy (przekształcić zbiornik przeciwpożarowy oraz na nowo zagospodarować zieleni), a także zaproponować działania rewitalizacyjne „drewnianego domu” przy ul. Stacyjnej 22a, zlokalizowanego w otoczeniu zaniedbanej zieleni, należącego do najciekawszych przykładów miejscowego budownictwa drewnianego.

Dworce kolejowe w Dąbrowie Górniczej położone są w tzw. obszarach terenów zamkniętych, dla których przepisy uniemożliwiają sporządzenie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.⁵ Tym samym obiekty tego typu pozbawione są ochrony.

Do podstawowych problemów związanych z funkcjonowaniem dworców kolejowych należy zaliczyć:

- stopniowy zanik pierwotnej funkcji związanej z obsługą ruchu kolejowego,
- postępującą dekapitalizację budynków i budowli dworcowych,

⁵ Decyzja Nr 62 Ministra Infrastruktury z dnia 26 września 2005 r. w sprawie ustalenia terenów, przez które przebiegają linie kolejowe, jako terenów zamkniętych (Dz. Urz. Ministra Infrastruktury z dnia 14.10.2005, Nr 11, poz. 72)

- ograniczoną możliwość interwencji władz lokalnych w zakresie zagospodarowania obiektów dworcowych.

Wśród potencjałów dworców kolejowych w Dąbrowie Górniczej należy w pierwszej kolejności wymienić:

- walory architektoniczne i kulturowe zespołów dworcowych,
- możliwość wykreowania lokalnego centrum usługowo-kulturowego w oparciu o zabudowania dworcowe i place przed głównymi budynkami dworców w Strzemieszycach i Ząbkowicach,
- lokalizację w ścisłym centrum miasta lub w centrach dzielnicowych.

Infrastruktura kultury i obiekty dziedzictwa kulturowego

Wśród najcenniejszych obiektów infrastruktury kultury i dziedzictwa kulturowego należy wymienić zlokalizowane w Śródmieściu:

- Pałac Kultury Zagłębia,
- Muzeum Miejskie „Szttygarka” wraz z zespołem szkół, sztolnią oraz Pomnikiem Stanisława Staszica,
- Młodzieżowy Ośrodek Pracy Twórczej przy ul. 3 Maja,
- Budynek, w którym mieściło się kino „Ars”,
- restaurację „Hubertus”,
- gmach Resursy Obywatelskiej.

Wszystkie wyżej wymienione obiekty wymagają podjęcia działań zmierzających do poprawy stanu technicznego oraz podniesienia funkcjonalności. Dodatkowo budynkowi po kinie „Ars” należy przywrócić dawną bądź wykreować nową funkcję, np. kulturalną lub związaną z rozwojem sektora obywatelskiego.

Ponadto obiekty, w których niegdyś funkcjonowały instytucje kultury, znajdują się w dwóch centrach lokalnych – Ząbkowicach i Strzemieszycach:

- Dom Kultury w Ząbkowicach,
- budynek dawnego kina „Uciecha” w Ząbkowicach,
- budynek dawnego kina „Paw” w Strzemieszycach.

Wśród głównych problemów dotyczących infrastruktury kultury i obiektów dziedzictwa kulturowego na pierwszy plan wysuwają się:

- dekapitalizacja infrastruktury kultury,
- brak tradycji w zakresie rozwoju instytucji i usług kultury wysokiej.

Główny potencjał infrastruktury kultury i obiektów dziedzictwa kulturowego miasta jest związany z działalnością edukacyjną Pałacu Kultury Zagłębia, Muzeum Miejskiego „Szttygarka”, MBP i MOPT.

Obiekty sakralne

Za obiekty sakralne wymagające podjęcia działań rewitalizacyjnych uznano kościoły, w stosunku do których ze względu na stopień zużycia technicznego konieczne jest przeprowadzenie prac konserwatorskich, związanych z rekonstrukcją i rewaloryzacją cennych kulturowo elementów. Należy podkreślić, że po pierwsze obiekty te stanowią najczęściej urbanistyczne dominanty dzielnic, w których są zlokalizowane, a po drugie tkwi w nich potencjał związany z możliwością integracji i rozwoju społeczności lokalnej, co ma zasadnicze znaczenie w kontekście planowania działań z zakresu rewitalizacji społecznej.

Wśród obiektów sakralnych, które rekomendowano do objęcia lokalnym programem rewitalizacji należy wymienić:

- 1) Zespół Kościoła p.w. Matki Boskiej Anielskiej jako obiekty o najwyższych walorach zabytkowych, historycznych i krajobrazowych w skali całego miasta. W skład zespołu wchodzi kościół z wieżą będącą główną dominantą urbanistyczną Dąbrowy, kaplica – tzw. starszy kościół p.w. św. Aleksandra, budynek dawnej ochronki, plebania i obiekty małej architektury;
- 2) Kościół p.w. św. Barbary zlokalizowany w bezpośrednim sąsiedztwie Muzeum Miejskiego „Szttygarka”, wymagający przywrócenia neogotyckich cech stylowych, przy równoczesnej eliminacji wtórnych i niedopasowanych elementów;
- 3) Zespół Kościoła p.w. Narodzenia N.P. Marii i św. Antoniego Padewskiego stanowiący główną, historyczną dominantę w krajobrazie dzielnicy Gołonóg, wieńczącą szczyt wzgórza, grupującą kościół, starą i nową plebanię, tunelowe wejście i cmentarz z zabytkowymi nagrobkami oraz aleję otoczoną starodrzewem;
- 4) Zespół Kościoła NMP Częstochowskiej położony w dzielnicy Łęka, składający się z budynku kościoła, którego posesja otoczona jest kamiennym murem i starodrzewem, powyżej na stoku wzniesienia położona jest plebania. Bryła kościoła dominuje w panoramie mającej charakter wiejski dzielnicy.

Oprócz obiektów sakralnych cennych kulturowo w programie rewitalizacji należy również uwzględnić funkcję integracji społecznej jaką wypełniają pozostałe kościoły parafialne, w szczególności zlokalizowane na obszarach dużych blokowisk oraz dzielnic charakteryzujących się niskim poziomem urbanizacji.

Tereny poprzemysłowe

Tereny poprzemysłowe znajdują się przede wszystkim na obszarze dzielnicy śródmiejskiej. Są to tereny po kopalni „Paryż” oraz w części Hucie „Bankowej” oraz przedsiębiorstwie „Defum”. W trakcie wizyty studialnej sugerowano, aby te tereny przeznaczyć na „Park Przemysłowy” lub ewentualnie przeprowadzić rewitalizację kulturową w oparciu o dziedzictwo przemysłowe reprezentowane przez niektóre obiekty, np. szyb kopalni Paryż. Dużym atutem wspomnianych obiektów jest lokalizacja w centrum miasta, co daje większe możliwości w zakresie znalezienia potencjalnego inwestora i wykreowania nowych funkcji.

Również w centrach lokalnych, tj. dzielnicach Ząbkowice i Strzemieszyce istnieje stosunkowo duże nagromadzenie terenów poprzemysłowych. W Ząbkowicach są to tereny zakładów: ERG, Huty Szkła Okiennego i Huty Szkła Gospodarczego, zlokalizowane w centrum dzielnicy. W przypadku Strzemieszyc jest to teren po byłych zakładach chemicznych „Strem”.

Na oddzielną uwagę zasługuje teren Zakładów „Dolomity” S.A. , zlokalizowany w Ząbkowicach. Po zakończeniu eksploatacji złoża dolomitów, uwzględniając przekształcenia związane z działalnością wydobywczą, zaistnieje konieczność określenia nowych funkcji dla tego terenu.

W przypadku terenów poprzemysłowych zlokalizowanych na obszarze Dąbrowy Górniczej najistotniejsze problemy rewitalizacyjne związane są z:

- koniecznością rekultywacji terenów,
- ograniczeniem ryzyka negatywnych skutków środowiskowych na tereny i obiekty zlokalizowane w sąsiedztwie, w szczególności obszary mieszkaniowe oraz tereny cenne przyrodniczo.

Wśród atutów dąbrowskich terenów poprzemysłowych należy wymienić:

- dobrą lokalizację na obszarze dzielnicy śródmiejskiej, co przejawia się w dobrym skomunikowaniu z pozostałymi dzielnicami miasta jak również pozostałymi miastami aglomeracji i regionu,
- możliwość zagospodarowania istniejących budynków i budowli na cele biznesowe bądź w niektórych przypadkach ze względu na walory architektoniczne i historyczne realizacja funkcji kulturalnych.

Blokowiska oraz osiedla socjalne

Dużym wyzwaniem w Dąbrowie Górniczej jest rewitalizacja społeczna tzw. blokowisk. Stanowią one dominującą formę zabudowy. Bloki zostały wybudowane głównie w latach 70-tych i 80-tych w związku powstaniem Huty „Katowice” i Koksowni „Przyjaźń”. Obecnie

głównymi problemami wielkich osiedli jest zużycie techniczne i funkcjonalne obiektów mieszkalnych (w szczególności problem azbestu), patologie społeczne (środowisko „błokersów”), niska jakość przestrzeni publicznych i ograniczona podaż usług. Mieszkania w tego typu osiedlach posiadają w przeważającej większości status mieszkań spółdzielczych. Największym właścicielem i zarządcą jest Spółdzielnia Mieszkaniowa „Lokator”. W trakcie wizyty studialnej szczególną uwagę poświęcono trzem dużym blokowiskom: Mydlice Półn., Mydlice Półd. oraz Osiedlu Młodych Hutników. Należy jednak również pamiętać, że podobny charakter mają inne osiedla w tym osiedle Morcinka, Sikorskiego (tzw. Manhattan), Tysiąclecia i Łęknice.

Podstawowymi problemami zidentyfikowanymi na obszarze blokowisk i osiedli socjalnych są:

- dekapitalizacja zasobów mieszkaniowych,
- mała funkcjonalność mieszkań,
- regres społeczny i zagrożenie wykluczeniem społecznym,
- niski poziom bezpieczeństwa publicznego.

Za potencjał osiedli mieszkaniowych w Dąbrowie Górniczej będący podstawą rewitalizacji tego typu terenów należy uznać stosunkowo dobrą sytuację demograficzną w postaci duży udział ludzi młodych.

Infrastruktura szkolnictwa

Konieczność rewitalizacji obiektów szkolnych była akcentowana w ramach wizyt studialnych i warsztatów strategicznych w dwóch płaszczyznach. Po pierwsze celem rewitalizacji w przypadku tego typu obiektów powinna być modernizacja infrastruktury, w szczególności poprawa stanu technicznego, a także poprawa możliwości rozwoju aktywności rekreacyjno-sportowej zarówno uczniów szkół, jak i okolicznych mieszkańców. Drugim celem rewitalizacji jest wykreowanie nowych funkcji dla obiektów, w których ze względu na uwarunkowania demograficzne zaniechano w ostatnim czasie świadczenia usług edukacyjnych. W przypadku tego typu obiektów będących własnością miasta, działania będą zmierzać do znalezienia inwestora i sprzedaży obiektu.

Wśród obiektów szkolnych zgłoszonych wstępnie do programu rewitalizacji są:

- budynek Zespołu Szkół Plastycznych położony w dzielnicy Gołonóg,
- Zespół Szkół nr 3 im. Szenwalda,
- Szkoła Podstawowa nr 26 w dzielnicy Łosień,
- budynek po byłej Szkole Podstawowej nr 19, przy ul. Głównej w Strzemieszycach,
- budynek po byłej szkole w dzielnicy Łęka.

W przypadku infrastruktury szkolnictwa największym problemem jest ich często niezadowalający stan techniczny. Natomiast potencjał tego typu obiektów związany jest z rolą, jaką mogą odgrywać w zakresie integracji społecznej, jest to szczególnie istotne w przypadku subcentrów dzielnicowych, takich jak Łosień i Łęka.

Kolonie robotnicze („stare” osiedla mieszkaniowe)

Na terenie miasta znajduje się kilka „starych” osiedli mieszkaniowych – tzw. kolonii robotniczych:

- Kolonia robotnicza „Huta Bankowa” przy ul. Żeromskiego, którą tworzy pochodzący z 1900 r. zespół zabudowy mieszkalnej stworzony dla pracowników Huty Bankowej.
- Kolonia robotnicza „Matheron” – modernistyczna zabudowa parterowych domów jednorodzinnych, malowniczo położona na niegdysiejszej polanie leśnej nad zbiornikiem Pogoria I. W przypadku tego osiedla należy zachować kompozycję układu urbanistycznego, uporządkować zieleń, wprowadzić obiekty małej architektury i rozwiązać problem blaszanych garaży.
- Osiedle przy ul. Robotniczej – tzw. Kolonia Huty Bankowej „Zielona”, położona w bezpośrednim sąsiedztwie Parku Zielona. W jej skład wchodzi 7 wolnostojących domów typu „familok”, powstałych w ok. 1900 r.

Wyżej wymienione tereny cechują się następującymi problemami:

- wysoką degradacją techniczną,
- w przypadku ul. Robotniczej szczególnie wysokim poziomem zjawiska związanego z wykluczeniem społecznym.

Równocześnie jednak w osiedlach tych tkwi potencjał w postaci:

- walorów historycznych i architektonicznych, który uprawnia do przyjęcia założeń w zakresie rewitalizacji kulturowej tego typu terenów.
- sąsiedztwa terenów zielonych (Jest to główny atut osiedla przy ul. Robotniczej mogącego czerpać korzyści z sąsiedztwa Parku Zielona oraz Kolonii „Matheron” atrakcyjnej ze względu na bliskość zbiornika Pogoria I).

Należy przyjąć, że rewitalizacja wyżej wymienionych osiedli robotniczych powinna być powiązana w ramach jednej strategii wspólnie z rewitalizacją środowiskową terenów zielonych i obszarów dziedzictwa przyrodniczego.

Tereny dziedzictwa przyrodniczego

Wśród terenów dziedzictwa przyrodniczego należy przede wszystkim wymienić 5 użytków ekologicznych. Są to:

- 1) „Pustynia Błędowska”,
- 2) „Bagna w Antoniowie”,
- 3) „Młaki nad Pogorią”,
- 4) „Pogoria II” – zbiornik wraz z otoczeniem zajmujący powierzchnię ok. 40 ha,
- 5) „Źródłiska na Zakawiu”.

W wyniku wizyt studialnych i warsztatów strategicznych ustalono, że terenami wymagającymi rewitalizacji przyrodniczo-ekologicznej są „Pustynia Błędowska” i „Pogoria II”.

Obszar Pustyni Błędowskiej ze względu na sąsiedztwo należy łączyć z terenem stanowiącym naturalne koryto Białej Przemszy i jej dopływów: Białej, Centurii i Strumienia Błędowskiego. Zwyczajowo przyjęto nazywać ten teren tzw. „Szwajcarią Zagłębiowską”. W obrębie Dąbrowy Górniczej obszar ten stanowi część Parku Krajobrazowego „Orlich Gniazd”.

Z kolei zbiornik Pogoria II spełnia funkcje ekologiczne. Jest to teren zabagniony i szuwarowiskowy sprzyjający rozwojowi roślinności oraz gatunków zwierząt wodnych i nadwodnych.

W skład „Pojezierza Dąbrowskiego” stanowiącego kompleks wód powierzchniowych wypełniających wyrobiska po kopalniach piasku podsadzkowego wchodzi:

- Pogoria I – powstała w 1943 r., powierzchnia zalewu – 60 ha,
- Pogoria II – z lat 1978-1980, powierzchnia lustra wody – 24 ha,
- Pogoria III – z lat 1973-1975, o powierzchni 207 ha,
- Zbiornik „Kuźnia Warężyńska” – z 2004 r., o powierzchni 560 ha (tereny poeksploatacyjne Kopalni Piasku Podsadzkowego „Kuźnia Warężyńska”) – pełniący obecnie funkcje zbiornika retencyjnego.

Do problemów związanych z terenami dziedzictwa przyrodniczego należy zaliczyć:

- problemy wodno-ściekowe przy Pogorii I,
- przestarzałą infrastrukturę sportowo-rekreacyjną.

Wśród potencjałów terenów dziedzictwa przyrodniczego na pierwszy plan wysuwają się:

- duża powierzchnia i różnorodność terenów dziedzictwa przyrodniczego,
- duże możliwości w zakresie rozwoju turystyki wodnej w oparciu o potencjał „Pojezierza Dąbrowskiego”.

Parki i zieleń miejska

Ze względu na wielkość, lokalizację i tradycje w Dąbrowie Górniczej największe znaczenie odgrywają dwa parki miejskie:

- 1) Park Generała Hallera stworzony w latach 1966-1977, zlokalizowany częściowo na terenie byłej kopalni „Reden”, w szczególności na obszarze hałd kopalnianych (formy

hałd częściowo zachowane). Z Parku Hallera rozciągają się efektowne widoki na główne dominanty urbanistyczne Dąbrowy: kościół p.w. Matki Boskiej Anielskiej i Pałac Kultury Zagłębia. Obszar Parku Generała Hallera zajmuje 26,3 ha;

- 2) Park Zielona założony w 1933 r., zmodernizowany w latach 50-tych. Stanowi on naturalnie zadrzewiony teren nad Czarną Przemszą. Kompozycja geometryczna parku w obrębie kompleksu leśnego została wprowadzona przez wycięcie szerokich alei. W Parku Zielona znajduje się największe w Zagłębiu skupisko dębów. Na obszarze parku zlokalizowany jest socrealistyczny pawilon i grupa rzeźb. Ponadto znajdują się tam: plac zabaw, krąg taneczny, mini ZOO, rampa dla użytkowników deskorolek, oraz kompleks boisk do gry w siatkówkę plażową. Powierzchnia parku wynosi 88,7 ha.

Oba parki są chronione w ramach ustaleń miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.

Oprócz tego w poszczególnych obszarach rewitalizacji zlokalizowane są następujące parki i zieleńce:

- Park Podlesie w Gołonogu o powierzchni 4 ha,
- „Planty” zlokalizowane w sąsiedztwie targowiska przy ul. Poniatowskiego na Redenie (powierzchnia 9,8 ha),
- Park 1000-lecia w Ząbkowicach,
- Zieleniec wraz z amfiteatrem w Ząbkowicach.

Głównymi problemami związanymi z parkami miejskimi są:

- sąsiedztwo zdekapitalizowanej zabudowy mieszkaniowej,
- przestarzała infrastruktura parkowa,
- niedorozwój funkcji rekreacyjnych.

Podstawowe atuty związane z istnieniem na obszarze miasta parków należy wiązać z:

- dużą powierzchnią parków,
- dobrą dostępnością komunikacyjną.

Infrastruktura sportowa

W Dąbrowie Górniczej istnieje kilka obiektów sportowych wymagających rewitalizacji. Są to stadiony:

- Stadion sportowy przy ul. Konopnickiej,
- Stadion miejski „DAMEL”,
- Stadion sportowy wraz budynkiem socjalnym w Ząbkowicach,

- Stadion byłej „Zagłębianki” przy ul. Siemońskiej,
- Ośrodki sportowo-wypoczynkowe położone nad zbiornikiem Pogoria I.

Oprócz tego w mieście istnieją też tereny po byłej strzelnicy „Podlesie” na obszarze Parku Podlesie – od strony ulicy Leśnej i Buczka, korty tenisowe w okolicy Parku Hallera, kompleks boisk sportowych przy Zespole Szkół Technicznych (ul. Królowej Jadwigi 12), tor modeli latających na uwięzi zlokalizowany w sąsiedztwie al. Róż. Wszystkie wyżej wymienione tereny i obiekty wymagają podjęcia prac remontowo-modernizacyjnych.

W mieście jest ok. 130 km ścieżek i szlaków rowerowych (oznaczonych i nieoznaczonych). Szczególne znaczenie odgrywają ścieżki w Parku Generała Hallera, wokół zbiornika Pogoria III oraz najatrakcyjniejsza, nowa ścieżka wokół zbiornika Kuźnia Warężyńska (tzw. Pogoria IV).

W Dąbrowie istnieje również kilka szlaków turystycznych, wymagających odnowy i lepszej promocji:

- Czerwony szlak „Szwajcarii Zagłębiowskiej”,
- Zielony Szlak XXV-lecia PTTK,
- Czarny szlak „Metalurgów”,
- Czarny szlak „Węglowy”,
- Szlak „Pustynia Błędowska”,
- Szlak „Kruszcowy” w Strzemieszycach.

Oprócz wyżej wymienionych szlaków turystycznych istnieje też kilka ścieżek dydaktycznych, zlokalizowanych na terenach dziedzictwa przyrodniczego.

Problemami dotyczącymi infrastruktury sportowej są przede wszystkim:

- niewystarczająca oferta w zakresie form spędzania czasu wolnego,
- brak tradycji sportowych miasta i sukcesów na wielu polach sportu wyczynowego,
- dekapitalizacja infrastruktury sportowej.

Wśród potencjałów, które można przypisać terenom i obiektom sportowym w Dąbrowie Górniczej należy wymienić:

- dobrą dostępność komunikacyjną oraz sąsiedztwo w postaci terenów cennych przyrodniczo, co daje możliwość łączenia działalności sportowej z rekreacją i zwiększeniem możliwości spędzania czasu wolnego,
- stosunkowo niewielkie koszty przystosowania istniejących obiektów do potrzeb dzieci i młodzieży.

Tabela 6. Tereny i obiekty w Dąbrowie Górniczej wymagające podjęcia działań rewitalizacyjnych

TYPY REWITALIZACJI	Rewitalizacja kulturowo- gospodarcza		Rewitalizacja kulturowa		Rewitalizacja gospodarcza	Rewitalizacja społeczna		Rewitalizacja społeczno- kulturowa	Rewitalizacja środowiskowa		
RODZAJE TERENÓW I OBIEKTÓW	Reprezentacyjne przestrzenie publiczne (place i ulice handlowej)	Dworce kolejowe	Infrastruktura kultury i obiekty dziedzictwa kulturowego	Obiekty sakralne (kościół i cmentarze)	Tereny przemysłowe i poprzemysłowe	Blokowiska oraz osiedla socjalne	Infrastruktura szkolnictwa	Kolonie robotnicze („stare” osiedla mieszkaniowe)	Tereny dziedzictwa przyrodniczego	Parki i zieleń miejska	Infrastruktura sportowa
DZIELNICA ŚRÓDMIEŚCIE (CENTRUM I REDEN)											
Obszar nr 1	ul. Kościuszki (od Legionów Polskich do Dworca PKP), Dom Handlowy „Centrum” budynek Poczty Główniej	Dworzec PKP „Dąbrowa Górnicza” wraz z otoczeniem – ul. Kolejowa i ul. Kościuszki	Pałac Kultury Zagłębia Obiekt dawnego kina „Ars”		Teren „Defum”					Park Hallera – część A	
Obszar nr 2	ul. 3 Maja (wraz z placem „starej” Straży Pożarnej)		Muzeum Miejskie „Sztęgarka” wraz z Zespołem Szkół Zawodowych oraz sztolnia i pomnik Młodzieżowy Ośrodek Pracy Twórczej	Kościół św. Barbary przy sztolni							
Obszar nr 3	ul. Sobieskiego (w rejonie Huty Bankowej)		Restauracja „Huberstus”		Tereny i obiekty po kopalni „Paryż” Zwałowisko „Jadwiga” – za torami kolejowymi Tereny po Hucie „Bankowa”			Osiedle robotnicze przy ul. Żeromskiego			
Obszar nr 4						Osiedla Mydlice Płd					
Obszar nr 5						Osiedla Mydlice Płn.					
Obszar nr 6	Al. Majakowskiego					.		Osiedle przy ul. Mickiewicza			Boisko „Dameł”

TYPY REWITALIZACJI	Rewitalizacja kulturowo- gospodarcza		Rewitalizacja kulturowa		Rewitalizacja gospodarcza	Rewitalizacja społeczna		Rewitalizacja społeczno- kulturowa	Rewitalizacja środowiskowa		
RODZAJE TERENÓW I OBIEKTÓW	Reprezentacyjne przestrzenie publiczne (place i ulice handlowej)	Dworce kolejowe	Infrastruktura kultury i obiekty dziedzictwa kulturowego	Obiekty sakralne (kościół i cmentarze)	Tereny przemysłowe i poprzemysłowe	Blokowiska oraz osiedla socjalne	Infrastruktura szkolnictwa	Kolonie robotnicze („stare” osiedla mieszkaniowe)	Tereny dziedzictwa przyrodniczego	Parki i zielen miejska	Infrastruktura sportowa
ŚRÓDMIEŚCIE I GOŁONÓG											
Obszar nr 7	Główna oś miejska – tereny i obiekty wzdłuż al. Królowej Jadwigi oraz al. Piłsudskiego Targowisko przy ul. Poniatowskiego			Bazylika – Sanktuarium Matki Boskiej Anielskiej	Tereny poprzemysłowe „Damel” SA Teren po zakładach mięsnych			Osiedle przy Bazylice – ul. Królowej Jadwigi		Park Hallera – część B	
DZIELNICA GOŁONÓG											
Obszar nr 8				Zabytkowy Kościół pw. Św. Antoniego wraz z cmentarzem i zespołem przyrodniczo- krajobrazowym „Wzgórze Gołonoskie”					Wzgórze Gołonoskie		
Obszar nr 9						Blokowiska w Gołonogu (Osiedle Kasprzaka, osiedle Tysiąclecia)	Budynek Zespołu Szkół Plastycznych	Osiedle „starego” Gołonoga			
Obszar nr 10	Plac Bema ul. Wybickiego						Zespół Szkół Ogólnokształcących nr 3				
Obszar nr 11		Dworzec PKP „Dąbrowa Górnicza- Gołonóg” wraz z otoczeniem			Teren po byłym Oddziale Celnym pomiędzy ulicami Gwardii Ludowej i Sadowej	Osiedle budynków socjalnych przy ul. Łącznej					
Obszar nr 12										Park Podlesie	

TYPY REWITALIZACJI	Rewitalizacja kulturowo- gospodarcza		Rewitalizacja kulturowa		Rewitalizacja gospodarcza	Rewitalizacja społeczna		Rewitalizacja społeczno- kulturowa	Rewitalizacja środowiskowa		
RODZAJE TERENÓW I OBIEKTÓW	Reprezentacyjne przestrzenie publiczne (place i ulice handlowej)	Dworce kolejowe	Infrastruktura kultury i obiekty dziedzictwa kulturowego	Obiekty sakralne (kościół i cmentarz)	Tereny przemysłowe i poprzemysłowe	Blockowiska oraz osiedla socjalne	Infrastruktura szkolnictwa	Kolonie robotnicze („stare” osiedla mieszkaniowe)	Tereny dziedzictwa przyrodniczego	Parki i zieleń miejska	Infrastruktura sportowa
DZIELNICA ZĄBKOWICE											
Obszar nr 13	ul. Armii Krajowej	Dworzec PKP „Dąbrowa Górnica- Ząbkowice” wraz z otoczeniem (m.in. spalony pałac)	Dawny szpital geriatryczny wraz z parkiem Budynek przy ul. Wapiennej (siedziba NGO's)		Tereny po Hucie Szkła Okienno oraz Huty Szkła Gospodarczego wraz z otoczeniem			Osiedle Robotnicze w Ząbkowicach Osiedle przy ul. Sikorskiego		Park Tysiąclecia wraz z amfiteatrem	
Obszar nr 14			Dom Kultury w Ząbkowicach Budynek kina „Uciecha”		Tereny Zakładu Tworzyw Sztucznych „Erg” wraz z otoczeniem			Osiedle przy ul. Chemicznej			
Obszar nr 15						Osiedle „Młodych Hutników”					Stadion „Unia” Ząbkowice
Obszar nr 16					Okolice kamieniołomu Zakładu „Dolomitów”						
DZIELNICA STRZEMIESZYCE											
Obszar nr 17	ul. Warszawska (od dworca PKP do liceum) wraz przyległymi ulicami	Dworzec PKP „Dąbrowa Górnica- Strzemieszycze” wraz z otoczeniem (plac dworcowy, „drewniany domek”)	Budynek kina „Paw”				Budynek byłej Szkoły Podstawowej nr 19 przy ul. Główniej	Domy kolejowe przy ul. Gruszczyńskiego			
Obszar nr 18									Wywierzyska: Źródło przy ul. Strzemieszyczej – potok oraz Stawiki – pstragi		
Obszar nr 19			Dawny budynek młyna i dawny tartak		Tereny i obiekty po zakładzie chemicznym „Strem”						

TYPY REWITALIZACJI	Rewitalizacja kulturowo- gospodarcza		Rewitalizacja kulturowa		Rewitalizacja gospodarcza	Rewitalizacja społeczna		Rewitalizacja społeczno- kulturowa	Rewitalizacja środowiskowa		
RODZAJE TERENÓW I OBIEKTÓW	Reprezentacyjne przestrzenie publiczne (place i ulice handlowej)	Dworce kolejowe	Infrastruktura kultury i obiekty dziedzictwa kulturowego	Obiekty sakralne (kościół i cmentarze)	Tereny przemysłowe i poprzemysłowe	Blokowiska oraz osiedla socjalne	Infrastruktura szkolnictwa	Kolonie robotnicze („stare” osiedla mieszkaniowe)	Tereny dziedzictwa przyrodniczego	Parki i zieleń miejska	Infrastruktura sportowa
ZESPÓŁ DZIELNIC ŁĘKNICE – KORZENIEC - POGORIA											
Obszar nr 20						Budynki socjalne przy ul. Robotniczej oraz kamienice przy ul. Limanowskiego				Park Zielona	Stadion „Zagłębiak Dąbrowa Górnicza” – przy ul. Konopnickiej
Obszar 21					Teren po byłym wysypisku śmieci ul. Niemcewicza						
Obszar nr 22								Osiedle Robotnicze przy ul. Pogoria			
Obszar nr 23									Zbiornik Pogoria II (Użytek ekologiczny)		
Obszar nr 24											Tereny wokół zbiorników Pogoria I, III
ZESPÓŁ DZIELNIC ŁOSIEŃ – ŁĘKA – OKRADZIONÓW											
Obszar nr 25	Łosień: rejon ul. Przedziałowej, Pocztowej, Gołonoskiej, Ząbkowickiej i Łaskowej						Szkoła Podstawowa nr 26 w dzielnicy Łosień				
Obszar nr 26	Łęka: rejon ul. Przelotowej od skrzyżowania z ul. Łaskową do kościół (punkt widokowy)						Budynek szkoły w dzielnicy Łęka				
Obszar nr 27									Las w Nowej Kuźniczce Dolina Białej Przemszy – „Szwajcaria Zagłębiowska”		

TYPY REWITALIZACJI	Rewitalizacja kulturowo- gospodarcza		Rewitalizacja kulturowa		Rewitalizacja gospodarcza	Rewitalizacja społeczna		Rewitalizacja społeczno- kulturowa	Rewitalizacja środowiskowa		
RODZAJE TERENÓW I OBIEKTÓW	Reprezentacyjne przestrzenie publiczne (place i ulice handlowej)	Dworce kolejowe	Infrastruktura kultury i obiekty dziedzictwa kulturowego	Obiekty sakralne (kościół i cmentarze)	Tereny przemysłowe i poprzemysłowe	Błokowiska oraz osiedla socjalne	Infrastruktura szkolnictwa	Kolonie robotnicze („stare” osiedla mieszkaniowe)	Tereny dziedzictwa przyrodniczego	Parki i zielen miejska	Infrastruktura sportowa
DZIELNICA BŁĘDÓW											
Obszar nr 28					Wypaleniska – tereny wokół kopalni piasku						
Obszar nr 29									Teren Pustyni Błędowskiej		

Źródło: opracowanie własne na podstawie wizyt studialnych i warsztatów strategicznych

1.7. Obszary rewitalizacji miasta Dąbrowa Górnicza

Dla potrzeb analitycznych w przestrzeni miasta Dąbrowa Górnicza wyodrębniono 29 obszarów. Obszary mają charakter roboczy i grupują tereny i obiekty sąsiadujące z sobą lub zlokalizowane w bezpośredniej bliskości.

W ramach Śródmieścia wyróżniono sześć obszarów. Pierwszy z obszarów obejmuje przede wszystkim tereny i obiekty, które powinny zostać poddane rewitalizacji kulturowo-gospodarczej. Należy do nich ciąg ulicy Kościuszki (od Legionów Polskich do Dworca PKP) oraz obiekty: Dom Handlowy „Centrum”, budynek Poczty Głównej i Dworzec PKP wraz z otoczeniem. Rewitalizacja kulturowa w tym obszarze dotyczyć winna przede wszystkim Pałacu Kultury Zagłębia oraz obiektu dawnego kina „Ars”. Rewitalizacji przyrodniczo-rekreacyjnej należy poddać tzw. część A Parku Hallera. W ramach obszaru występuje również teren przemysłowy „Defum”, który powinien zostać poddany rewitalizacji gospodarczej.

Na zachód od obszaru pierwszego wyznaczono drugi obszar rewitalizacji miasta. Rewitalizacja kulturowo-gospodarcza na tym obszarze dotyczy ulicy 3 Maja wraz z obiektami przy niej położonymi, w tym placu „starej” Straży Pożarnej. Na obszarze występują ważne obiekty, które należy poddać rewitalizacji kulturowej, pełniące istotne funkcje symboliczno-historyczne dla miasta i jego mieszkańców. Są to: Muzeum Miejskie „Szttygarka” wraz z Zespołem Szkół Zawodowych „Szttygarka” oraz sztolnią i pomnikiem, a także kościół św. Barbary. Rewitalizacja kulturowa na tym obszarze odnosić się winna również do Młodzieżowego Ośrodka Pracy Twórczej, zwłaszcza zaś do rozszerzenia technicznych możliwości działania tej placówki poprzez poprawę możliwości lokalowych.

W zachodniej części Śródmieścia, przy granicy z Będzinem, wyróżniono trzeci obszar rewitalizacji. Obszar ten zdominowany jest przez tereny przemysłowe (tereny i obiekty po kopalni „Paryż”, zwałowisko „Jadwiga”, tereny po Hucie „Bankowa” wymagające rewitalizacji gospodarczej. Rewitalizacja kulturowo-gospodarcza powinna zostać przeprowadzona w rejonie ulicy Sobieskiego zlokalizowanej w sąsiedztwie Huty Bankowej. Cennym obiektem historycznym jest stanowiąca własność prywatną restauracja „Hubertus”, dla której uzasadnione jest podjęcie działań mieszczących się w kulturowym typie rewitalizacji. W ramach obszaru trzeciego należy także realizować działania związane z rewitalizacją społeczno-kulturową odnoszące się do osiedla robotniczego przy ulicy Żeromskiego.

W Śródmieściu zlokalizowane są duże osiedla mieszkaniowe wymagające rewitalizacji społecznej. Osiedla te zostały wyodrębnione jako dwa samodzielne obszary: Osiedle Mydlice północne i Osiedle Mydlice południowe.

Ostatnim, szóstym obszarem wyodrębnionym w ramach Śródmieścia jest obszar zlokalizowany pomiędzy Śródmieściem a Gołonogiem. Na obszarze tym powinny być realizowane działania związane z rewitalizacją kulturowo-gospodarczą (aleja Majakowskiego), społeczno-kulturową (osiedle przy ul. Mickiewicza) i przyrodniczo-rekreacyjną (stadion miejski „Damel”).

Pomiędzy Śródmieściem a Gołonogiem wyodrębniono obszar siódmy o kluczowym znaczeniu dla ukształtowania i rozszerzenia centrum miasta. Zasadniczą część tego obszaru jest wyznaczana przez tereny i obiekty usytuowane wzdłuż ul. Królowej Jadwigi oraz alei Piłsudskiego. Aleje te wyznaczają główną oś miejską, są predestynowane do pełnienia funkcji reprezentacyjnych w mieście i jako takie, powinny zostać poddane rewitalizacji kulturowo-gospodarczej. Podobnym działaniom powinien zostać poddany obszar targowiska zlokalizowany przy ulicy Poniatowskiego. Rewitalizacja kulturowa w ramach omawianego obszaru odnosi się do jednego z najważniejszych zabytków miasta, a równocześnie miejsca pełniącego istotne funkcje religijne jakim jest Bazylika Sanktuarium Matki Boskiej Anielskiej. W sąsiedztwie Bazyliki, przy ulicy Królowej Jadwigi zlokalizowane jest osiedle, które powinno zostać poddane rewitalizacji społeczno-kulturowej. W ramach obszaru występują dwa obszary przemysłowe. Są to: teren przemysłowy „Damel” SA oraz teren po zakładach mięsnych. Listę terenów omawianego obszaru domyka teren rekreacyjny Parku Hallera (część B).

W dzielnicy Gołonóg wyodrębniono pięć obszarów rewitalizacji. Pierwszy z obszarów obejmuje Wzgórze Gołonoskie wraz ze zlokalizowanymi na nim obiektami sakralnymi (zabytkowy kościół pw. św. Antoniego wraz z cmentarzem) i terenami dziedzictwa przyrodniczego (zespół przyrodniczo-krajobrazowy „Wzgórze Gołonoskie”).

Na drugi z obszarów wyodrębnionych w Gołonogu składają się przede wszystkim blokowiska – osiedle Kasprzaka i osiedle Tysiąclecia oraz osiedle mieszkaniowe „stary” Gołonóg – które powinny zostać poddane rewitalizacji społecznej. Ten typ rewitalizacji odnosi się także do budynku Zespołu Szkół Plastycznych.

Reprezentacyjną przestrzeń publiczną w Gołonogu stanowi plac Bema i ulica Wybickiego. Wraz z Zespołem Szkół Ogólnokształcących nr 2 tworzą kolejny obszar rewitalizacji.

Kolejny obszar rewitalizacji w Gołonogu obejmuje trzy rodzaje terenów i obiektów. Jest to osiedle budynków socjalnych przy ulicy Łącznej, Dworzec PKP „Dąbrowa Górnicza-Gołonóg” wraz z otoczeniem oraz teren po byłym Oddziale Celnym zlokalizowany pomiędzy ulicami Gwardii Ludowej i Sadowej.

Jako ostatni z obszarów rewitalizacji w dzielnicy Gołonóg przyjęto Park Podlesie, na terenie którego uzasadnione jest podjęcie działań rewitalizacji przyrodniczo-rekreacyjnej.

W dzielnicy Ząbkowice wyróżniono cztery obszary rewitalizacji. Pierwszym z nich jest obszar, który powinien pełnić funkcje centralne w dzielnicy. W pierwszym rzędzie obszar ten wyznaczany jest przez ulicę Armii Krajowej, która winna stawać się reprezentacyjną przestrzenią publiczną. Jej uzupełnieniem jest Dworzec PKP „Dąbrowa Górnicza-Ząbkowice” wraz z otoczeniem (m.in. spalony pałacyk będący dawniej siedzibą naczelnika PKP). W ramach tego obszaru występuje również szereg innych terenów i obiektów o kluczowym znaczeniu dla rewitalizacji dzielnicy. Obiektem infrastruktury kultury i dziedzictwa kulturowego są: dawny szpital geriatryczny wraz z parkiem oraz budynek przy ul. Wapiennej (siedziba NGO’s). Tereny przemysłowe na obszarze obejmują tereny po Hucie Szkła Okiennego oraz tereny Huty Szkła Gospodarczego wraz z otoczeniem. Kolonie robotnicze i stare osiedla mieszkaniowe na obszarze, które powinny zostać poddane rewitalizacji społeczno-kulturowej to: osiedle robotnicze w Ząbkowicach i osiedle przy ul. Sikorskiego. Wreszcie, w ramach obszaru znajdują się również tereny zielone – park Tysiąclecia wraz z amfiteatrem. Szeroka lista terenów i obiektów omawianego obszaru wskazuje na konieczność podjęcia wielokierunkowych działań rewitalizacyjnych.

Drugim obszarem wyznaczonym w Ząbkowicach jest obszar zlokalizowany na północ od omówionego wyżej obszaru centralnego dzielnicy. Składają się na niego obiekty kulturalne, Dom Kultury w Ząbkowicach, budynek dawnego kina „Uciecha”, teren przemysłowy po Zakładach Tworzyw Sztucznych „Erg”, osiedle robotnicze przy ulicy Chemicznej.

Pozostałe dwa obszary rewitalizacji w Ząbkowicach obejmują pojedyncze obiekty. Jeden z obszarów obejmuje blokowisko – Osiedle Młodych Hutników oraz stadion Unii Ząbkowice. Drugi obszar to teren przemysłowy – okolice kamieniołomu Zakładu „Dolomity”.

W kolejnej dzielnicy miasta – Strzemieszycach – wydzielono trzy obszary rewitalizacji. Pierwszy z obszarów obejmuje centralną część dzielnicy. Reprezentacyjną częścią w ramach tego obszaru jest ul. Warszawska (od dworca PKP do liceum) wraz przyległymi ulicami, a także sam Dworzec PKP „Dąbrowa Górnicza-Strzemieszyce” wraz z otoczeniem (plac przy dworcu oraz „drewniany domek”). Rewitalizacji kulturowej powinien zostać poddany budynek dawnego kina „Paw”. Z kolei infrastruktura szkolnictwa wymagająca rewitalizacji to budynek byłej Szkoły Podstawowej nr 19 przy ul. Głównej. Przy ulicy Gruszczyńskiego zlokalizowane jest osiedle robotnicze (domy kolejowe).

Drugi z wyznaczonych obszarów w Strzemieszycach to tereny dziedzictwa przyrodniczego, tzw. Wywierzyska, na które składają się źródło przy ul. Strzemieszyckiej oraz tzw. „stawiki z pstrągami”.

Na ostatni z wyróżnionych w Strzemieszycach obszarów składają się tereny przemysłowe (tereny i obiekty po zakładzie chemicznym „Strem”) oraz obiekty dziedzictwa kulturowego (budynek dawnego młyna i dawny tartak).

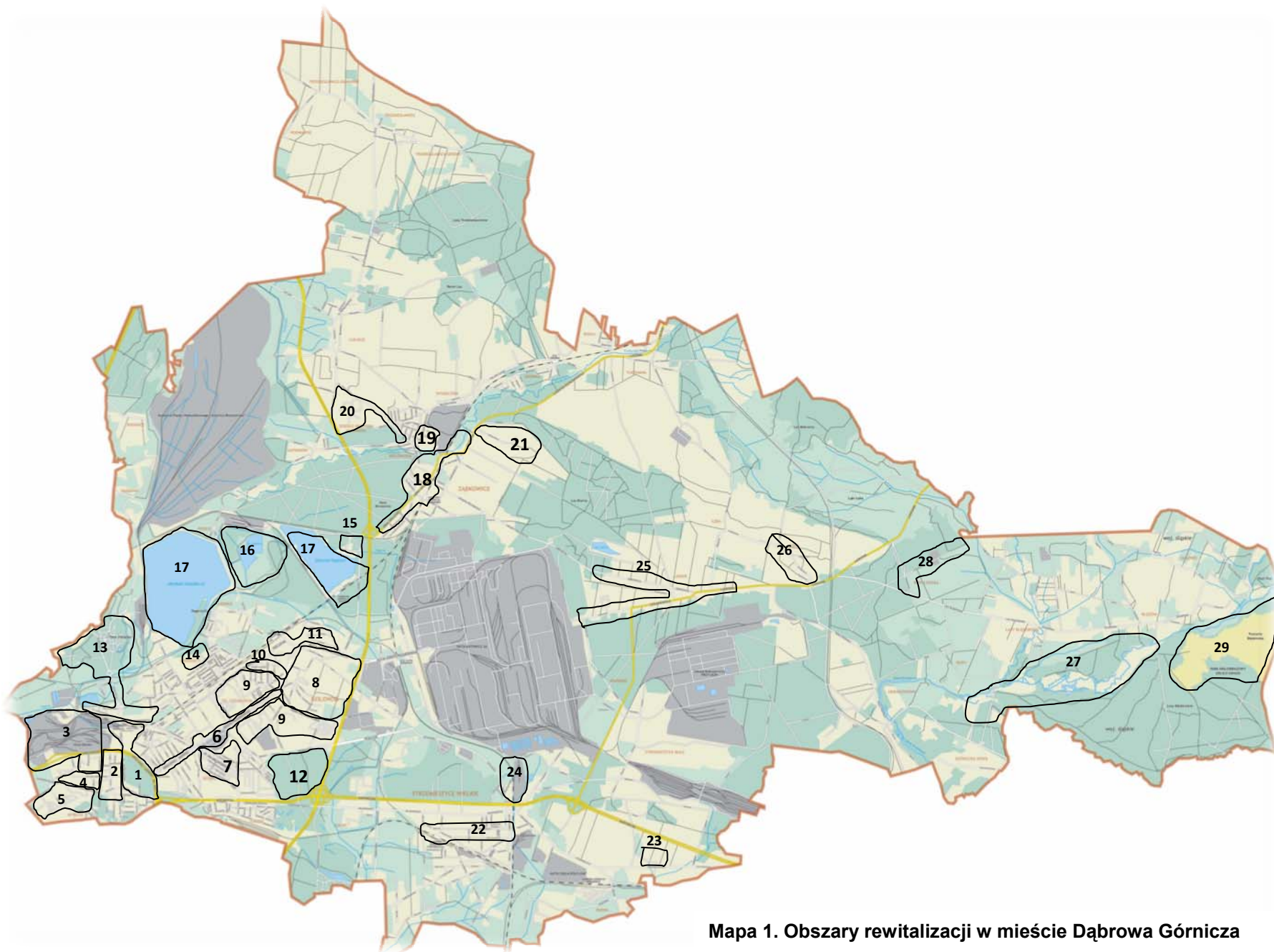
W zespole dzielnic Łęknice-Korzeniec-Pogoria wyodrębniono pięć obszarów. Pierwszy obszar obejmuje osiedla socjalne (budynki socjalne przy ulicy Robotniczej oraz kamienice przy ulicy Limanowskiego), Park Zielona i obiekty infrastruktury sportowej (Stadion „Zagłębiak Dąbrowa Górnicza” przy ulicy Konopnickiej).

Kolejne obszary w dzielnicach Łęknice-Korzeniec-Pogoria zawierają pojedyncze rodzaje terenów lub obiektów. Drugi z terenów dla omawianego zespołu dzielnic to zdegradowany teren po byłym wysypisku śmieci przy ulicy Niemcewicza. Na trzeci obszar składa się osiedle robotnicze przy ulicy Pogoria; czwarty obszar obejmuje teren dziedzictwa przyrodniczego – zbiornik Pogoria II; zaś piąty obszar to tereny przyrodniczo rekreacyjne z infrastrukturą sportową: tereny wokół zbiorników Pogoria I i Pogoria III, dla których celowe będą działania związane ze wzmacnianiem funkcji rekreacyjnej oraz uporządkowanie gospodarki wodno-ściekowej.

Następne trzy obszary rewitalizacji zostały wyznaczone w zespole dzielnic Łęka-Łosień-Okradzionów. Pierwszy z obszarów obejmuje tereny i obiekty w Łośniu, na które składają się: rejon ul. Przedziałowej, Pocztowej, Gołonoskiej, Ząbkowickiej i Łaskowej (potencjalne reprezentacyjne przestrzenie publiczne), obiekty OHP (infrastruktura kultury) oraz Szkoła Podstawowa nr 26 (obiekt infrastruktury szkolnictwa). Drugi z obszarów zlokalizowany jest w Łęce i składają się na niego: rejon ul. Przelotowej od skrzyżowania z ul. Łaskową do kościoła (potencjalne reprezentacyjne przestrzenie publiczne) oraz budynek po byłej szkole w Łęce. Trzeci obszar tworzy teren dziedzictwa przyrodniczego obejmujący Las w Nowej Kuźnicze i Dolinę Białej Przemszy (tzw. „Szwajcarię Zagłębiowską”).

Ostatnie dwa obszary rewitalizacji wydzielone w mieście Dąbrowa Górnicza znajdują się w Błędowie. Jeden z tych obszarów ma charakter przemysłowy (wypaleniska – teren wokół kopalni piasku), zaś drugi to teren dziedzictwa przyrodniczego (Pustynia Błędowska).

Omówione obszary zostały przedstawione w sposób syntetyczny w załączonej Tabeli 6 oraz zaznaczone na dołączonej poniżej mapie miasta.

Mapa 1. Obszary rewitalizacji w mieście Dąbrowa Górnicza

1.8. Analiza SWOT rewitalizacji miasta Dąbrowa Górnicza

Tabela 7. Mocne i słabe strony rewitalizacji miasta Dąbrowa Górnicza

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
S1. Rozległość przestrzenna miasta i duże rezerwy niezagospodarowanych terenów, w tym występowanie licznych terenów przemysłowych.	W1. Zachwianie ładu przestrzennego i krajobrazu miejskiego ze względu na nieuporządkowane i niezagospodarowane tereny i obiekty budowlane.
S2. Duży potencjał przyrodniczo-rekreacyjny miasta; zbiorniki Pogoria, Szwajcaria Zagłębiowska, Pustynia Błędowska, Wzgórze Gołonoskie, parki miejskie.	W2. Niski stopień zintegrowania Śródmieścia z innymi dzielnicami miasta.
S3. Dobra dostępność transportowo-komunikacyjna miasta.	W3. Nieukształtowane centrum miasta i degradacja jego centrów lokalnych.
S4. Korzystna sytuacja budżetowa miasta, w szczególności duży potencjał fiskalny w zakresie dochodów własnych budżetu.	W4. Utrata części bazy ekonomicznej przez miasto na skutek całkowitej lub częściowej likwidacji przedsiębiorstw.
S5. Wysokie aspiracje mieszkańców osiedli mieszkaniowych związane z potencjalnymi efektami działań rewitalizacyjnych.	W5. Występowanie w dużej skali deficytów infrastrukturalnych na osiedlach mieszkaniowych we wszystkich dzielnicach.
S6. Zapisy Strategii Rozwoju miasta Dąbrowa Górnicza dotyczące rewitalizacji.	W6. Zaniedbane dworce PKP (Dąbrowa Górnicza, Strzemieszyce, Gołonóg, Zabkowice).
S7. Ustalenia Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Miasta Dąbrowa Górnicza	W7. Niski stopień identyfikacji mieszkańców z miastem ze względu na duży napływ ludności (budowa Huty Katowice i inwestycji towarzyszących).
	W8. Występowanie w mieście środowisk wykluczonych i miejsc koncentracji patologii społecznych.
	W9. Brak w mieście podmiotów aktywnie zaangażowanych w proces rewitalizacji gospodarczej i społecznej.
	W10. Niski stopień zorganizowania się i współdziałania w procesie rewitalizacji środowiska samorządowego, biznesowego i społeczności lokalnych.
	W11. Miasto nie posiada programów regeneracji gospodarczej i społecznej dzielnic stanowiących w przeszłości samodzielne gminy.

Tabela 8. Zewnętrzne szanse i zagrożenia rewitalizacji miasta Dąbrowa Górnicza

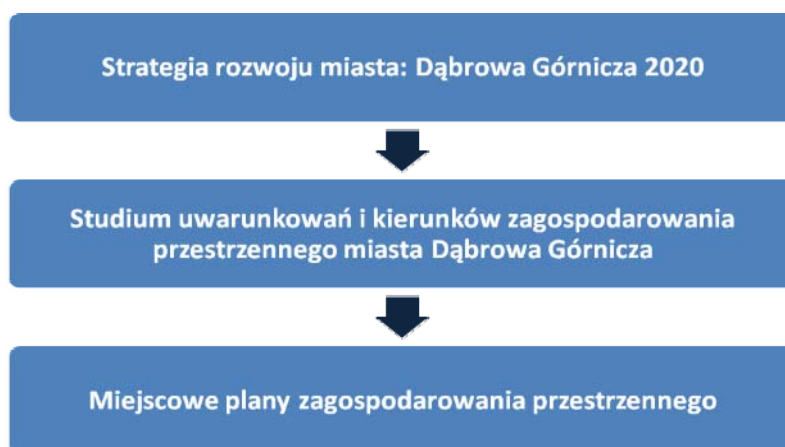
SZANSE ZEWNĘTRZNE	ZAGROŻENIA ZEWNĘTRZNE
<p>O1. Priorytetowe znaczenie rewitalizacji miast i terenów poprzemysłowych w RPO województwa śląskiego na lata 2007-2013</p> <p>O2. Dostępność środków publicznych krajowych i europejskich jako źródeł finansowania działań rewitalizacyjnych (Program Operacyjny Kapitał Ludzki, Program Operacyjny Środowisko i Infrastruktura, RPO województwa śląskiego, fundusze ochrony środowiska i gospodarki wodnej itd.).</p> <p>O3. Dostępność dla spółdzielni mieszkaniowych programów i środków europejskich na rewitalizację dużych osiedli mieszkaniowych.</p> <p>O4. Przedsięwzięcia regionalne w zakresie rozwoju obszarów turystyczno-rekreacyjnych i inwestycji infrastrukturalnych.</p> <p>O5. Możliwość wzrostu zainteresowania miastem przez biznes i inwestorów zewnętrznych, w tym zagranicznych.</p> <p>O6. Duży rynek konsumencki Aglomeracji Górnośląskiej.</p> <p>O7. Współpraca miast w ramach GZM.</p> <p>O8. Współpraca z miastami partnerskimi i transferowanie dobrych praktyk w dziedzinie rewitalizacji.</p> <p>O9. Wsparcie Urzędu Pracy dla inicjatyw tworzących nowe miejsca pracy.</p> <p>O10. Możliwość wykorzystania potencjału instytucji edukacyjnych, w szczególności szkół wyższych w regionie.</p>	<p>T1. Długotrwały proces regulacji stanu prawnego terenów i obiektów poddawanych rewitalizacji.</p> <p>T2. Tereny i obiekty przewidziane do rewitalizacji znajdują się w posiadaniu podmiotów zewnętrznych o niekorzystnej sytuacji finansowej (np. PKP, restrukturyzujące się przedsiębiorstwa przemysłowe).</p> <p>T3. Niskie zainteresowanie inwestorów terenami i obiektami przewidzianymi do rewitalizacji.</p> <p>T4. Wysoka atrakcyjność inwestycyjna największych ośrodków miejskich Aglomeracji Górnośląskiej.</p> <p>T5. Ograniczoność środków przeznaczonych na rewitalizację w ramach RPO.</p> <p>T6. Duża liczba projektów rewitalizacyjnych we wszystkich miastach Aglomeracji Górnośląskiej.</p>

2. Lokalny Program Rewitalizacji Miasta Dąbrowa Górnicza w kontekście dokumentów studialno-planistycznych

Analizę dokumentów studialno-planistycznych dotyczących rozwoju miasta Dąbrowa Górnicza przeprowadzono w celu identyfikacji ustaleń odnoszących się do rewitalizacji miasta, w szczególności:

- rekomendacji strategicznych ustalonych na poziomie regionalnym a zawartych w „Strategii rozwoju województwa śląskiego” oraz „Regionalnym Programie Operacyjnym województwa śląskiego na lata 2007-2013”,
- rekomendacji strategicznych w zakresie priorytetów, celów i przedsięwzięć rewitalizacji miasta zawartych w „Strategii rozwoju miasta: Dąbrowa Górnicza 2020”,
- założeń polityki przestrzennej w zakresie rewitalizacji miasta przedstawionych w „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Dąbrowa Górnicza”,
- zapisów dotyczących funkcji oraz sposobów zagospodarowania określonych obszarów wynikających z poszczególnych miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego
- zapisów dotyczących kwestii rewitalizacyjnych zawartych w innych strategiach i programach miejskich.

Rysunek 6. Hierarchia dokumentów planistycznych dotyczących rozwoju Dąbrowy Górniczej

Źródło: opracowanie własne

Przeglądu dokumentów planistycznych formułowanych na poziomie lokalnym dokonano w kolejności zgodnej z ich hierarchią. Po pierwsze zidentyfikowano priorytety, kluczowe problemy, cele strategiczne oraz przedsięwzięcia, które wynikają ze strategii rozwoju miasta, a w sposób bezpośredni odnoszą się do procesu rewitalizacji. Po drugie wyodrębniono kierunki zagospodarowania przestrzennego dotyczące kwestii rewitalizacji miasta, a także ustalono listę „obszarów wymagających przekształceń, rehabilitacji i rekultywacji” rekomendowanych w studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego. Po trzecie ustalono w jakim zakresie obszary rewitalizacji miasta są objęte miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego oraz jakie są zapisy dotyczące funkcji i sposobów zagospodarowania poszczególnych terenów i obiektów.

2.1. Strategia rozwoju województwa śląskiego oraz Regionalny Program Operacyjny województwa śląskiego na lata 2008-2013

Spośród sześciu priorytetów rozwoju województwa śląskiego, priorytet F. „Poprawa jakości środowiska przyrodniczego i kulturowego, w tym zwiększenie atrakcyjności terenu”, zawiera w sobie cele strategiczne i kierunki działań bezpośrednio odnoszące się do problemu rewitalizacji zdegradowanych obszarów miejskich, terenów przemysłowych i powojennych. W ramach priorytetu F wygenerowano m.in. następujące cele strategiczne i kierunki działań:

C₄ – Rewitalizacja terenów przemysłowych oraz pogórnich

FC₄K₁ – uporządkowanie zabudowy miast i dzielnic przemysłowych

FC₄K₂ – rekultywacja terenów zdegradowanych

C₅ – Zagospodarowanie centrów miast

FC₅K₁ – porządkowanie stanu własności w centrach miast

FC₅K₂ – organizowanie wsparcia dla przebudowy centrów miast

FC₅K₃ – odnowienie infrastruktury urbanistycznej pod kątem jej wielofunkcyjności

C₆ – Przebudowa starych dzielnic zdegradowanych lub przeludnionych

FC₆K₁ – rewaloryzacja zabytkowej zabudowy

FC₆K₂ – organizowanie wsparcia dla miast w celu rewitalizacji starych dzielnic

FC₆K₃ – rewitalizacja starych osiedli miejskich

Realizacja powyższych celów ma przede wszystkim doprowadzić do poprawy jakości życia, a także przyczynić się do zmiany dotychczasowego wizerunku regionu i podniesieniu jego atrakcyjności.

Ponadto za priorytety, cele strategiczne i kierunki działań komplementarne z procesami rewitalizacji uznano:

- W zakresie pobudzenia aktywności środowisk lokalnych
 - Priorytet A. Wzrost wykształcenia mieszkańców oraz rozwój ich zdolności adaptacyjnych do zmian społecznych i gospodarczych
 - C₂ – Rozszerzenie skali i zasięgu przekwalifikowań zawodowych i rozszerzenie doksztalcania zawodowego
 - C₃ – Wzmocnienie środowisk twórczych
 - Priorytet B. Umacnianie solidarności i więzi międzyludzkich, poprawa stanu zdrowia oraz bezpieczeństwa socjalnego i publicznego mieszkańców, z celami strategicznymi:
 - C₁ – Zwiększenie uczestnictwa mieszkańców w kulturze
 - BC₁K₁ – Poprawienie stanu bazy materialnej istniejących instytucji kultury
 - BC₁K₂ – Dbałość o dziedzictwo kulturowe regionu
 - BC₁K₅ – Wzbogacenie oferty kulturalnej dla mieszkańców województwa
 - C₃ – Zbudowanie zintegrowanego systemu pomocy społecznej
 - C₆ – Poprawa warunków mieszkaniowych
- W zakresie rozwijania nowych form aktywności gospodarczych generujących nowe miejsca pracy
 - Priorytet E. Wzrost innowacyjności i konkurencyjności gospodarki w tym małych i średnich przedsiębiorstwach
 - C₁ – Wzrost siły ekonomicznej małych i średnich przedsiębiorstw
 - C₅ – Zwiększenie atrakcyjności turystycznej regionu

Z punktu widzenia rewitalizacji miasta Dąbrowa Górnicza istotny jest zapis w *Strategii* mówiący o kreowaniu i wzmacnianiu funkcji metropolitalnych na obszarze aglomeracji górnośląskiej.

Realizacja Lokalnego Programu Rewitalizacji Miasta Dąbrowa Górnicza w skali lokalnej może być wspierana przez szereg instrumentów oferowanych w ramach regionalnych i krajowych programów. Najważniejszym dla wdrażania programu rewitalizacji opracowanym w skali wojewódzkiej jest „Regionalny Program Operacyjny Województwa Śląskiego na lata 2007-2013” (RPO).

Najistotniejszym z priorytetów RPO odnoszącym się do rewitalizacji jest priorytet szósty „Zrównoważony rozwój miast”, a zwłaszcza zapisane w jego ramach działanie 6.2. „Rewitalizacja obszarów zdegradowanych”. Wśród działań i typów projektów objętych tym priorytetem należy zwrócić szczególną uwagę na wsparcie modernizacji obiektów i przestrzeni publicznych, tworzenie i rozwój stref aktywności gospodarczej na terenach przemysłowych, wielofunkcyjne wykorzystanie zdegradowanych obszarów zlokalizowanych na terenach miejskich (przebudowa i remont obiektów przemysłowych,

łącznie z adaptacją na cele: gospodarcze, edukacyjne, turystyczne, rekreacyjne, społeczne i kulturalne, wraz z zagospodarowaniem przyległego otoczenia, przyczyniające się do likwidacji istotnych problemów gospodarczych lub społecznych na obszarze rewitalizowanym) itp.

Problematyka rewitalizacji miast jest też przedmiotem innych priorytetów ustalonych w RPO województwa śląskiego. Wysokie walory środowiskowe Dąbrowy Górniczej umożliwiające rozwój funkcji turystycznych o znaczeniu ponadlokalnym, zwłaszcza w oparciu o potencjał zbiorników wodnych Pogoria oraz terenów Pustyni Błędowskiej, wiążą się z możliwością wykorzystania środków unijnych w oparciu o priorytet „Turystyka”.

Kulturowy wymiar rewitalizacji miasta Dąbrowa Górnicza jest skorelowany z priorytetem IV RPO „Kultura”. Posiadanie przez miasto kilku instytucji kultury o ponadlokalnym znaczeniu (Pałac Kultury Zagłębia, Muzeum Miejskie „Sztęgarka”), stanowi uzasadnienie do ubiegania się o wsparcie z tego priorytetu, a szczególnie podjęcie działań zorientowanych na rewitalizację, konserwację, renowację, rewaloryzację, remont, przebudowę, adaptację historycznych i zabytkowych obiektów na cele kulturalne, czy też tworzenie i rozwój szlaków dziedzictwa kulturowego.

Priorytet „Transport” zawiera działania i typy projektów zmierzające do usprawnienia sieci drogowej o kluczowym znaczeniu dla regionu i miasta (drogi wojewódzkie i powiatowe), a tym samym wpływa na spójność miasta i jego atrakcyjność inwestycyjną. Dla zrealizowania programu rewitalizacji Dąbrowy Górniczej ważne są też projekty związane z budową, przebudową i remontami punktowej infrastruktury transportu publicznego (np.: dworce autobusowe, przystanki, terminale, centra przesiadkowe, węzły komunikacyjne).

Istnienie na obszarze miasta Dąbrowy Górniczej wielu zdekapitalizowanych obiektów infrastruktury szkolnictwa oraz infrastruktury sportowej, zwracają uwagę na priorytety RPO „Infrastruktura edukacyjna” oraz „Zdrowie i rekreacja”. W tym priorytecie możliwe jest wsparcie działań modernizacyjnych otwartych i zamkniętych obiektów sportowych.

2.2. Strategia rozwoju miasta: Dąbrowa Górnicza 2020

W Tabeli 9 przedstawiono priorytety strategiczne, problemy rozwoju miasta oraz cele strategiczne zdefiniowane w „Strategii rozwoju miasta: Dąbrowa Górnicza 2020”⁶. Ze względu na nadrzędność strategii rozwoju względem programu operacyjnego jakim jest

⁶ „Strategia rozwoju miasta: Dąbrowa Górnicza 2020”, Załącznik do Uchwały Nr XX/309/07 Rady Miejskiej w Dąbrowie Górniczej z dnia 28 listopada 2007 r.

dokument dotyczący rewitalizacji miasta, należy przyjąć jako wytyczne do formułowania priorytetów, celów i projektów w ramach „Lokalnego programu rewitalizacji miasta Dąbrowa Górnicza na lata 2008-2020”.

Tabela 9. Priorytety, problemy i cele strategiczne stanowiące wytyczne do Lokalnego Programu Rewitalizacji Miasta Dąbrowa Górnicza na lata 2008-2020

Priorytety strategiczne			
Priorytet I Konkurencyjność i innowacyjność gospodarki	Priorytet II Integracja wspólnot lokalnych	Priorytet III Atrakcyjność środowiska zamieszkania	Priorytet IV Różnorodność form spędzania czasu wolnego
Problemy rozwoju miasta			
Problem 4 Niska atrakcyjność lokalizacyjna centralnego obszaru miasta dla nowoczesnych dziedzin aktywności gospodarczej	Problem 1 Brak systemowego wsparcia rozwoju społeczeństwa obywatelskiego i organizacji pozarządowych	Problem 1 Pogłębianie dysproporcji przestrzennych w atrakcyjności warunków zamieszkania pomiędzy śródmieściem, obszarami skoncentrowanego budownictwa mieszkaniowego i dzielnicami peryferyjnymi Problem 3 Niedorozwój infrastruktury komunalnej w dzielnicach miasta Problem 4 Wzrastający poziom wykluczenia społecznego i jego przestrzennej koncentracji	Problem 1 Niski poziom wykorzystania lokalnego potencjału przyrodniczo-krajobrazowego i kulturowego Problem 2 Bariera infrastrukturalna rozwoju aktywnych form spędzania czasu wolnego Problem 3 Zbyt niski poziom rozwoju kultury wysokiej i ochrony dziedzictwa kulturowego
Cele strategiczne			
Cel 14 Dąbrowa Górnicza miastem dysponującym nowoczesnym, szeroko rozpoznawalnym w otoczeniu centrum biznesowo-usługowym	Cel 21 Dąbrowa Górnicza miastem wspierającym samoorganizowanie się mieszkańców na rzecz współzrządzenia	Cel 31 Dąbrowa Górnicza miastem oferującym mieszkańcom wszystkich dzielnic jednakową dostępność do infrastruktury komunalnej i wyrównany standard usług publicznych Cel 32 Dąbrowa Górnicza miastem skutecznie chroniącym zasoby środowiska przyrodniczego, tereny otwarte i walory krajobrazowe Cel 34 Dąbrowa Górnicza miastem zapewniającym wszystkim mieszkańcom wymagającym opieki z tytułu wieku, niepełnosprawności oraz zagrożenia wykluczeniem społecznym warunki życia odpowiadające współczesnym standardom cywilizacyjnym	Cel 41 Dąbrowa Górnicza regionalnym ośrodkiem turystyki, rekreacji i rozrywki Cel 42 Dąbrowa Górnicza miastem atrakcyjnych przestrzeni publicznych dobrze wyposażoną w nowoczesną infrastrukturę aktywnych form spędzania czasu wolnego Cel 43 Dąbrowa Górnicza miastem kultywującym historyczne dziedzictwo kulturowe, promującym kulturę wysoką i stymulującym wzrost uczestnictwa w niej swych mieszkańców

Źródło: opracowanie własne na podstawie „Strategii rozwoju miasta: Dąbrowa Górnicza 2020”

Z listy przedsięwzięć strategicznych ustalonej w „Strategii rozwoju miasta: Dąbrowa Górnicza 2020” wyłoniono przedsięwzięcia, które powinny zostać wpisane do „Lokalnego Programu Rewitalizacji Miasta Dąbrowa Górnicza na lata 2008-2020”. W niniejszym dokumencie przedsięwzięcia wybrane ze strategii rozwoju miasta, powinny zostać skonkretyzowane na poziomie typów projektów bądź też indywidualnych kart projektów.

Poniżej zaprezentowano listę przedsięwzięć strategicznych mających charakter działań rewitalizacyjnych:

- 1) Opracowanie i uruchomienie programu uwalniania zlokalizowanych w centrum obiektów mieszkaniowych pod działalność usługową, gastronomiczną, handlową, rozrywkową i rekreacyjną;
- 2) Opracowanie i uruchomienie programu kreowania ciągów handlowych poprzez zagospodarowanie parterów budynków mieszkalnych;
- 3) Przegląd, wytypowanie i rewitalizacja obiektów o oryginalnej architekturze z przeznaczeniem na atrakcyjne formy działalności gospodarczej i kulturalnej;
- 4) Przekształcenie terenów wokół PKZ na działalność usługowo-kulturalno-rozrywkową z uwzględnieniem obiektów i elementów przemysłowych;
- 5) Przygotowanie projektu „Nowe Centrum Miasta” z wykorzystaniem budynków zakładów „DEFUM”;
- 6) Modernizacja dworca kolejowego PKP „Dąbrowa Górnicza” i stworzenie w jego rejonie nowoczesnego centrum przesiadkowego powiązanego z usługami, rekreacją i kulturą;
- 7) Rozbudowa monitoringu wizyjnego w mieście;
- 8) Kompleksowa modernizacja przyszkolnej i miejskiej infrastruktury sportowej;
- 9) Stworzenie lokalnego funduszu termomodernizacji budynków mieszkalnych i użyteczności publicznej;
- 10) Dezazbestyzacja budynków mieszkaniowych i użyteczności publicznej;
- 11) Utworzenie kompleksowego centrum wsparcia łagodzącego społeczne skutki restrukturyzacji sektora hutnictwa;
- 12) Wykorzystanie potencjału Pustyni Błędowskiej wraz z rozwojem bazy agroturystycznej miasta;
- 13) Rozbudowa infrastruktury komunalnej wokół zbiorników Pogoria I, III, IV;
- 14) Budowa infrastruktury sportowo-rekreacyjnej w ramach „Pojezierza Dąbrowskiego”;
- 15) Rozbudowa oraz modernizacja istniejącej infrastruktury parkowej z uwzględnieniem stworzenia w Parku Hallera stałej infrastruktury dla organizacji kulturalnych i sportowych imprez plenerowych;
- 16) Odbudowa stadionu miejskiego „DAMEL”;
- 17) Kompleksowa rewitalizacja zespołu „Szttygarka”;
- 18) Utworzenie skansenu przemysłowego w oparciu o Kopalnię Ćwiczebną oraz wybrane tereny i obiekty przemysłowe;
- 19) Rewitalizacja budynku Pałacu Kultury Zagłębia oraz miejskich obiektów kultury wraz z filiami;
- 20) Rewitalizacja budynku przy ul. Kościuszki (dawne kino);
- 21) Przebudowa układu komunikacyjnego Centrum – Zielona – Pogoria;
- 22) Utworzenie centrum rehabilitacyjnego oraz szkolno – wychowawczego dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnej.

2.3. Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Dąbrowa Górnicza

W „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Dąbrowa Górnicza”⁷ wyznaczono trzy typy obszarów wymagających podjęcia działań rewitalizacyjnych:

- obszary wymagające przekształceń zagospodarowania i rehabilitacji zabudowy miejskiej,
- obszary rewitalizacji przemysłowej,
- obszary wymagające rekultywacji.

W Tabeli 10 scharakteryzowano poszczególne obszary z uwzględnieniem proponowanych działań rewitalizacyjnych.

Tabela 10. Obszary wymagające przekształceń, rehabilitacji i rekultywacji na podstawie „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Dąbrowa Górnicza”

	Obszary rewitalizacji wg studium	Podstawowe cele
	Obszary wymagające przekształceń zagospodarowania i rehabilitacji zabudowy miejskiej	
1	Obszar rewitalizacji zabudowy w centrum miasta – południowa i zachodnia strona ciągu ulic: Sobieskiego, Królowej Jadwigi, Alei Róż	<ul style="list-style-type: none"> – Wzmocnienie funkcji centrotwórczych – Nadanie reprezentacyjnego charakteru przestrzeniom publicznym
2	Obszar rewitalizacji zabudowy w rejonie ulic: Kościuszki, Kolejowej, Konopnickiej	<ul style="list-style-type: none"> – Podniesienie rangi ul. Kościuszki poprzez obudowę obiektami o randze ogólnomiejskiej – Kompleksowe zagospodarowanie zespołu zabudowy kolejowej
3	Obszar rewitalizacji w kierunku tzw. „nowego” centrum miasta – rejon ulic: Łańcuckiego, Granicznej, Kruczkowskiego	<ul style="list-style-type: none"> – Obudowanie istniejącego obiektu administracyjnego budynkami o funkcjach centrotwórczych – Wykreowanie reprezentacyjnych przestrzeni publicznych
4	Obszar rewitalizacji zabytkowego zespołu zabudowy dworca kolejowego i towarzyszącej mu zabudowy mieszkaniowej w Ząbkowicach	<ul style="list-style-type: none"> – Rewaloryzacja zabytkowego budynku dworca kolejowego wraz z otoczeniem – Rewaloryzacja zabudowy mieszkaniowej i infrastruktury technicznej
5	Obszar rewitalizacji zabudowy, stanowiącej centrum Strzemieszyc	<ul style="list-style-type: none"> – Wzmocnienie funkcji lokalnego centrum – Rewaloryzacja przestrzeni publicznych – plac przed dworcem PKP
6	Obszar rewitalizacji zabytkowej kolonii robotniczej „Matheron” zlokalizowanej nad zbiornikiem Pogoria I	<ul style="list-style-type: none"> – Kompleksowa rewaloryzacja substancji budowlanej i infrastruktury technicznej, z zachowaniem specyficznych cech architektonicznych
7	Obszar rewitalizacji osiedli wielorodzinnej zabudowy mieszkaniowej	<ul style="list-style-type: none"> – Termomodernizacja budynków – Poprawa bezpieczeństwa publicznego

⁷ „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Dąbrowa Górnicza”, Załącznik nr 1 do Uchwały Nr XXIII/374/08 Rady Miejskiej w Dąbrowie Górniczej z dnia 30 stycznia 2008 r.

		– Zagospodarowanie publicznych przestrzeni międzyblokowych
Obszary rewitalizacji przemysłowej		
1	Obszar rewitalizacji przemysłowej obejmujący teren po byłej Kopalni Węgla Kamiennego „Paryż”	– Nadanie nowej, trwałej funkcji gospodarczej wzmacniającej bazę ekonomiczną miasta
Obszary wymagające rekultywacji		
1	Teren byłego składowiska opadów przy ul. Niemcewicza	– Rekultywacja a następnie przekształcenie w zieleń parkową
2	Tereny części wyrobiska kopalni piasku „Kuźnica Warężyńska”	– Rekultywacja w kierunku leśnym i zagospodarowanie na celu sportu, rekreacji i turystyki
3	Tereny eksploatacji dolomitu w Ząbkowicach	– Rekultywacja w kierunku leśnym i zagospodarowanie na celu sportu, rekreacji i turystyki
4	Tereny eksploatacji piasku w Okradzionowie	– Rekultywacja w kierunku leśnym (przywrócenie stanu pierwotnego)

Źródło: opracowanie własne na podstawie „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Dąbrowa Górnicza”, str. 195-196

2.4. Miejsce plany zagospodarowania przestrzennego w podziale na obszary rewitalizacji

Istnienie aktualnych planów miejscowych jest jednym z warunków realizacji projektów rewitalizacji w wymiarze przestrzennym. W związku z powyższym w Tabeli 11 przedstawiono informację dotyczącą obszarów dla których zostały sporządzone miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego.

Tabela 11. Obowiązujące plany zagospodarowania przestrzennego w podziale na obszary rewitalizacji

Obszary	Tereny obiekty
Obszar 1	Objęte: Al. Kościuszki, DH „Centrum”, budynek poczty, PKZ, budynek po kinie „Ars”, teren „DEFUM”, Park Hallera – część A Nieobjęte: -
Obszar 2	Objęte: ul. 3 Maja, Młodzieżowy Ośrodek Pracy Twórczej, Kościół św. Barbary, sztolnia, pomnik Staszica Nieobjęte: Muzeum Miejskie „Sztęgarka”
Obszar 3	Objęte: - Nieobjęte: ul. Sobieskiego, Restauracja „Hubertus”, tereny i obiekty po kopalni „Paryż”, zwałowisko „Jadwiga”, tereny po Hucie Bankowej, Osiedle robotnicze przy ul. Żeromskiego
Obszar 4	Objęte: - Nieobjęte: Osiedle Mydlice Pld.
Obszar 5	Objęte: - Nieobjęte: Osiedle Mydlice PIn.
Obszar 6	Objęte: - Nieobjęte: Al. Majakowskiego, Osiedle przy ul. Mickiewicza, Boisko „DAMEL”
Obszar 7	Objęte: tereny po północnej stronie Al. Piłsudskiego, w tym Targowisko Miejskie Nieobjęte: tereny po południowej stronie Al. Piłsudskiego, w tym tereny DAMEL
Obszar 8	Objęte: Zespół Kościelny p.w. św. Antoniego w Gołonogu, Wzgórze Gołonoskie Nieobjęte: -

Obszar 9	Objęte: osiedle Morcinka Nieobjęte: pozostałe blokowiska w Gołonogu, budynek szkoły plastycznej
Obszar 10	Objęte: - Nieobjęte: centrum Gołonoga, Zespół Szkół im. Szenwalda
Obszar 11	Objęte: otoczenie dworca PKP Dąbrowa Gołonóg, osiedle socjalne przy ul. Łącznej, teren po byłym Oddziale Celnym pomiędzy ulicami Gwardii Ludowej i Sadowej Nieobjęte: -
Obszar 12	Objęte: w małej części Park Podlesie Nieobjęte: w większej części Park Podlesie
Obszar 13	Objęte: centrum dzielnicy Ząbkowice, tereny HSO i HSG, Park Tysiąclecia, osiedle robotnicze w Ząbkowicach Nieobjęte: -
Obszar 14	Objęte: Dom Kultury w Ząbkowicach, budynek dawnego kina Uciecha, osiedle przy ul. Chemicznej, tereny Zakładach Tworzyw Sztucznych „ERG” Nieobjęte: -
Obszar 15	Objęte: - Nieobjęte: Osiedle Młodych Hutników, Stadion „Unia” Ząbkowice
Obszar 16	Objęte: Kamieniołomy Zakładów „Dolomity” Nieobjęte: -
Obszar 17	Objęte: ul. Warszawska, teren wokół dworca PKP „Dąbrowa Strzemieszyce”, budynek dawnego kina „Paw”, domy kolejowe przy ul. Gruszczyńskiego Nieobjęte: -
Obszar 18	Objęte: Wywierzyska Nieobjęte: -
Obszar 19	Objęte: - Nieobjęte: tereny po zakładzie „Strem”
Obszar 20	Objęte: Budynki socjalne przy ul. Robotniczej, Park Zielona, stadion „Zagłębiak” Dąbrowa Górnicza Nieobjęte: -
Obszar 21	Objęte: teren po byłym wysypisku śmieci przy ul. Niemcewicza Nieobjęte: -
Obszar 22	Objęte: Osiedle robotnicze przy ul. Pogoria (Kolonie robotnicze „Matheron”) Nieobjęte: -
Obszar 23	Objęte: - Nieobjęte: tereny wokół zbiornika Pogoria II
Obszar 24	Objęte: tereny wokół zbiorników Pogoria I i III Nieobjęte: -
Obszar 25	Objęte: reprezentacyjne przestrzenie publiczne Łośnia, budynek szkoły Nieobjęte: -
Obszar 26	Objęte: reprezentacyjne przestrzenie publiczne Łęki, budynek po byłej szkole Nieobjęte: -
Obszar 27	Objęte: - Nieobjęte: dolina Białej Przemszy, Las w Nowej Kuźnicy
Obszar 28	Objęte: - Nieobjęte: Wypaleniska – tereny wokół kopalni piasku
Obszar 29	Objęte: - Nieobjęte: tereny „Pustyni Błędowskiej”

Źródło: opracowanie na podstawie danych Urzędu Miejskiego w Dąbrowie Górniczej

2.5. Pozostałe dokumenty dotyczące rozwoju miasta Dąbrowa Górnicza

W Tabeli 12 przedstawiono nawiązanie do procesu rewitalizacji miasta Dąbrowa Górnicza wynikające z pozostałych dokumentów strategicznych, programowych i studialnych obowiązujących w mieście.

Tabela 12. Pozostałe strategiczne i programowe nawiązujące do procesu rewitalizacji miasta Dąbrowa Górnicza

Lp.	Tytuł dokumentu	Nawiązanie do procesu rewitalizacji miasta Dąbrowa Górnicza
1	Powiatowa strategia rozwiązywania problemów społecznych w Dąbrowie Górniczej na lata 2003-2010	Działania z zakresu rewitalizacji społecznej, przyczyniające się do: <ul style="list-style-type: none"> – likwidacji bądź ograniczenia patologii społecznych, – osiągnięcia spójności społecznej na obszarze całego miasta.
2	Powiatowy Program Promocji Zatrudnienia i Aktywizacji Lokalnego Rynku Pracy na lata 2008-2010	Działania z zakresu rewitalizacji społecznej i gospodarczej, przyczyniające się do: <ul style="list-style-type: none"> – zwiększenia aktywności zawodowej ze szczególnym uwzględnieniem kobiet oraz osób długotrwale bezrobotnych, – rozwoju samozatrudnienia i małej przedsiębiorczości, – rozwoju kapitału ludzkiego, – wzrostu mobilności na rynku pracy.
3	Program rozwoju społeczeństwa obywatelskiego w Dąbrowie Górniczej 2008-2013	Działania z zakresu rewitalizacji społecznej, przyczyniające się do: <ul style="list-style-type: none"> – wzmacnianiu potencjału organizacji pozarządowych w mieście, – wypracowania zasad partnerstwa pomiędzy organizacjami pozarządowymi a administracją publiczną, m.in. w zakresie rewitalizacji miasta, – mocniejszego współdziałania pomiędzy sektorami obywatelskim i publicznym w zakresie realizacji przedsięwzięć rewitalizacyjnych, – do mocniejszego zaangażowania się mieszkańców Dąbrowy Górniczej w rozwój swojej wspólnoty lokalnej.
4	Program współpracy gminy Dąbrowa Górnicza z organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego na rok 2008	W Programie ustalono zasady współpracy m.in. w zakresie: <ul style="list-style-type: none"> – przeciwdziałania patologiom społecznym i uzależnieniom, – działalności na rzecz włączenia w życie

		społeczne osób niepełnosprawnych, – w zakresie rozwoju kultury oraz zachowania walorów dziedzictwa kulturowego, – w zakresie ochrony dziedzictwa przyrodniczego.
5	Gminny program działań na rzecz osób niepełnosprawnych w Dąbrowie Górniczej	Działania z zakresu rewitalizacji społecznej, przyczyniające się do: – pełnego uczestnictwa w życiu społecznym niepełnosprawnych mieszkańców miasta, – zwiększenia aktywności zawodowej osób niepełnosprawnych.
6	Program gospodarowania mieszkaniowym zasobem gminy	Działania z zakresu rewitalizacji społecznej, przyczyniające się do: – poprawy warunków zamieszkania, – rehabilitacji mieszkaniowego zasobu gminy oraz humanizacji osiedli mieszkaniowych.
7	Program ochrony środowiska dla miasta Dąbrowa Górnicza wraz Planem gospodarki odpadami	Działania z zakresu rewitalizacji środowiskowej i rewitalizacji społecznej

Źródło: opracowanie na podstawie danych Urzędu Miejskiego w Dąbrowie Górniczej

3. Założenia strategiczne Lokalnego Programu Rewitalizacji Miasta Dąbrowa Górnicza

Kierując się w procesie tworzenia lokalnego programu rewitalizacji miasta:

- specyfiką przestrzenną miasta, które posiadając dużą powierzchnię cechuje się stosunkowo niskim poziomem spójności terytorialnej,
- kryterium maksymalizacji efektów działań rewitalizacyjnych dla miasta jako całości będące podstawą selekcji obszarów rewitalizacji,
- ograniczonością środków finansowych możliwych do pozyskania, montażu i przeznaczenia na realizację przedsięwzięć rewitalizacyjnych,

wyróżnia się dwie zasadnicze grupy jednostek strukturalnych Lokalnego Programu Rewitalizacji miasta Dąbrowa Górnicza. Są to obligatoryjne i fakultatywne jednostki strukturalne (Tabela 13).

Tabela 13. Jednostki strukturalne obligatoryjne i fakultatywne objęte Lokalnym Programem Rewitalizacji Miasta Dąbrowa Górnicza

	Jednostki strukturalne obligatoryjne	Jednostki strukturalne fakultatywne
Obszary Centralne	<u>I. Centrum ogólnomiejskie</u> „Śródmieście-Gołonóg”	<u>Centra lokalne II rzędu</u> I. Centrum lokalne „Łosień” II. Centrum lokalne „Łęka”
	<u>Centra lokalne I rzędu</u> II. Centrum lokalne „Ząbkowice” III. Centrum lokalne „Strzemieszyce”	
Obszary subcentralne	<u>Osiedlowe</u> IV. Osiedla Śródmieścia: Osiedla Mydlice Północne i Południowe V. Osiedla Gołonoga: Osiedle Kasprzaka i Tysiąclecia	<u>Osiedlowe</u> III. Osiedle socjalne przy ul. Łącznej oraz Osiedle Młodych Hutników
	<u>Poprzemysłowe</u> VI. Śródmiejskie tereny poprzemysłowe wraz z osiedlem przy ul. Żeromskiego	<u>Poprzemysłowe</u> IV. Dolomity w Ząbkowicach Tereny poprzemysłowe w Strzemieszycach Wypaleniska w Błędowie
	<u>Przyrodniczo-rekreacyjne</u> VII. Tereny przyrodniczo-rekreacyjne w zespole dzielnic Łęknice-Korzeniec-Pogoria VIII. Tereny przyrodniczo-rekreacyjne w zespole dzielnic Łosień-Łęka-Okradzionów i dzielnicy Błędów	<u>Przyrodniczo-rekreacyjne</u> V. Park Podlesie w Gołonogu i Wywierzyska w Strzemieszycach

Źródło: Opracowanie własne na podstawie wyników przeprowadzonych warsztatów strategicznych

Jednostki strukturalne programu rewitalizacji zaliczane do grupy jednostek obligatoryjnych uzyskują priorytet wdrożeniowy, a projekty rewitalizacyjne zlokalizowane na ich obszarze realizowane są w pierwszej kolejności. Grupa fakultatywnych jednostek strukturalnych programu rewitalizacji miasta i lista formułowanych na ich obszarze projektów rewitalizacyjnych mogą być realizowane w drugiej kolejności w razie pozyskania i montażu dodatkowych środków publicznych, pojawienia się inwestorów biznesowych, a także w przypadku zawiązania się inicjatyw obywatelskich popartych realnymi źródłami finansowania.

3.1. Jednostki strukturalne obligatoryjne programu rewitalizacji miasta Dąbrowa Górnicza

A. Obszary centralne

- I. Centrum ogólnomiejskie - Centrum „Śródmieście – Gołonóg”
 - a) reprezentacyjne przestrzenie publiczne; ulica Kościuszki od Legionów Polskich do dworca PKP, dworzec „Dąbrowa Górnicza” z ulicą Kolejową oraz ulicą 3 Maja wraz z placem „starej” Straży Pożarnej, ul. Wybickiego i Plac Bema, dworzec PKP „Dąbrowa Górnicza Gołonóg” wraz z otoczeniem, zabytkowy kościół pw. św. Antoniego wraz z cmentarzem,
 - b) główna oś miejska; al. Królowej Jadwigi oraz al. Piłsudskiego, tereny i obiekty, w tym osiedla mieszkaniowe położone po obu stronach osi oraz targowisko przy ul. Poniatowskiego,
 - c) infrastruktura kultury i obiekty dziedzictwa kulturowego; Pałac Kultury Zagłębia, obiekt dawnego kina „Ars”, Muzeum Miejskie „Sztęgarka” wraz z zespołem szkół zawodowych oraz sztolnią i pomnikiem, kościół św. Barbary przy sztolni, Bazylika-Sanktuarium Matki Boskiej Anielskiej oraz Młodzieżowy Ośrodek Pracy Twórczej,
 - d) tereny dziedzictwa przyrodniczego; zespół przyrodniczo-krajobrazowy „Wzgórze Gołonoskie”,
 - e) infrastruktura szkolnictwa; Zespół Szkół Plastycznych, Zespół Szkół nr 3 im. M. Szenwalda
 - f) parki i zieleń miejska; Park Hallera część A i część B,
 - g) tereny przemysłowe; teren przemysłowy „Defum”.
 - h) teren po byłym Oddziale Celnym pomiędzy ulicami Gwardii Ludowej i Sadowej.
- II. Centrum lokalne „Ząbkowice”
 - a) przestrzeń reprezentacyjna; ul. Armii Krajowej, dworzec PKP „Dąbrowa Górnicza” – Ząbkowice” wraz z otoczeniem
 - b) infrastruktura kultury i obiekty dziedzictwa kulturowego; dawny szpital geriatryczny wraz z parkiem, budynek przy ul. Wapiennej – siedziba NGOŚ, dom kultury, budynek dawnego kina „Uciecha”,
 - c) tereny przemysłowe; tereny przemysłowe i przemysłowe Huty Szkła Okiennego i Hut Szkła Gospodarczego wraz z otoczeniem, oraz tereny Zakładu Tworzyw Sztucznych „Erg” wraz z otoczeniem

III. Centrum Lokalne „Strzemieszyce”

- a) reprezentacyjna przestrzeń publiczna; ul. Warszawska od dworca do liceum wraz z przyległymi ulicami, dworzec PKP „Dąbrowa Górnicza-Strzemieszyce” wraz z otoczeniem,
- b) infrastruktura kultury; budynek dawnego kina „Paw”
- c) infrastruktura szkolnictwa; była Szkoła Podstawowa nr 19 przy ul. Głównej.

B. Zintegrowane obszary subcentralne

IV. Osiedla Śródmieścia; osiedla Mydlice Południowe i Mydlice Północne.

V. Osiedla Gołonoga; Osiedle Kasprzaka i Osiedle Tysiąclecia.

VI. Przemysłowy obszar Śródmieścia

- a) przestrzeń publiczna ul. Sobieskiego w rejonie „Huty Bankowej”,
- b) tereny poprzemysłowe; tereny i obiekty po kopalni „Paryż”, tereny „Huty Bankowej” , zwałowisko „Jadwiga” za torami kolejowymi,
- c) obiekty dziedzictwa kulturowego; restauracja „Hubertus”,
- d) kolonie robotnicze; osiedle robotnicze przy ul. Żeromskiego.

VII. Tereny przyrodniczo-rekreacyjne w zespole dzielnic Łęknice-Korzeniec-Pogoria;

- a) Infrastruktura rekreacyjno-sportowa; tereny wokół zbiorników Pogoria I i III – uporządkowanie gospodarki wodno-ściekowej i konsolidacji funkcji rekreacyjnej, stadion „Zagłębiak – Dąbrowa Górnicza” przy ul. Konopnickiej,
- b) tereny dziedzictwa przyrodniczego; Zbiornik Pogoria II – użytek ekologiczny,
- c) parki i zieleń miejska; park Zielona,
- d) osiedla socjalne i kolonie robotnicze; budynki socjalne przy ul. Robotniczej oraz kamienice przy ul. Limanowskiego, osiedle robotnicze przy ul. Pogoria,
- e) teren po byłym wysypisku śmieci przy ul. Niemcewicza.

VIII. Tereny przyrodniczo-rekreacyjne w Zespole dzielnic Łosień-Łęka-Okradzionów i dzielnicy Błędów;

- a) tereny dziedzictwa przyrodniczego - Dolina Białej Przemszy „Szwajcaria Zagłębiowska”, Las w Nowej Kuźniczce, teren Pustyni Błędowskiej.

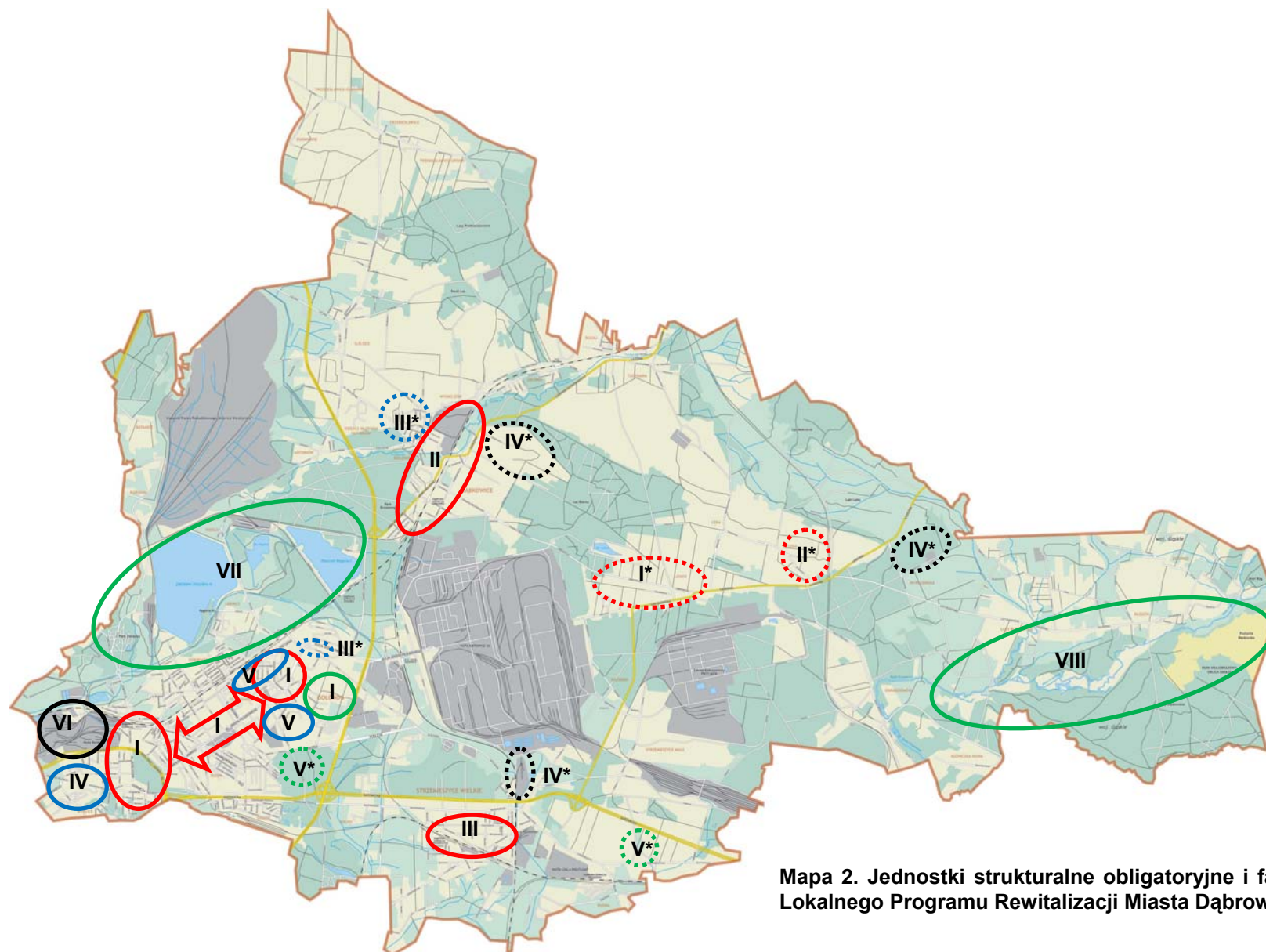
3.2. Jednostki strukturalne fakultatywne programu rewitalizacji miasta Dąbrowa Górnicza

C. Centra lokalne drugiego rzędu

- I. Centrum lokalne „Łosień”
 - a) przestrzeń publiczna; rejon ul. Przedziałowej, Pocztowej, Ząbkowickiej i Łaskowej.
- II. Centrum lokalne „Łęka”
 - a) przestrzeń publiczna; rejon ul. Przelotowej od skrzyżowania z ul. Łaskową do kościoła

D. Wyspowe obszary subcentralne

- III. Tereny osiedlowe; osiedle budynków socjalnych przy ul. Łącznej w Gołonogu i osiedle Młodych Hutników w Ząbkowicach.
- IV. Tereny przemysłowe; okolice kamieniołomu Zakładu Dolomitów w Ząbkowicach, tereny i obiekty po zakładzie „Strem” oraz dawny budynek młyna i dawny tartak w Strzemieszycach, Wypaleniska - tereny wokół kopalń piasku w Błędowie.
- V. Tereny przyrodniczo-rekreacyjne; Wywierzyska w Strzemieszycach, park Podlesie w Gołonogu.

Mapa 2. Jednostki strukturalne obligatoryjne i fakultatywne
Lokalnego Programu Rewitalizacji Miasta Dąbrowa Górnicza

3.3. Priorytety i cele strategiczne Lokalnego Programu Rewitalizacji Miasta Dąbrowa Górnicza

3.3.1. Priorytety i cele strategiczne rewitalizacji obszaru I

OBSZAR I: CENTRUM OGÓLNOMIEJSKIE ŚRÓDMIEŚCIE-GOŁONÓG

Priorytet 1

Wytworzenie obszaru centrotwórczego na osi Gołonóg, Wzgórze Gołonoskie – Śródmieście, Plac Wolności z wielofunkcyjną przestrzenią współtworzoną przez funkcje kulturalne, biznesowe, edukacyjne, rozrywkowe, sportowo – rekreacyjne, społeczne i administracyjne

Cel strategiczny 1

Przyspieszenie dzięki działaniom rewitalizacyjnym krystalizacji obszaru centrotwórczego w oparciu o główną oś miejską: al. Królowej Jadwigi, al. Piłsudskiego spinającą Gołonóg ze Śródmieściem, zintegrowanego przestrzennie z pozostałymi dzielnicami miasta i miastami Górnośląskiego Zespołu Metropolitalnego

3.3.2. Priorytety i cele strategiczne rewitalizacji obszaru II

OBSZAR II: CENTRUM LOKALNE ZĄBKOWICE

Priorytet 2

Odbudowa funkcji centrotwórczych w dzielnicy Ząbkowice, w szczególności funkcji administracyjnej, gospodarczej, usługowo-handlowej i kulturalno-rekreacyjnej

Cel strategiczny 2

Przywrócenie dzielnicy centralnej, wielofunkcyjnej przestrzeni publicznej integrującej społeczność lokalną Ząbkowic

3.3.3. Priorytety i cele strategiczne rewitalizacji obszaru III

OBSZAR III: CENTRUM LOKALNE STRZEMIESZYCE

Priorytet 3

Odbudowa funkcji centrotwórczych w dzielnicy Strzemieszyce, w szczególności funkcji administracyjnej, gospodarczej, usługowo-handlowej i kulturalno-rozrywkowej

Cel strategiczny 3

Przywrócenie dzielnicy centralnej, wielofunkcyjnej przestrzeni publicznej integrującej społeczność lokalną Strzemieszyc

3.3.4. Priorytety i cele strategiczne rewitalizacji obszaru IV

OBSZAR IV: OSIEDLA ŚRÓDMIEŚCIA: MYDLICE PŁN. I MYDLICE PŁD.

Priorytet 4

Rewitalizacja techniczna i społeczna osiedli Mydlice stanowiące największe zespoły mieszkaniowe śródmieścia

Cel strategiczny 4

Podniesienie jakości życia na osiedlach Mydlice i modernizacja infrastruktury wewnątrzosiedlowej integrującej mieszkańców

3.3.5. Priorytety i cele strategiczne rewitalizacji obszaru V

OBSZAR V: OSIEDLA GOŁONOGA – OSIEDLE KASPRZAKA I TYSIĄCLECIA

Priorytet 5

Rewitalizacja techniczna, społeczna i środowiskowa osiedli Kasprzaka i Tysiąclecia w Gołonogu

Cel strategiczny 5

Podniesienie jakości życia na osiedlach Gołonoga i modernizacja infrastruktury wewnątrzosiedlowej integrującej mieszkańców

3.3.6. Priorytety i cele strategiczne rewitalizacji obszaru VI

OBSZAR VI: ŚRÓDMIEJSKIE TERENY POPRZEMYSŁOWE WRAZ Z OSIEDLEM PRZY UL. ŻEROMSKIEGO

Priorytet 6

Wprowadzenie nowych funkcji biznesowych, kulturalnych i rozrywkowych na śródmiejskie tereny przemysłowe z zachowaniem dziedzictwa przemysłowego

Cel strategiczny 6

Przyciągnięcie na śródmiejskie tereny przemysłowe inwestorów zewnętrznych kreujących nowe funkcje w oparciu o korzystne warunki rozwojowe

3.3.7. Priorytety i cele strategiczne rewitalizacji obszaru VII

OBSZAR VII: TERENY PRZYRODNICZO-REKREACYJNE W ZESPOLE DZIELNIC ŁĘKNICE-KORZENIEC-POGORIA

Priorytet 7

Zrównoważony rozwój terenów przyrodniczo-rekreacyjnych w zespole dzielnic Łęknice-Korzeniec-Pogoria łączący rozwój rekreacji i turystyki z zachowaniem i ochroną dziedzictwa przyrodniczego

Cel strategiczny 7

Podniesienie atrakcyjności turystyczno-rekreacyjnej terenów przyrodniczych w zespole dzielnic Łęknice-Korzeniec-Pogoria

3.3.8. Priorytety i cele strategiczne rewitalizacji obszaru VIII

OBSZAR VIII: TERENY PRZYRODNICZO-REKREACYJNE W ZESPOLE DZIELNIC ŁOSIEŃ-ŁĘKA-OKRADZIONÓW I DZIELNICY BŁĘDÓW

Priorytet 8

Ożywienie terenów przyrodniczych w zespole dzielnic Łosień-Łęka-Okradzionów i dzielnicy Błędów poprzez rozwój turystyki i rekreacji

Cel strategiczny 8

Podniesienie atrakcyjności rekreacyjnej i turystycznej terenów przyrodniczych w zespole dzielnic Łosień-Łęka-Okradzionów i dzielnicy Błędów z zachowaniem walorów przyrodniczych

4. Cele operacyjne Lokalnego Programu Rewitalizacji Miasta Dąbrowa Górnicza

4.1. Cele operacyjne rewitalizacji obszaru I

1. Polepszenie jakości i zwiększenie różnorodności usług kulturalnych, edukacyjnych, rozrywkowych i rekreacyjnych w oparciu o posiadaną infrastrukturę i działające instytucje.
2. Poprawa dostępności komunikacyjnej wewnątrz obszaru centrotwórczego, m.in. poprzez stworzenie ciągów komunikacyjnych i miejsc postojowych.
3. Podniesienie standardu zamieszkania, poziomu bezpieczeństwa publicznego i estetyki przestrzeni publicznych na obszarze centrotwórczym i w jego bezpośrednim sąsiedztwie, m.in. osiedle Mickiewicza na Redenie, stare osiedle w Gołonogu.

4.2. Cele operacyjne rewitalizacji obszaru II

1. Podniesienie jakości lokalnej infrastruktury i dostępności usług publicznych w dzielnicy.
2. Ożywienie gospodarcze Ząbkowic i inicjatyw społeczności lokalnych służących jej upodmiotowieniu.
3. Podniesienie standardu zamieszkania, poziomu bezpieczeństwa publicznego i estetyki przestrzeni publicznych ze szczególnym uwzględnieniem rozwoju instytucji kultury.

4.3. Cele operacyjne rewitalizacji obszaru III

1. Podniesienie jakości lokalnej infrastruktury i dostępności usług publicznych w dzielnicy.
2. Ożywienie inicjatyw społeczności lokalnych służących jej upodmiotowieniu.
3. Podniesienie standardu zamieszkania, poziomu bezpieczeństwa publicznego i estetyki przestrzeni publicznych.

4.4. Cele operacyjne rewitalizacji obszaru IV

1. Poprawa warunków mieszkaniowych, usługowych i jakości przestrzeni publicznych na osiedlach Mydlice.
2. Eliminacja zjawisk wykluczenia społecznego w oparciu o inicjatywy mieszkańców wspierane przez spółdzielnie mieszkaniowe.

4.5. Cele operacyjne rewitalizacji obszaru V

1. Poprawa warunków mieszkaniowych, usługowych i jakości przestrzeni publicznych na osiedlach Gołonoga.
2. Eliminacja zjawisk wykluczenia społecznego w oparciu o inicjatywy mieszkańców wspierane przez spółdzielnie mieszkaniowe.

4.6. Cele operacyjne rewitalizacji obszaru VI

1. Zagospodarowanie śródmiejskich terenów i obiektów przemysłowych po Kopalni Paryż i Hucie Bankowej z zachowaniem ich wartości historycznych.
2. Nowe atrakcyjne miejsca pracy na śródmiejskich terenach przemysłowych.
3. Podniesienie standardu zamieszkania, poziomu bezpieczeństwa publicznego i estetyki przestrzeni publicznych na terenach mieszkaniowych sąsiadujących ze śródmiejskimi terenami przemysłowymi.

4.7. Cele operacyjne rewitalizacji obszaru VII

1. Modernizacja i rozbudowa infrastruktury turystyczno-rekreacyjnej i ochrony środowiska w zespole dzielnic Łęknice-Korzeniec-Pogoria.
2. Podniesienie standardów mieszkaniowych na osiedlu robotniczym przy Pogorii I i zmiana statusu osiedla przy ul. Robotniczej z socjalnego na rezydencjalny.
3. Poprawa warunków akustycznych na terenach przyrodniczo-rekreacyjnych kompleksów zbiorników Pogoria i Kuźnia Warężyńska .

4.8. Cele operacyjne rewitalizacji obszaru VIII

1. Modernizacja i rozbudowa infrastruktury turystyczno-rekreacyjnej i ochrony środowiska w zespole dzielnic Łosień-Łęka-Okradzionów i dzielnicy Błędów.
2. Promocja walorów przyrodniczych i rekreacyjno-turystycznych terenów w zespole dzielnic Łosień-Łęka-Okradzionów.

5. Typy projektów rewitalizacji miasta Dąbrowa Górnicza

5.1. Typy projektów rewitalizacji obszaru I

1. Projekty nadające reprezentacyjny charakter ogólnomiejskiemu centrum wraz z główną osią miejską (al. Królowej Jadwigi, al. Piłsudskiego) z uwzględnieniem starej zabudowy mieszkaniowej – m. in. Osiedle Mickiewicza.
2. Projekty rewitalizacji związane z rozwojem funkcji biznesowych oraz wspierające lokalną przedsiębiorczość.
3. Modernizacja dworca kolejowego PKP „Dąbrowa Górnicza” i stworzenie w jego rejonie nowoczesnego centrum przesiadkowego powiązanego z usługami, rekreacją i kulturą.
4. Projekty wykorzystania obiektów historycznych, sakralnych, instytucji kultury i terenu przemysłowego po „Defum” w Śródmieściu na stworzenie centrum kulturalnego miasta.
5. Projekty rewitalizacji Wzgórza Gołonoskiego rozwijające funkcję kulturowo-rekreacyjną.
6. Projekty wspierające rozwój oferty edukacyjnej, kulturalnej, opieki zdrowotnej, rozrywkowej i sportowo - rekreacyjnej w centrum ogólnomiejskim.
7. Projekty rewitalizacji parków i zieleni miejskiej ze szczególnym uwzględnieniem Parku Hallera.
8. Projekty stworzenia ciągów pieszych i miejsc postojowych w centrum ogólnomiejskim.
9. Projekty poprawiające warunki zamieszkania, podnoszące poziom bezpieczeństwa publicznego oraz poprawiające estetykę przestrzeni publicznych.
10. Projekty poprawiające skomunikowanie centrum ogólnomiejskiego z terenami przyrodniczo-rekreacyjnymi położonymi w zespołach dzielnic Łęknice-Korzeniec-Pogoria i Łosień-Łęka-Okradzionów oraz w Błędowie oraz z centrami lokalnymi I rzędu (centrum lokalne Ząbkowice, centrum lokalne Strzemieszyce).

5.2. Typy projektów rewitalizacji obszaru II

1. Projekty rewitalizacji funkcji administracyjnej, usługowo-handlowej i kulturalno-rekreacyjnej w oparciu o ul. Armii Krajowej, dworzec PKP wraz z „pałacykiem naczelnika” i otoczeniem, Dom Kultury, dawne kino i park z muszlą koncertową.
2. Projekty wspierające ożywienie gospodarcze Ząbkowic w oparciu o nowe aktywności rozwijane na terenach przemysłowych, tj. tereny Zakładów Tworzyw Sztucznych „Erg” oraz po hutach szkła okiennego i gospodarczego wraz z otoczeniem.

3. Projekty poprawiające warunki zamieszkania, podnoszące poziom bezpieczeństwa publicznego oraz poprawiające estetykę przestrzeni publicznych.

5.3. Typy projektów obszaru III

1. Projekty rewitalizacyjne służące stworzeniu dzielnicowego centrum administracyjnego, biznesowego, handlowego, kulturalno-rozrywkowego, integrującego mieszkańców dzielnicy, zlokalizowanego w ciągu ul. Warszawskiej - od Dworca PKP do liceum - z przyległościami, stanowiącej oś urbanistyczną dzielnicy.
2. Projekty poprawiające warunki zamieszkania, podnoszące poziom bezpieczeństwa publicznego oraz poprawiające estetykę przestrzeni publicznych.

5.4. Typy projektów obszaru IV

1. Projekty rewitalizacji osiedli mieszkaniowych poprawiające warunki zamieszkania w zakresie stanu technicznego budynków, gospodarki energetycznej, dostępności usług, bezpieczeństwa publicznego, wewnątrzosiedlowej rekreacji i komunikacji oraz poprawiające estetykę przestrzeni publicznych.
2. Projekty integrujące społeczność osiedli mieszkaniowych i redukujące występowanie zjawisk patologii społecznej.

5.5. Typy projektów obszaru V

1. Projekty rewitalizacji osiedli mieszkaniowych poprawiające warunki zamieszkania w zakresie stanu technicznego budynków, gospodarki energetycznej, dostępności usług, bezpieczeństwa publicznego, wewnątrzosiedlowej rekreacji i komunikacji oraz poprawiające estetykę przestrzeni publicznych.
2. Programy społeczne integrujące mieszkańców i programy włączania mieszkańców w zagospodarowanie terenów wokół bloków.
3. Projekty rozwoju budownictwa socjalnego.

5.6. Typy projektów obszaru VI

1. Projekty rozwijające nowe funkcje na śródmiejskich terenach przemysłowych z uwzględnieniem ich bezpośredniego otoczenia.
2. Projekty poprawiające warunki zamieszkania, podnoszące poziom bezpieczeństwa publicznego oraz poprawiające estetykę przestrzeni publicznych.

5.7. Typy projektów obszaru VII

1. Projekty wzbogacające infrastrukturę i ofertę usług sportowo-rekreacyjnych, gastronomicznych i noclegowych.
2. Projekty zapewniające równowagę ekologiczną na terenach bezpośrednio związanych ze zbiornikami wodnymi, w tym poprawa infrastruktury komunalnej wokół zbiorników Pogoria, ze szczególnym uwzględnieniem zbiornika Pogoria II stanowiącym użytek ekologiczny.
3. Rewaloryzacja zasobów mieszkaniowych i przebudowa społeczna dotyczące osiedla robotniczego przy Pogorii I i budynków socjalnych przy ul. Robotniczej.

5.8. Typy projektów obszaru VIII

1. Projekty zapewniające zachowanie walorów przyrodniczych „Szwajcarii Zagłębiowskiej” i Pustyni Błędowskiej.
2. Projekty rozwoju funkcji turystyczno-rekreacyjnej i edukacyjnej z wykorzystaniem walorów przyrodniczo-krajobrazowych „Szwajcarii Zagłębiowskiej” i Pustyni Błędowskiej.

6. Lista projektów rewitalizacyjnych zgłoszonych w wyniku uruchomienia pierwszego naboru projektów

Tabela 14 przedstawia listę projektów rewitalizacyjnych zgłoszonych przez potencjalnych beneficjentów Lokalnego Programu Rewitalizacji Miasta Dąbrowa Górnicza. Na liście znalazły się tylko te projekty, które po pierwsze wpisują się w założenia Lokalnego Programu Rewitalizacji Miasta Dąbrowa Górnicza, a po drugie ich „karty projektów” są kompletne ze względu na ustalenia dotyczące:

- wyboru jednostki odpowiedzialnej za realizację projektu,
- okresu realizacji projektu,
- kosztów realizacji projektu,
- źródeł finansowania projektu.

Natomiast Tabela 15 przedstawia listę projektów, które na obecnym etapie stanowią jedynie pomysły na przedsięwzięcia rewitalizacyjne. Projekty te zostały zgłoszone zarówno przez potencjalnych beneficjentów programu rewitalizacji miasta Dąbrowa Górnicza, jak również przez innego rodzaju podmioty, m.in. Radę Dzielnicy Żąbkowice. Ze względu na nierozstrzygnięte kwestie dotyczące wdrażania tych projektów tworzą one tzw. „bank pomysłów rewitalizacyjnych”. Po dokonaniu uzgodnień w zakresie wyboru jednostki lub jednostek odpowiedzialnych za realizację projektu, jak również okresu i kosztów realizacji projektu a także źródeł finansowania, poszczególne projekty mogą w przyszłości zostać wprowadzone na listę projektów rewitalizacji przedstawioną w Tabeli 14.

W Załączniku nr 2 przedstawiono indykatywną tabelę finansową Lokalnego Programu Rewitalizacji Miasta Dąbrowa Górnicza.

Tabela 14. Lista projektów rewitalizacyjnych zgłoszonych przez beneficjentów w wyniku uruchomienia pierwszego naboru projektów

Nr	Tytuł projektu	Wnioskodawca	Lata realizacji	Koszt w tys. zł
Obszar I: Centrum Ogólnomiejskie Śródmieście-Gołonóg				
1	Budowa specjalnego ośrodka szkolno-wychowawczego z kompleksem sportowym dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych w Dąbrowie Górniczej	Gmina Dąbrowa Górnicza – Wydział Inwestycji Miejskich (Zgłoszenie – Biuro Funduszy i Projektów Unijnych)	2009-2012	136 454,7
2	Rozbudowa stadionu miejskiego „Damel” w Dąbrowie Górniczej	Gmina Dąbrowa Górnicza – Wydział Inwestycji Miejskich (Zgłoszenie – Biuro Funduszy i Projektów Unijnych)	2008-2011	22 134,3

3	Przebudowa zabytkowego Pałacu Kultury Zagłębia w Dąbrowie Górniczej – dziedzictwa kulturowego Zagłębia Dąbrowskiego	Gmina Dąbrowa Górnicza – Wydział Inwestycji Miejskich (Zgłoszenie – Biuro Funduszy i Projektów Unijnych)	2009-2011	16 153,1
4	Wymiana pokrycia dachów – płyt azbestowo-cementowych falistych na budynkach Wspólnot Mieszkaniowych osiedla A. Mickiewicza w Dąbrowie Górniczej	Wspólnota Mieszkaniowa Budynku nr 38 przy ul. Krasińskiego – lider projektu	2008-2009	5 300,0
5	Wymiana azbestu chryzotylowego na budynkach Wspólnot Mieszkaniowych Starego Gołonoga – dzielnicy Dąbrowy Górniczej	Wspólnota Mieszkaniowa Budynku nr 1 przy ul. 3-go Powstania Śląskiego – lider projektu	2008-2009	1 300,0
Obszar II: Centrum lokalne Zabkowice				
6	Rewitalizacja kościoła p.w. Zesłania Ducha Świętego: wykonanie instalacji przeciwwilgociowej murów i ogrzewania. Remont budynków parafialnych zaplecza	Parafia p.w. Zesłania Ducha Świętego w Dąbrowie Górniczej	2009	600,0
Obszar V: Osiedla Gołonoga – osiedle Kasprzaka i osiedle Tysiąclecia				
7	Wymiana płyt acelik – elewacyjnych na budynkach Wspólnot Mieszkaniowych zlokalizowanych na osiedlu Kasprzaka w Dąbrowie Górniczej	Wspólnota Mieszkaniowa Budynku nr 54 przy ul. Kasprzaka – lider projektu	2009	3 950,0
Obszar III*: Tereny osiedlowe; osiedle budynków socjalnych przy ul. Łącznej w Gołonogu i osiedle Młodych Hutników w Zabkowicach				
8	Budowa obiektów sportowych – boisk wraz z placem zabaw, Al. Zwycięstwa	Spółdzielnia Mieszkaniowa „Fenix”	2009-2010	200,0
9	Zastąpienie azbestowych elementów budynków mieszkalnych, wielorodzinnych materiałami mniej szkodliwymi wraz z utylizacją azbestu i odtworzenie elewacji Al. Zwycięstwa 85 i 87	Spółdzielnia Mieszkaniowa „Fenix”	2010-2015	1 200,0
10	Budowa miejsc parkingowych Al. Zwycięstwa	Spółdzielnia Mieszkaniowa „Fenix”	2009-2010	200,0
11	Budowa systemu monitoringu Al. Zwycięstwa	Spółdzielnia Mieszkaniowa „Fenix”	2015	60,0

Tabela 15. Lista propozycji projektów rewitalizacji w ramach tzw. „banku pomysłów” w zakresie przedsięwzięć rewitalizacyjnych

Nr	Tytuł projektu	Zgłaszający projekt	Lata realizacji	Koszt w tys. zł
Obszar I: Centrum Ogólnomiejskie Śródmieście-Gołonóg				
1	Kompleksowe przygotowanie terenu zwałowiska odpadów powęglowych „Jadwiga” pod działalność gospodarczą	UM DG - Wydział Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej	do ustalenia	Do ustalenia

Obszar II: Centrum lokalne Ząbkowice				
2	Centrum Turystyczno-Rekreacyjne. Rewitalizacja kulturalno-turystyczno-rekreacyjna w oparciu o „Szlak Zamonitu”, Park Brzozowy, „Pałac Naczelnika”, dawny „szpital kolejowy-hotel” i dworzec PKP wraz z bazą hotelarsko-gastronomiczną.	Rada Dzielnicy Ząbkowice	2009-2012	4 000,0
3	Utworzenie pasażu handlowego u zbiegu ulic Armii Krajowej i Oś. Robotnicze poprzez adaptację terenu dawnej bocznic kolejowej Huty Szkła Okiennego w Ząbkowicach	Rada Dzielnicy Ząbkowice	2010	100,0
4	Rewitalizacja niezagospodarowanego budynku po dawnej szkole podstawowej przy ul. Armii Krajowej na przychodnię specjalistyczną i rehabilitacyjną dla osób starszych	Rada Dzielnicy Ząbkowice	2009	200,0
5	Utworzenie świetlicy środowiskowej na Osiedlu Robotniczym w Dzielnicy Ząbkowice (w budynku dawnego przedszkola) wraz z kompleksem biwakowo-namiotowym	Rada Dzielnicy Ząbkowice	2009	160,0
6	Centrum Kulturalno-Sportowe: rewitalizacja obiektów kultury i sportu; Muszla koncertowa, dawne KINO + park, Dom Kultury, zaplecze stadionu UNIA-Ząbkowice	Rada Dzielnicy Ząbkowice	do ustalenia	Do ustalenia
7	Budowa lokalnego centrum sportowego na bazie obiektów i terenów przynależnych do Szkoły Podstawowej Nr 21 przy ul. Gospodarczej	Rada Dzielnicy Ząbkowice	do ustalenia	Do ustalenia
8	Park zabaw - „Ogród Jordanowski” z małą Architekturą	Rada Dzielnicy Ząbkowice	do ustalenia	Do ustalenia
9	Budowa uniwersalnego boiska sportowego i ogródka Jordanowskiego dla osiedla przy ul. Sikorskiego w dzielnicy Ząbkowice, wraz systemem monitoringu	Rada Dzielnicy Ząbkowice	do ustalenia	Do ustalenia
10	Przebudowa skweru przy ulicy Szosowej na Park Edukacyjno-rekreacyjny „Źródełko”	Rada Dzielnicy Ząbkowice	do ustalenia	Do ustalenia

11	Budowa trasy komunikacyjnej pomiędzy centrum handlowo – usługowo- administracyjnym Ząbkowic przy Dworcu Dąbrowa Górnicza Ząbkowice a osiedlem w rejonie ul Wapiennej, Dreszera, Dąbrowskiej w kierunku przyszłej obwodnicy miasta	Rada Dzielnicy Ząbkowice	do ustalenia	Do ustalenia
Obszar III: Centrum lokalne Strzemieszyce				
12	Mediateka – lokalne centrum informacji, edukacji i kultury Modernizacja architektoniczna i remont filii nr 8 Miejskiej Biblioteki Publicznej w Strzemieszycach Wielkich	Miejska Biblioteka Publiczna	do ustalenia	Do ustalenia
Obszar VII: Tereny przyrodniczo-rekreacyjne w zespole dzielnic Łęknice-Korzeniec-Pogoria				
13	Rewitalizacja kompleksu „Park Zielona” na centralny obszar rekreacyjny miasta i regionu	UM DG - Wydział Kultury i Sportu wraz z Wydziałem Inwestycji Miejskich	2008-2013	do ustalenia
Obszar II: Centrum lokalne Ząbkowice + Obszar VII: Tereny przyrodniczo-rekreacyjne w zespole dzielnic Łęknice-Korzeniec-Pogoria – projekt zintegrowany				
14	Utworzenie szlaku kolejki turystyczno-rekreacyjnej RETRO w oparciu o istniejącą infrastrukturę kolejową na odcinku Dąbrowa Górnicza Dw. PKP – Dąbrowa Górnicza Ząbkowice Dw. PKP oraz pośrednich 5 przystanków: 1- Park „Zielona” (w rejonie ul. Robotniczej), 2 - Pogorii III (w rejonie plaży, pld. zach. Brzegu jeziora), 3 - Pogorii IV (w rejonie „jazu”), 4 – osiedla Piekło, 5 – Pogoria I (w rejonie plaży na ptn. brzegu)	Rada Dzielnicy Ząbkowice	2009	Do ustalenia
Obszar III*: Tereny osiedlowe; osiedle budynków socjalnych przy ul. Łącznej w Gołonogu i osiedle Młodych Hutników w Ząbkowicach				
15	Kompleks Rekreacyjno-Sportowy na Osiedlu „Młodych Hutników” w Dąbrowie Górniczej, dzielnica Ząbkowice	Rada Dzielnicy Ząbkowice	do ustalenia	Do ustalenia
16	Monitoring wizyjny Osiedla „Młodych Hutników”	Rada Dzielnicy Ząbkowice	do ustalenia	Do ustalenia
17	Świetlica Środowiskowa na Osiedlu „Młodych Hutników” w Dąbrowie Górniczej- Ząbkowicach, Al. Zwycięstwa 81	Rada Dzielnicy Ząbkowice	do ustalenia	Do ustalenia
Obszar IV*: Tereny poprzemysłowe; okolice kamieniołomu Zakładu Dolomitów w Ząbkowicach, tereny i obiekty po zakładzie „Strem” oraz dawny budynek młyna i dawny tartak w Strzemieszycach, Wypaleniska - tereny wokół kopalń piasku w Błędowie				
18	Budowa Młodzieżowego Centrum Ekstremalnej Rekreacji i Rozrywki – <i>Kamieniołomy Ząbkowickie</i> - w rejonie lasu Bienia, ul.Orła Białego, ul.Górzystej	Rada Dzielnicy Ząbkowice	do ustalenia	Do ustalenia

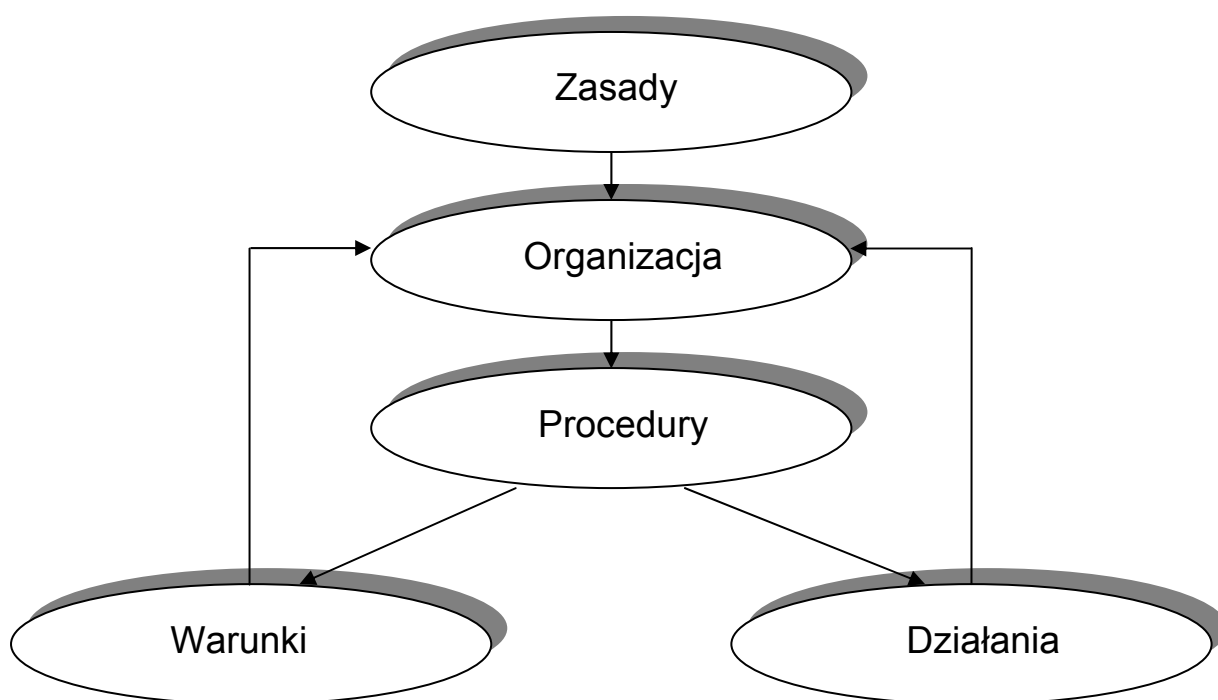
Projekty ogólnomiejskie o nieustalonej lokalizacji				
19	Utworzenie Centrum Pomocy dla dzieci, młodzieży eksperymentującej z alkoholem i narkotykami oraz ich rodzin oraz świetlicy socjoterapeutycznej i klubu młodzieżowego	Wydział Zdrowia Polityki Społecznej i Aktywizacji Zawodowej	do ustalenia	Do ustalenia

7. Wdrażanie Lokalnego Programu Rewitalizacji Miasta Dąbrowa Górnicza

Wdrażanie Lokalnego Programu Rewitalizacji Miasta Dąbrowa Górnicza zapewni podjęcie i uruchomienie pięciu rodzajów przedsięwzięć:

1. ustalenie zasad wdrażania Programu,
2. organizacja procesu wdrażania Programu,
3. tworzenie warunków wdrażania Programu,
4. określenie procedur wdrażania Programu,
5. wyznaczenie działań inicjujących wdrażanie Programu.

Ramowy schemat wdrażania Lokalnego Programu Rewitalizacji Dąbrowy Górniczej zawiera Rys. 8.

Rysunek 7. Ramowy schemat wdrażania Lokalnego Programu Rewitalizacji Dąbrowy Górniczej

7.1. Zasady wdrażania Lokalnego Programu Rewitalizacji Miasta Dąbrowa Górnicza

Ustala się osiem elementarnych zasad obowiązujących władze lokalne i beneficjentów Lokalnego Programu Rewitalizacji Miasta Dąbrowa Górnicza odnoszących się w równym stopniu i zakresie do wszystkich wyróżnionych jednostek strukturalnych rewitalizacji:

1. zasada jednolitych kryteriów składania, kwalifikowania i wspierania projektów,
2. zasada wyboru projektów, których realizację uważa się za najbardziej pilną,
3. zasada preferowania projektów realizowanych w jak największym zakresie przez beneficjenta,
4. zasada preferowania projektów dostarczających największych korzyści społeczności lokalnym,
5. zasada preferencyjnego wspierania projektów, których nosicielem i inicjatorem są społeczności lokalne,
6. zasada partnerskiego przygotowania i realizacji wspólnych projektów,
7. zasada współdziałania beneficjentów Lokalnego Programu Rewitalizacji z Urzędem Miejskim,
8. zasada bieżącej współpracy partnerów wdrażających wspólne projekty rewitalizacyjne.

7.2. Organizacja procesu wdrażania Lokalnego Programu Rewitalizacji Miasta Dąbrowa Górnicza

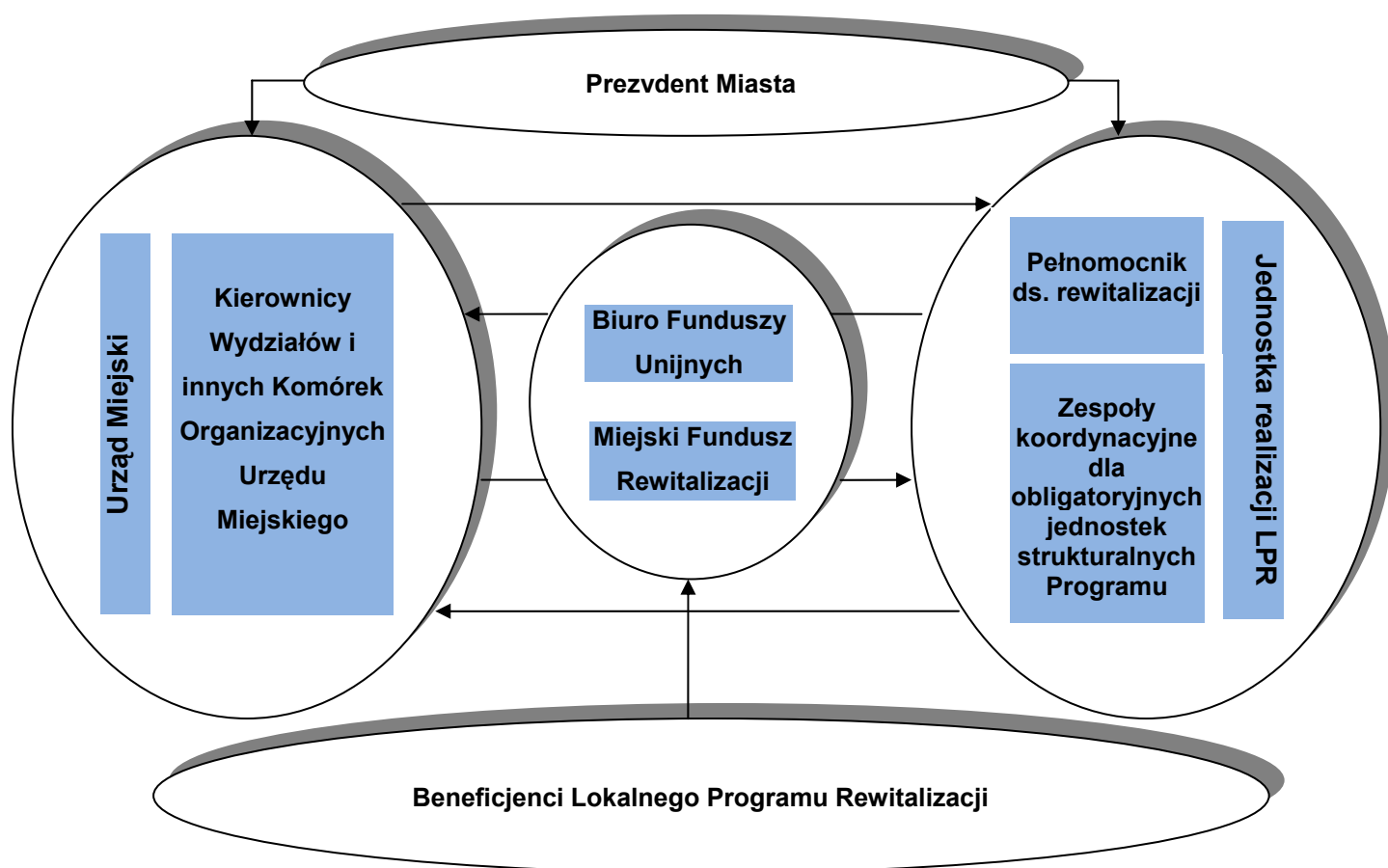
Skuteczne wdrażanie Lokalnego Programu Rewitalizacji Dąbrowy Górniczej wymaga sprawnej organizacji tego procesu z uwzględnieniem władz miasta i głównych beneficjentów. Efektywne wdrażanie Programu zapewni:

1. koordynacja przez Urząd Miejski procesu wdrażania Programu z udziałem poszczególnych beneficjentów,
2. bezpośredni nadzór Prezydenta Miasta lub wyznaczonego Pełnomocnika ds. rewitalizacji miasta kierującego Jednostką Realizacji LPR,⁸

⁸ Jednostka Realizacji LPR powinna zostać wyposażona w kompetencje dotyczące kwalifikacji zgłaszanych wniosków projektowych oraz monitorowania i oceny realizacji projektów. W składzie osobowym Jednostki Realizacji LPR znajdują się kierownicy zespołów koordynacyjnych dla obligatoryjnych jednostek strukturalnych Programu.

3. zobowiązanie wszystkich wydziałów Urzędu Miejskiego do bieżącej współpracy z Jednostką Realizacji LPR-u stosownie do rodzaju i zakresu wdrażanych projektów rewitalizacyjnych,
4. powołanie zespołów koordynacyjnych dla obligatoryjnych jednostek strukturalnych Programu, których skład osobowy uzależniony jest od typów projektów zaleconych dla danej jednostki,
5. powierzenie Biura Funduszy Unijnych roli punktu konsultacyjnego dla wszystkich potencjalnych beneficjentów Programu,
6. organizacja kontaktów i przepływu informacji dotyczących przygotowania wniosków projektowych i uzyskania możliwego wsparcia oraz raportowanie stanu realizacji projektów,
7. stworzenie Miejskiego Funduszu Rewitalizacji gromadzącego środki finansowe z różnych źródeł oraz regulaminu udzielania wsparcia finansowego beneficjentom.

Sposób zorganizowania się podmiotu Lokalnego Programu Rewitalizacji jakim są władze miejskie oraz wszystkich potencjalnych jego beneficjentów przedstawia Rys. 9.

Rysunek 8. Ramowy schemat organizacji procesu wdrażania Lokalnego Programu Rewitalizacji Miasta Dąbrowa Górnicza

7.3. Warunki wdrażania Lokalnego Programu Rewitalizacji Miasta Dąbrowa Górnicza

Za warunki sprzyjające partnerskiemu i indywidualnemu wdrażaniu Lokalnego Programu Rewitalizacji Miasta uznaje się w podstawowym zakresie:

1. ciągłą popularyzację Lokalnego Programu Rewitalizacji wśród mieszkańców, wspólnot i spółdzielni mieszkaniowych, przedsiębiorców, środowisk twórczych, środowisk społeczno-zawodowych i innych potencjalnych beneficjentów będących właścicielami rewitalizowanych terenów i obiektów,
2. udzielanie wsparcia informacyjnego, szkoleniowego i doradczego indywidualnym i zbiorowym beneficjentom,
3. planowanie budżetowe zadań rewitalizacyjnych miasta z wykorzystaniem Wieloletniego Programu Inwestycyjnego,
4. kreowanie liderów środowisk lokalnych i liderów projektów aktywizujących społeczności lokalne,
5. tworzenie dzielnicowych i osiedlowych koalicji na rzecz przygotowania i realizacji obywatelskich projektów rewitalizacyjnych,
6. grupowanie projektów Lokalnego Programu Rewitalizacji według rodzaju beneficjentów,
7. budowanie montażu finansowych uzależnionych od zdolności finansowej beneficjentów,
8. zawieranie porozumień między miastem a właścicielami terenów i obiektów podlegających rewitalizacji.

Tworzenie i konsekwentne przestrzeganie warunków skutkować będzie realnym włączeniem wszystkich potencjalnych beneficjentów w proces rewitalizacji i pozwoli na uzyskanie przez miasto jako całość największych korzyści. Ekspozowanie w programie partnerskich przedsięwzięć przyczyni się do zwiększenia środków zaangażowanych w proces rewitalizacji. Przy mniejszym wydatkowaniu środków budżetowych możliwe będzie uzyskanie większych efektów realizacji programu.

7.4. Procedura wdrażania Lokalnego Programu Rewitalizacji Dąbrowa Górnicza

Ustala się następującą listę procedur regulujących wdrażanie Lokalnego Programu Rewitalizacji Miasta:

1. organizowanie cyklicznego naboru projektów i etapowe wdrażanie Lokalnego Programu Rewitalizacji,
2. wytypowanie na każdym etapie wdrażania Lokalnego Programu Rewitalizacji projektów kwalifikujących się do starania się o środki z funduszy europejskich,
3. zalecenie, dostosowanie i wybór ścieżki finansowania do rodzaju projektu,
4. cykliczna ocena, weryfikacja i aktualizacja Lokalnego Programu Rewitalizacji.

Zainstalowanie w Urzędzie Miejskim procedur regulujących wdrażanie zapewni systematyczne, z etapu na etap wdrażanie programu i równocześnie program ten będzie miał wbudowany mechanizm jego dostosowywania do zmieniających się warunków i możliwości jego realizacji.

7.5. Działania inicjujące i oceniające wdrażanie Lokalnego Programu Rewitalizacji Miasta Dąbrowa Górnicza

Uruchomienie procesu wdrażania wymaga podjęcia szeregu działań inicjujących i oceniających. Kluczowymi z nich są:

1. przegląd prawa lokalnego pozwalający na usunięcie barier wdrażania Lokalnego Programu Rewitalizacji,
2. organizowanie spotkań z grupami beneficjentów oraz konkursów na projekty rewitalizacyjne,
3. określenie wskaźników służących do monitorowania realizacji Lokalnego Programu Rewitalizacji,
4. monitorowanie realizacji projektów, których beneficjentami są podmioty publiczne, prywatne i społeczne,
5. okresowe raportowanie stanu wdrożenia Lokalnego Programu Rewitalizacji, jego cykliczna ocena i weryfikacja.

7.6. Ocena programu rewitalizacji miasta Dąbrowa Górnicza – wskaźniki realizacji celów operacyjnych

Tabela 16. Wskaźniki realizacji celów operacyjnych

CELE OPERACYJNE	WSKAŹNIKI
OBSZAR I: CENTRUM OGÓLNOMIEJSKIE ŚRÓDMIEŚCIE-GOŁONÓG	
1. Polepszenie jakości i zwiększenie różnorodności usług kulturalnych, edukacyjnych, rozrywkowych i rekreacyjnych w oparciu posiadaną infrastrukturę i działające instytucje.	<ul style="list-style-type: none"> – liczba nieruchomości przygotowanych do sprzedaży w ciągu roku, – powierzchnia udostępnionych lokali na cele biznesowe, – liczba firm wynajmujących nieruchomości na preferencyjnych warunkach, – liczba dostępnych obiektów sportowych i rekreacyjnych, – liczba miejsc na widowni placówek kulturalnych, – liczba spektakli, – liczba przedstawień premierowych, – liczba uczestników wydarzeń kulturalnych/widzów, – liczba zorganizowanych konkursów kulturalnych, – zmiana powierzchni scenicznych i ekspozycyjnych, – liczba sprzedanych biletów, – liczba nowych obiektów na cele kulturalne, – wpływy z kultury,
2. Poprawa dostępności komunikacyjnej wewnątrz obszaru centrotwórczego, m.in. poprzez stworzenie ciągów komunikacyjnych i miejsc postojowych.	<ul style="list-style-type: none"> – powierzchnia terenów o uregulowanych statusie prawnym, – powierzchnia terenów objętych miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego, – skrócenie czasu przejazdu przez miasto, – ilość połączeń autobusowych i tramwajowych – długość linii autobusowych i tramwajowych, – odsetek zmodernizowanego taboru, – długość zrealizowanych linii, – liczba miejsc parkingowych, – długość ciągów komunikacyjnych umożliwiających poruszanie się przy wykorzystaniu alternatywnych środków transportu – ścieżki piesze i rowerowe, – powierzchnia odtworzonych nawierzchni, – długość wyremontowanych ciągów komunikacyjnych, – liczba miejsc parkingowych w sąsiedztwie placówek kultury,
3. Podniesienie standardu zamieszkania, poziomu bezpieczeństwa publicznego i estetyki przestrzeni publicznych na obszarze centrotwórczym i w jego bezpośrednim sąsiedztwie, m.in. osiedle Mickiewicza na Redenie, stare osiedle w Gołonogu.	<ul style="list-style-type: none"> – kubatura zrewitalizowanych budynków, – powierzchnia zrewitalizowanych placów, – powierzchnie użytkowe, których standard został podwyższony, – długość wyremontowanych ciągów ulic, – ilość odnowionych lub podświetlonych elewacji, – wartość transakcji na rynku mieszkań zlokalizowanych w centrum miasta, – zmiana średniej wartości m² powierzchni mieszkalnych wg transakcji dokonywanych na rynku mieszkań zlokalizowanych w obszarze, – liczba przestępstw i ich wykrywalność, – minimalizacja czasu dojazdu do zdarzenia, – straty mieszkańców związanych ze zdarzeniami, – straty ludzkie w wyniku kolizji drogowych, – bezpieczeństwo pracy ratowników, – badania opinii publicznej, konsultacje społeczne, minireferenda,

	<ul style="list-style-type: none"> - bilans migracyjny, - liczba zorganizowanych projektów na rzecz integracji i reintegracji społecznej, - liczba obiektów małej architektury podlegająca remontom, - poziom niskiej emisji, - natężenie ruchu samochodowego w centrum, - natężenie hałasu w centrum, - poziom emisji spalin w centrum, - długość zmodernizowanej sieci wodno-kanalizacyjnej, - długość zmodernizowanej sieci ciepłowniczej, - długość zmodernizowanej sieci gazowej, - rozwój elementów infrastruktury ochrony środowiska umożliwiający mieszkańcom i podmiotom gospodarczym zachowania zgodne z zasadami rozwoju zrównoważonego, - zanieczyszczenia emitowane przez podmioty gospodarcze, - udział nieoczyszczonej emisji z podmiotów gospodarczych w stosunku do emisji ogółem, - ilość ścieków wytwarzanych przez gospodarstwa domowe, - poziom natężenia hałasu w strefach zamieszkania oraz kluczowych dla rozwoju miasta przestrzeniach publicznych, - powierzchnia uporządkowanych parków, - zmiany w wielkości powierzchni terenów zielonych,
OBSZAR II: CENTRUM LOKALNE ZĄBKOWICE	
1. Podniesienie jakości lokalnej infrastruktury i dostępności usług publicznych w dzielnicy	<ul style="list-style-type: none"> - powierzchnia terenów o uregulowanych statusie prawnym, - skrócenie czasu oczekiwania na wykonanie procedur medycznych, - liczba dostępnych miejsc w placówkach pomocy społecznej, - liczba nowo utworzonych placówek usług społecznych, - liczba placówek usług społecznych dostosowanych do potrzeb osób niepełnosprawnych, - liczba dostępnych obiektów sportowych i rekreacyjnych, - ilość połączeń autobusowych i tramwajowych - liczba miejsc parkingowych, - długość ciągów komunikacyjnych umożliwiających poruszanie się przy wykorzystaniu alternatywnych środków transportu – ścieżki piesze i rowerowe, - liczba sprzedanych biletów na wydarzenia kulturalne, - powierzchnia odtworzonych nawierzchni, - długość wyremontowanych ciągów komunikacyjnych, - długość zmodernizowanej sieci wodno-kanalizacyjnej, - długość zmodernizowanej sieci ciepłowniczej, - długość zmodernizowanej sieci gazowej,
2. Ożywienie gospodarcze Ząbkowic i inicjatyw społeczności lokalnych służących jej upodmiotowieniu	<ul style="list-style-type: none"> - powierzchnia terenów udostępnionych inwestorom, - powierzchnia terenów o uregulowanych statusie prawnym, - powierzchnia terenów objętych miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego, - liczba i powierzchnia nieruchomości przygotowanych do sprzedaży w ciągu roku, - liczba MŚP w dzielnicy, - liczba zatrudnionych w sektorze MŚP w dzielnicy, - dochody generowane przez sektor MŚP w dzielnicy, - liczba osób zatrudnianych przez firmy w dzielnicy, - liczba praktyk zrealizowanych u pracodawców w dzielnicy, - powierzchnia udostępnionych lokali na cele biznesowe, - liczba firm wynajmujących nieruchomości na preferencyjnych warunkach, - liczba nowych inwestycji i nowych miejsc pracy w dziedzinie nowoczesnych technologii, - bezrobocie wśród osób trwale bezrobotnych,

	<ul style="list-style-type: none"> – liczba bezrobotnych pobierających zasiłki z pomocy społecznej, – liczba firm utworzonych przez osoby bezrobotne,
3. Podniesienie standardu zamieszkania, poziomu bezpieczeństwa publicznego i estetyki przestrzeni publicznych	<ul style="list-style-type: none"> – bilans migracyjny, – powierzchnia terenów poddanych rekultywacji, – powierzchnia terenów o uregulowanym statusie prawnym, – skrócenie czasu dojazdu z dzielnicy do centrum miasta, – zmiana średniej wartości m² powierzchni mieszkalnych wg transakcji dokonywanych na rynku mieszkań zlokalizowanych w dzielnicy, – wykrywalność przestępstw, – minimalizacja czasu dojazdu do zdarzenia, – straty mieszkańców związanych ze zdarzeniami, – straty ludzkie w wyniku kolizji drogowych, – bezpieczeństwo pracy ratowników, – kubatura zrewitalizowanych budynków, – powierzchnia zrewitalizowanych placów, – powierzchnie użytkowe, których standard został podwyższony, – długość wyremontowanych ciągów ulic, – ilość odnowionych lub podświetlonych elewacji, – liczba obiektów małej architektury podlegająca remontom, – poziom niskiej emisji, – natężenie hałasu w dzielnicy, – poziom emisji spalin w dzielnicy, – rozwój elementów infrastruktury ochrony środowiska umożliwiający mieszkańcom i podmiotom gospodarczym zachowania zgodne z zasadami rozwoju zrównoważonego, – zanieczyszczenia emitowane przez podmioty gospodarcze, – udział nieoczyszczonej emisji z podmiotów gospodarczych w stosunku do emisji ogółem, – ilość ścieków wytwarzanych przez gospodarstwa domowe, – poziom natężenia hałasu w strefach zamieszkania oraz kluczowych dla rozwoju dzielnicy przestrzeniach publicznych, – powierzchnia obszarów typu greenfield przeznaczanych pod nowe inwestycje i działalności w stosunku do obszarów poddawanych rekultywacji, – powierzchnia uporządkowanych parków, – zmiany w wielkości powierzchni terenów zielonych,
OBSZAR III: CENTRUM LOKALNE STRZEMIESZYCE	
1. Podniesienie jakości lokalnej infrastruktury i dostępności usług publicznych w dzielnicy	<ul style="list-style-type: none"> – powierzchnia terenów o uregulowanym statusie prawnym, – skrócenie czasu oczekiwania na wykonanie procedur medycznych, – liczba dostępnych miejsc w placówkach pomocy społecznej, – liczba nowo utworzonych placówek usług społecznych, – liczba placówek usług społecznych dostosowanych do potrzeb osób niepełnosprawnych, – liczba dostępnych obiektów sportowych i rekreacyjnych, – ilość połączeń autobusowych i tramwajowych – liczba miejsc parkingowych, – długość ciągów komunikacyjnych umożliwiających poruszanie się przy wykorzystaniu alternatywnych środków transportu – ścieżki piesze i rowerowe, – liczba sprzedanych biletów na wydarzenia kulturalne, – powierzchnia odtworzonych nawierzchni, – długość wyremontowanych ciągów komunikacyjnych, – długość zmodernizowanej sieci wodno-kanalizacyjnej, – długość zmodernizowanej sieci ciepłowniczej, – długość zmodernizowanej sieci gazowej,

<p>2. Ożywienie inicjatyw społeczności lokalnych służących jej upodmiotowieniu</p>	<ul style="list-style-type: none"> - badania opinii publicznej, konsultacje społeczne, minireferenda, - liczba inicjatyw edukacyjnych o szerokiej tematyce związanej z miastem, - liczba projektów realizowanych przez organizacje pozarządowe, - liczba nowopowstałych organizacji pozarządowych, - liczba osób biorących czynny udział w projektach na rzecz rewitalizacji, - liczba zorganizowanych projektów na rzecz integracji i reintegracji społecznej, - liczba dzieci ze środowisk objętych pomocą społeczną uczestniczących w projektach, - liczba zrealizowanych projektów pomocy społecznej,
<p>3. Podniesienie standardu zamieszkania, poziomu bezpieczeństwa publicznego i estetyki przestrzeni publicznych</p>	<ul style="list-style-type: none"> - bilans migracyjny, - powierzchnia terenów poddanych rekultywacji, - powierzchnia terenów o uregulowanych statusie prawnym, - skrócenie czasu dojazdu z dzielnicy do centrum miasta, - zmiana średniej wartości m² powierzchni mieszkalnych wg transakcji dokonywanych na rynku mieszkań zlokalizowanych w dzielnicy, - wykrywalność przestępstw, - minimalizacja czasu dojazdu do zdarzenia, - straty mieszkańców związanych ze zdarzeniami, - straty ludzkie w wyniku kolizji drogowych, - bezpieczeństwo pracy ratowników, - kubatura zrewitalizowanych budynków, - powierzchnia zrewitalizowanych placów, - powierzchnie użytkowe, których standard został podwyższony, - długość wyremontowanych ciągów ulic, - ilość odnowionych lub podświetlonych elewacji, - liczba obiektów małej architektury podlegająca remontom, - poziom niskiej emisji, - natężenie hałasu w dzielnicy, - poziom emisji spalin w dzielnicy, - rozwój elementów infrastruktury ochrony środowiska umożliwiający mieszkańcom i podmiotom gospodarczym zachowania zgodne z zasadami rozwoju zrównoważonego, - zanieczyszczenia emitowane przez podmioty gospodarcze, - udział nieoczyszczonej emisji z podmiotów gospodarczych w stosunku do emisji ogółem, - ilość ścieków wytwarzanych przez gospodarstwa domowe, - poziom natężenia hałasu w strefach zamieszkania oraz kluczowych dla rozwoju dzielnicy przestrzeniach publicznych, - powierzchnia obszarów typu greenfield przeznaczanych pod nowe inwestycje i działalności w stosunku do obszarów poddawanych rekultywacji, - powierzchnia uporządkowanych parków, - zmiany w wielkości powierzchni terenów zielonych,
<p>OBSZAR IV: OSIEDLA ŚRÓDMIEŚCIA: MYDLICE PŁN. I MYDLICE PŁD.</p>	
<p>1. Poprawa warunków mieszkaniowych, usługowych i jakości przestrzeni publicznych na osiedlach Mydlisce</p>	<ul style="list-style-type: none"> - skrócenie czasu dojazdu z osiedli do centrum miasta, - zmiana średniej wartości m² powierzchni mieszkalnych wg transakcji dokonywanych na rynku mieszkań zlokalizowanych na osiedlu, - liczba przestępstw i ich wykrywalność, - ilość połączeń autobusowych i tramwajowych - liczba miejsc parkingowych, - długość ciągów komunikacyjnych umożliwiających poruszanie

	<p>się przy wykorzystaniu alternatywnych środków transportu – ścieżki piesze i rowerowe,</p> <ul style="list-style-type: none"> – bilans migracyjny, – kubatura zrewitalizowanych budynków, – powierzchnia zrewitalizowanych przestrzeni publicznych, – powierzchnie użytkowe, których standard został podwyższony, – długość wyremontowanych ciągów ulic, – wyremontowane fasady kamienic, – liczba obiektów małej architektury podlegająca remontom, – poziom niskiej emisji, – natężenie hałasu, – poziom emisji spalin, – powierzchnia uporządkowanych parków, – zmiany w wielkości powierzchni terenów zielonych,
2. Eliminacja zjawisk wykluczenia społecznego w oparciu o inicjatywy mieszkańców wspierane przez spółdzielnie mieszkaniowe	<ul style="list-style-type: none"> – liczba dostępnych miejsc w placówkach pomocy społecznej, – liczba dzieci korzystających z zajęć pozalekcyjnych, – liczba punktów oferujących zajęcia pozalekcyjne dla dzieci, – liczba nowatorskich rozwiązań opiekuńczo – wychowawczych – liczba zorganizowanych projektów na rzecz integracji i reintegracji społecznej, – liczba osób objętych pomocą psychologiczną, – liczba dzieci ze środowisk objętych pomocą społeczną uczestniczących w projektach, – liczba zrealizowanych projektów pomocy społecznej,
OBSZAR V: OSIEDLA GOŁONOGA – OSIEDLE KASPRZAKA I TYSIĄCLECIA	
1. Poprawa warunków mieszkaniowych, usługowych i jakości przestrzeni publicznych na osiedlach Gołonoga	<ul style="list-style-type: none"> – skrócenie czasu dojazdu z osiedli do centrum miasta, – zmiana średniej wartości m² powierzchni mieszkalnych wg transakcji dokonywanych na rynku mieszkań zlokalizowanych na osiedlu, – liczba przestępstw i ich wykrywalność, – ilość połączeń autobusowych i tramwajowych – liczba miejsc parkingowych, – długość ciągów komunikacyjnych umożliwiających poruszanie się przy wykorzystaniu alternatywnych środków transportu – ścieżki piesze i rowerowe, – bilans migracyjny, – kubatura zrewitalizowanych budynków, – powierzchnia zrewitalizowanych przestrzeni publicznych, – powierzchnie użytkowe, których standard został podwyższony, – długość wyremontowanych ciągów ulic, – wyremontowane fasady kamienic, – liczba obiektów małej architektury podlegająca remontom, – poziom niskiej emisji, – natężenie hałasu, – poziom emisji spalin, – powierzchnia uporządkowanych parków, – zmiany w wielkości powierzchni terenów zielonych,
2. Eliminacja zjawisk wykluczenia społecznego w oparciu o inicjatywy mieszkańców wspierane przez spółdzielnie mieszkaniowe	<ul style="list-style-type: none"> – liczba dostępnych miejsc w placówkach pomocy społecznej, – ilość godzin przepracowanych w ramach prac społecznie użytecznych, – liczba dzieci korzystających z zajęć pozalekcyjnych, – liczba punktów oferujących zajęcia pozalekcyjne dla dzieci, – liczba nowatorskich rozwiązań opiekuńczo – wychowawczych – liczba zorganizowanych projektów na rzecz integracji i reintegracji społecznej, – liczba osób objętych pomocą psychologiczną, – liczba dzieci ze środowisk objętych pomocą społeczną

	uczestniczących w projektach, – liczba zrealizowanych projektów pomocy społecznej,
OBSZAR VI: ŚRÓDMIEJSKIE TERENY POPRZEMYSŁOWE WRAZ Z OSIEDLEM PRZY UL. ŻEROMSKIEGO	
1. Zagospodarowanie śródmiejskich terenów i obiektów przemysłowych po Kopalni Paryż i Hucie Bankowej z zachowaniem ich wartości historycznych	<ul style="list-style-type: none"> – powierzchnia terenów poddanych rekultywacji, – powierzchnia zrewitalizowanych terenów, – powierzchnia terenów o uregulowanym statusie prawnym, – powierzchnia terenów objętych miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego, – powierzchnia terenów udostępnionych inwestorom, – kubatura zrewitalizowanych obiektów przemysłowych, – powierzchnie użytkowe, których standard został podwyższony, – nowe powierzchnie dla biznesu, kultury, mieszkalnictwa – liczba i powierzchnia nieruchomości przygotowanych do sprzedaży w ciągu roku, – powierzchnia udostępnionych lokali na cele biznesowe, – liczba nowych podmiotów (MŚP) powstających w przygotowanych obiektach, – liczba firm wynajmujących nieruchomości na preferencyjnych warunkach, – powierzchnia mieszkaniowa w obiektach przemysłowych, – liczba gospodarstw domowych oraz osób mieszkających w loftach, – liczba nowych inwestycji i nowych miejsc pracy w dziedzinie nowoczesnych technologii, – długość zmodernizowanej sieci wodno-kanalizacyjnej, – długość zmodernizowanej sieci ciepłowniczej, – długość zmodernizowanej sieci gazowej, – powierzchnia obszarów typu greenfield przeznaczanych pod nowe inwestycje i działalności w stosunku do obszarów poddawanych rekultywacji,
2. Nowe atrakcyjne miejsca pracy na śródmiejskich terenach przemysłowych	<ul style="list-style-type: none"> – liczba osób zatrudnianych, – liczba praktyk zrealizowanych u pracodawców, – powierzchnia terenów udostępnionych inwestorom, – liczba MŚP na śródmiejskich terenach przemysłowych, – liczba zatrudnionych w sektorze MŚP na śródmiejskich terenach przemysłowych, – dochody generowane przez sektor MŚP na śródmiejskich terenach przemysłowych, – liczba nowych inwestycji i nowych miejsc pracy w dziedzinie nowoczesnych technologii, – liczba przekwalifikowanych osób, – liczba firm utworzonych przez osoby bezrobotne,
3. Podniesienie standardu zamieszkania, poziomu bezpieczeństwa publicznego i estetyki przestrzeni publicznych na terenach mieszkaniowych sąsiadujących ze śródmiejskimi terenami przemysłowymi	<ul style="list-style-type: none"> – powierzchnia terenów o uregulowanym statusie prawnym, – zmiana średniej wartości m² powierzchni mieszkalnych wg transakcji dokonywanych na rynku mieszkań zlokalizowanych w obszarze, – spadek ilości zachorowań, – liczba przestępstw i ich wykrywalność, – liczba miejsc parkingowych, – długość ciągów komunikacyjnych umożliwiających poruszanie się przy wykorzystaniu alternatywnych środków transportu – ścieżki piesze i rowerowe, – bilans migracyjny, – kubatura zrewitalizowanych budynków, – powierzchnia zrewitalizowanych przestrzeni publicznych, – powierzchnie użytkowe, których standard został podwyższony, – długość wyremontowanych ciągów ulic,

	<ul style="list-style-type: none"> - liczba obiektów małej architektury podlegająca remontom, - poziom niskiej emisji, - natężenie hałasu, - poziom emisji spalin,
OBSZAR VII: TERENY PRZYRODNICZO-REKREACYJNE W ZESPOLE DZIELNIC ŁĘKNICE-KORZENIEC-POGORIA	
1. Modernizacja i rozbudowa infrastruktury turystyczno-rekreacyjnej i ochrony środowiska w zespole dzielnic Łęknice-Korzeniec-Pogoria	<ul style="list-style-type: none"> - powierzchnia terenów poddanych rekultywacji, - powierzchnia terenów o uregulowanym statusie prawnym, - powierzchnia terenów objętych miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego, - skrócenie czasu dojazdu z zespołu dzielnic do centrum miasta, - liczba dostępnych obiektów rekreacyjnych, - ilość połączeń za pośrednictwem transportu publicznego zespołu dzielnic z centrum miasta i innymi dzielnicami, - liczba miejsc parkingowych, - długość ciągów komunikacyjnych umożliwiających poruszanie się przy wykorzystaniu alternatywnych środków transportu – ścieżki piesze i rowerowe, - liczba uczestników imprez rekreacyjnych, - długość wyremontowanych ciągów komunikacyjnych, - długość zmodernizowanej sieci wodno-kanalizacyjnej, - długość zmodernizowanej sieci ciepłowniczej, - długość zmodernizowanej sieci gazowej, - rozwój elementów infrastruktury ochrony środowiska umożliwiający mieszkańcom i podmiotom gospodarczym zachowania zgodne z zasadami rozwoju zrównoważonego, - zanieczyszczenia emitowane przez podmioty gospodarcze, - udział nieoczyszczonej emisji z podmiotów gospodarczych w stosunku do emisji ogółem, - ilość ścieków wytwarzanych przez gospodarstwa domowe, - poziom natężenia hałasu w strefach rekreacji, - liczba, wielkość i masa likwidowanych dzikich wysypisk, - liczba obiektów rekreacyjnych przyłączonych do sieci wodno-kanalizacyjnej, - udział odpadów segregowanych w odpadach wytwarzanych w wyniku realizacji funkcji rekreacyjnych, - nasycenie w infrastrukturę sanitarną na terenach cennych przyrodniczo wykorzystywanych rekreacyjnie, - powierzchnia terenów cennych przyrodniczo przejmowanych pod nowe funkcje gospodarcze, osadnicze i rekreacyjne, - emisja zanieczyszczeń na tereny cenne przyrodniczo (zanieczyszczenia terenu i akwenów), - powierzchnia terenów zielonych o funkcjach rekreacyjnych , - liczba, powierzchnia, długość obiektów infrastruktury rekreacyjnej oddawanej do użytku na terenach rekreacyjnych według typu obiektów, - szacunkowa liczba osób korzystających z infrastruktury rekreacyjnej, - liczba wypadków na terenach rekreacyjnych pociągających konieczność interwencji pogotowia ratunkowego, - liczba zdarzeń kryminalnych na terenach rekreacyjnych,
2. Podniesienie standardów mieszkaniowych na osiedlu robotniczym przy Pogorii I i zmiana statusu osiedla przy ul. Robotniczej z socjalnego na rezydencjalny	<ul style="list-style-type: none"> - liczba i powierzchnia wyremontowanych mieszkań o podwyższonym standardzie, - liczba transakcji na rynku mieszkań o średnim i wysokim standardzie, - wartość transakcji na rynku mieszkań o średnim i wysokim standardzie, - zmiana średniej wartości m² powierzchni mieszkalnych wg

	<p>transakcji dokonywanych na rynku mieszkań zlokalizowanych w dzielnicy,</p> <ul style="list-style-type: none"> – liczba przestępstw i ich wykrywalność,
3. Poprawa warunków akustycznych na terenach przyrodniczo-rekreacyjnych kompleksów zbiorników Pogoria i Kuźnia Warężyńska	<ul style="list-style-type: none"> – powierzchnia terenów objętych miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego, – natężenie hałasu odkomunikacyjnego, – natężenie hałasu związanego z realizacją funkcji rekreacyjnych,
OBSZAR VIII: TERENY PRZYRODNICZO-REKREACYJNE W ZESPOLE DZIELNIC ŁOSIEŃ-ŁĘKA-OKRADZIONÓW I DZIELNICY BŁĘDÓW	
1. Modernizacja i rozbudowa infrastruktury turystyczno-rekreacyjnej i ochrony środowiska w zespole dzielnic Łosień-Łęka-Okradzionów i dzielnicy Błędów	<ul style="list-style-type: none"> – powierzchnia terenów poddanych rekultywacji, – powierzchnia terenów o uregulowanym statusie prawnym, – powierzchnia terenów objętych miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego, – skrócenie czasu dojazdu z zespołu dzielnic do centrum miasta, – liczba dostępnych obiektów rekreacyjnych, – ilość połączeń za pośrednictwem transportu publicznego zespołu dzielnic z centrum miasta i innymi dzielnicami, – liczba miejsc parkingowych, – długość ciągów komunikacyjnych umożliwiających poruszanie się przy wykorzystaniu alternatywnych środków transportu – ścieżki piesze i rowerowe, – liczba uczestników imprez rekreacyjnych, – długość wyremontowanych ciągów komunikacyjnych, – długość zmodernizowanej sieci wodno-kanalizacyjnej, – długość zmodernizowanej sieci ciepłowniczej, – długość zmodernizowanej sieci gazowej, – rozwój elementów infrastruktury ochrony środowiska umożliwiający mieszkańcom i podmiotom gospodarczym zachowania zgodne z zasadami rozwoju zrównoważonego, – zanieczyszczenia emitowane przez podmioty gospodarcze, – udział nieoczyszczonej emisji z podmiotów gospodarczych w stosunku do emisji ogółem, – ilość ścieków wytwarzanych przez gospodarstwa domowe, – poziom natężenia hałasu w strefach rekreacji, – liczba, wielkość i masa likwidowanych dzikich wysypisk, – liczba obiektów rekreacyjnych przyłączonych do sieci wodno-kanalizacyjnej, – udział odpadów segregowanych w odpadach wytwarzanych w wyniku realizacji funkcji rekreacyjnych, – nasycenie w infrastrukturę sanitarną na terenach cennych przyrodniczo wykorzystywanych rekreacyjnie, – powierzchnia terenów cennych przyrodniczo przejmowanych pod nowe funkcje gospodarcze, osadnicze i rekreacyjne, – emisja zanieczyszczeń na tereny cenne przyrodnicze (zanieczyszczenia terenu i akwenów), – powierzchnia terenów zielonych o funkcjach rekreacyjnych , – liczba, powierzchnia, długość obiektów infrastruktury rekreacyjnej oddawanej do użytku na terenach rekreacyjnych według typu obiektów, – liczba wypadków na terenach rekreacyjnych pociągających konieczność interwencji pogotowia ratunkowego, – liczba zdarzeń kryminalnych na terenach rekreacyjnych,
2. Promocja walorów przyrodniczych i rekreacyjno-turystycznych terenów w zespole dzielnic Łosień-Łęka-Okradzionów i dzielnicy Błędów	<ul style="list-style-type: none"> – szacunkowa liczba mieszkańców miasta korzystających z infrastruktury rekreacyjnej, – szacunkowa liczba osób spoza miasta korzystających z infrastruktury rekreacyjnej, – liczba wydarzeń rekreacyjnych i liczba uczestników,

**Załącznik 1. Lista osób biorących udział w pracach nad Lokalnym
Programem Rewitalizacji Miasta Dąbrowa Górnicza**

Radni Rady Miejskiej w Dąbrowie Górniczej:

- 1) Bober Edward - radny Rady Miejskiej
- 2) Cygroń Marek - radny Rady Miejskiej
- 3) Harańczyk Ryszard - radny Rady Miejskiej
- 4) Jaszczura Grzegorz - Radny Rady Miejskiej
- 5) Kalaga Mariusz - radny Rady Miejskiej
- 6) Krypciak Alicja - radna Rady Miejskiej
- 7) Łukasik Zbigniew - radny Rady Miejskiej
- 8) Skóra Tomasz - radny Rady Miejskiej
- 9) Trzewiczek Mariola - radna Rady Miejskiej

Radni Rady Miejskiej – członkowie Komisji Rozwoju i Promocji Miasta

- 1) Zugaj Ireneusz - przewodniczący
- 2) Pasek Tomasz - wiceprzewodniczący
- 3) Bober Edward
- 4) Cygroń Marek
- 5) Harańczyk Ryszard
- 6) Jaszczura Grzegorz
- 7) Kalaga Mariusz
- 8) Talkowski Jerzy

Prezydent Miasta Dąbrowa Górnicza, Zastępca Prezydenta Miasta Dąbrowa Górnicza kierujący pracami nad dokumentem oraz kierownicy zespołów koordynacyjnych ds. rewitalizacji miasta:

- 1) Podraza Zbigniew – Prezydent Miasta Dąbrowa Górnicza
- 2) Gocyla Paweł – zastępca Prezydenta Miasta Dąbrowa Górnicza
- 3) Zaguła Henryk – I zastępca Prezydenta Miasta Dąbrowa Górnicza
- 4) Krupa Iwona – zastępca Prezydenta Miasta Dąbrowa Górnicza
- 5) Bednarska Iwona – Sekretarz Miasta
- 6) Marcin Bazylak – Naczelnik Wydziału Strategii, Promocji i Komunikacji Społecznej
- 7) Nowak Aneta
- 8) Lubasz Barbara
- 9) Jakubik Lesław
- 10) Chętkowska Jadwiga
- 11) Fudali-Bondel Ewa
- 12) Krygier Zdzisława

Pracownicy Urzędu Miejskiego w Dąbrowie Górniczej:

- 1) Bagińska Iwona
- 2) Batugowska Jolanta
- 3) Bogus Jan
- 4) Brzózka Norbert
- 5) Chętkowska Jadwiga
- 6) Chojnacki Waldemar
- 7) Dałach Iwona
- 8) Drygała Piotr
- 9) Florek Ewa
- 10) Górski Zygmunt
- 11) Jaklewicz Leszek
- 12) Jędrusik Piotr
- 13) Jurczak Katarzyna
- 14) Kałuża Zbigniew
- 15) Komoniewski Łukasz
- 16) Komor Artur
- 17) Lelas Paweł

- 18) Mizerski Wojciech
- 19) Myrta Katarzyna
- 20) Nowicki Krzysztof
- 21) Roter Ilona
- 22) Siemińska Małgorzata
- 23) Sobczyk Wojciech
- 24) Sodo Zbigniew
- 25) Soliło Krystyna
- 26) Struzik Barbara
- 27) Wajda Agnieszka
- 28) Wilczyńska Elżbieta
- 29) Wilk Małgorzata
- 30) Witkowska – Złocka Aneta
- 31) Wolski Andrzej
- 32) Wójcik Lesława
- 33) Wrońska Monika
- 34) Zieliński Piotr

Przedstawiciele sektorów publicznego, prywatnego i obywatelskiego:

- 1) Adamczyk Joanna - Powiatowy Urząd Pracy
- 2) Bargieła Bożena - SM "Lokator"
- 3) Będkowska Beata - MOPT
- 4) Bierca Alicja - SM "Górnik"
- 5) Bogolubow Marek - Koksownia "Przyjaźń"
- 6) Buchacz Krzysztof – Straż Miejska
- 7) Ciszewska Janina - SM "Lokator"
- 8) Czemowski Damian - Zespół Parków Krajobrazowych Woj. Śląskiego
- 9) Dębowska Krystyna - HK ZUH "Partner"
- 10) Doroz Zenon - MZPOK Lipówka II
- 11) Dratwiński Paweł - Komenda Miejska Policji
- 12) Drygała Józef - SM "Lokator"
- 13) Dunajewski Danuta - Arcelor Mittal Poland SA Oddział w Dąbrowie Górniczej
- 14) Fiedziukiewicz Zbigniew - Stowarzyszenie LINIA
- 15) Gałęziowski Bartosz - Towarzystwo Przyjaciół Dzieci
- 16) Gałka Stanisław - Zagłębiowska Izba Gospodarcza
- 17) Gawron Adam - Stowarzyszenie "Forum dla Zagłębia Dąbrowskiego"
- 18) Gębczyńska Małgorzata - Pałac Kultury Zagłębia
- 19) Haberko Zdzisław - MZBM
- 20) Ilkiewicz Tadeusz - SM "Lokator"
- 21) Imiołek Andrzej - Komisja Urbanistyczna
- 22) Jakubowski K. - mieszkaniec os. Mickiewicza
- 23) Jeznach Zofia - Polski Związek Niewidomych, Okręg Śląski, Koło w Dąbrowie
- 24) Kaczyńska Alina - mieszkanka os. Mickiewicza
- 25) Kmiotek Dariusz - Wydawnictwo DIKAPPA
- 26) Korczyńska Dominika - Zespół Parków Krajobrazowych Woj. Śląskiego
- 27) Krawczyk Monika - PPUH "Dolomit" Kopalnia Żąbkowice
- 28) ks. kan. Stasiak Andrzej - Bazylika NMP
- 29) Kwinta Mateusz - Stowarzyszenie Forum dla Zagłębia Dąbrowskiego
- 30) Lasoń Mariola - Stowarzyszenie LINIA
- 31) Latosik Andrzej - WOPR
- 32) Lulek Michalina - Stowarzyszenie CIVITAS
- 33) Luty Marcin - Regionalne Stowarzyszenie Kulturalne
- 34) Łuczyński Andrzej - SM "Lokator"
- 35) Maciąg Piotr - SM "FENIX"
- 36) Madej Andrzej - SM "Metalurg"
- 37) Majek Waław - Stowarzyszenie Kupców Targowych
- 38) Majkowska Danuta - Wspólnota Mieszkaniowa nr 10
- 39) Małecka Aleksandra - Koksownia Przyjaźń Sp. z o.o.

- 40) Małgorzata Budny - Wydawnictwo DIKAPPA
- 41) Mączka Halina - mieszkanka (Ząbkowice)
- 42) Michałek Anna - Dąbrowska Fabryka Obrabiarek PONAR - DEFUM
- 43) Misiek Małgorzata - Arcelor Mittal Poland SA, Oddział w Dąbrowie Górniczej
- 44) Molisak Wiesława - SM "Lokator"
- 45) Mucik Marian - Rada Osiedla Ujejsce
- 46) Nobis Katarzyna - uczennica Zespołu Szkół Ekonomicznych
- 47) Przybylska Ewa - Stowarzyszenie LINIA
- 48) Przybyła Zenobia - PTTK
- 49) Rojowska Maria - Stowarzyszenie Forum dla Zagłębia Dąbrowskiego
- 50) Rozmus Dariusz - Muzeum Miejskie „SztYGarka”
- 51) Różycki Jacek - Regionalne Stowarzyszenie Kulturalne
- 52) Rybak Arkadiusz - Muzeum Miejskie „SztYGarka”
- 53) Siemiński Jan - SM "Lokator"
- 54) Skubis Janina - SM "Lokator"
- 55) Smoliński Wiesław - MZUM
- 56) Smorąg Jerzy - Stowarzyszenie Inicjatyw Społecznych
- 57) Sobieraj Kamila - Akademia Ekonomiczna, Katowice
- 58) Socha Jolanta - SM "Lokator"
- 59) Sroka Artur - Dąbrowski Klub Karate
- 60) Sromek Małgorzata - mieszkanka (Ząbkowice)
- 61) Stefański Jan - RZGW Gliwice
- 62) Sypniewski Stanisław - Stowarzyszenie Inicjatyw Społecznych
- 63) Szafruga Michał - Axon Consulting
- 64) Szczerek Fabian - SM "Lokator"
- 65) Szwedzińska Maja - Pałac Kultury Zagłębia
- 66) Śmigalski Janusz - SM "Podlesie"
- 67) Trzaska Krystyna - Wspólnota Mieszkaniowa nr 1
- 68) Urszula Roguska - Komenda Miejska Policji
- 69) Wieczorek Tomasz - SM "Lokator"
- 70) Wilk Iwona - MOPT
- 71) Winnicki Adam - ING Bank Śląski

Konsultacja metodologiczna i opracowanie dokumentu:

- 1) prof. zw. dr hab. Andrzej Klasik – Górnośląska Wyższa Szkoła Przedsiębiorczości im. Karola Goduli w Chorzowie
- 2) dr Adam Polko – Górnośląska Wyższa Szkoła Przedsiębiorczości im. Karola Goduli w Chorzowie
- 3) dr Krzysztof Wrańa – Górnośląska Wyższa Szkoła Przedsiębiorczości im. Karola Goduli w Chorzowie

**Załącznik 2. Indykatorywna tabela finansowa Lokalnego Programu
Rewitalizacji Miasta Dabrowa Górnicza**

Tabela 17. Tabela finansowa Lokalnego Programu Rewitalizacji Miasta Dąbrowa Górnicza

Obszary rewitalizacji	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	Suma
Obligatoryjne jednostki strukturalne	7 112 630	26 637 500	65 637 248	85 470 253										184 857 631
Obszar I	7 112 630	22 686 900	65 637 248	85 470 253										180 907 031
Obszar II		600												600
Obszar III														0
Obszar IV														0
Obszar V		3 950 000												3 950 000
Obszar VI														0
Obszar VII														0
Obszar VIII														0
Fakultatywne jednostki strukturalne	150	120	330	200	200	200	200	260						1 660
Obszar I*														0
Obszar II*														0
Obszar III*	150	120	330	200	200	200	200	260						1 660
Obszar IV*														0
Obszar V*														0
Suma	7 112 780	26 637 620	65 637 578	85 470 453	200	200	200	260						184 859 291

Spis tabel

Tabela 1. Dzielnice i zespoły dzielnic Dąbrowy Górniczej objęte Lokalnym Programem Rewitalizacji według zajmowanej powierzchni i liczby mieszkańców.....	8
Tabela 2. Stan zasobów mieszkaniowych w mieście Dąbrowa Górnicza	10
Tabela 3. Skupiska lokali socjalnych w Dąbrowie Górniczej.....	12
Tabela 4. Dodatki mieszkaniowe w Dąbrowie Górniczej w II kwartale 2007 r. w podziale na dzielnice.....	12
Tabela 5. Potencjał sektora kultury w mieście Dąbrowa Górnicza – analiza porównawcza.....	21
Tabela 6. Tereny i obiekty w Dąbrowie Górniczej wymagające podjęcia działań rewitalizacyjnych.....	34
Tabela 7. Mocne i słabe strony rewitalizacji miasta Dąbrowa Górnicza	44
Tabela 8. Zewnętrzne szanse i zagrożenia rewitalizacji miasta Dąbrowa Górnicza	45
Tabela 9. Priorytety, problemy i cele strategiczne stanowiące wytyczne do Lokalnego Programu Rewitalizacji Miasta Dąbrowa Górnicza na lata 2008-2020	50
Tabela 10. Obszary wymagające przekształceń, rehabilitacji i rekultywacji na podstawie „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Dąbrowa Górnicza”	52
Tabela 11. Obowiązujące plany zagospodarowania przestrzennego w podziale na obszary rewitalizacji.....	53
Tabela 12. Pozostałe strategiczne i programowe nawiązujące do procesu rewitalizacji miasta Dąbrowa Górnicza	55
Tabela 13. Jednostki strukturalne obligatoryjne i fakultatywne objęte Lokalnym Programem Rewitalizacji Miasta Dąbrowa Górnicza	57
Tabela 14. Lista projektów rewitalizacyjnych zgłoszonych przez beneficjentów w wyniku uruchomienia pierwszego naboru projektów.....	73
Tabela 15. Lista propozycji projektów rewitalizacji w ramach tzw. „banku pomysłów” w zakresie przedsięwzięć rewitalizacyjnych	74
Tabela 16. Wskaźniki realizacji celów operacyjnych.....	83
Tabela 17. Tabela finansowa Lokalnego Programu Rewitalizacji Miasta Dąbrowa Górnicza	96

Spis rysunków

Rysunek 1. Ilość interwencji domowych Policji w Dąbrowie Górniczej – najbardziej zagrożone ulice	13
Rysunek 2. Ilość rozbojów w Dąbrowie Górniczej – najbardziej zagrożone ulice	13
Rysunek 3. Ilość przestępstw w Dąbrowie Górniczej – najbardziej zagrożone ulice.....	13
Rysunek 4. Ilość kradzieży w Dąbrowie Górniczej – najbardziej zagrożone ulice	14
Rysunek 5. Struktura wiekowa bezrobotnych na koniec 2007 r.	17
Rysunek 6. Hierarchia dokumentów planistycznych dotyczących rozwoju Dąbrowy Górniczej.....	46
Rysunek 7. Ramowy schemat wdrażania Lokalnego Programu Rewitalizacji Dąbrowy Górniczej.....	78
Rysunek 8. Ramowy schemat organizacji procesu wdrażania Lokalnego Programu Rewitalizacji Miasta Dąbrowa Górnicza.....	80

Spis map

Mapa 1. Obszary rewitalizacji w mieście Dąbrowa Górnicza	41
Mapa 2. Jednostki strukturalne obligatoryjne i fakultatywne Lokalnego Programu Rewitalizacji Miasta Dąbrowa Górnicza	61